

TREBALL DE RECERCA

.cat

INSTITUT
LAIA
L'ARQUERA

Curs 2015 - 2016

2n Batxillerat

Llengua catalana i literatura

A CAVALL DE LA LITERATURA I EL PERIODISME

L'ANÀlisi PRAGMAESTILÍSTICA POSADA EN PRÀCTICA

● S'hi
posen de
manifest els
trets bàsics
per entendre
com cal
analitzar
una
columna
periodística
COLUMNA, 13 A 29

► Viatgem a través de tres segles
per fer un breu repàs de la història
del diari *La Vanguardia* HISTÒRIA, 30 A 40

■ S'analitzen les columnes de la periodista Pilar Rahola,
tot comptant amb la seva col·laboració ANÀLISI, 41 A 93

Alumne: Raúl Cantarero Noé

Tutora: Elionor Rosell

Índex

1. Introducció	5
2. Introducció als gèneres periodístics	8
2.1. Subgèneres periodístics	8
2.1.1. Gèneres d'opinió	8
2.1.1.1. Articles d'opinió	10
2.1.1.2. Cartes a la direcció	10
2.1.1.3. Crítica cultural	11
2.1.1.4. Editorial	11
3. La columna periodística	13
3.1. Origen i definició	13
3.2. Objectius de la columna; funcions i disfuncions del columnista	14
3.3. Característiques de la columna	16
3.3.1. Què caracteritza un bon columnista?	19
3.4. Temàtiques de la columna	21
3.5. Classificació i tipus de columna	22
3.6. Estructura de la columna	24
3.7. Com escriure'n una? Pautes per a la seva redacció	25
3.8. Breu història de la columna: els grans columnistes	26
3.9. La columna: literatura periodística o periodisme literari?	28
4. Un breu recorregut per la història de <i>La Vanguardia</i>	30
4.1. Una història de tres segles	30
4.1.1. Els anys fundacionals	30
4.1.2. Evolució del diari fins als nostres dies	32
4.1.3. L'etapa més recent	33
4.2. El logotip del diari	34
4.3. <i>La Vanguardia</i> en l'era digital	34
4.4. La versió catalana de <i>La Vanguardia</i>	35
5. Anàlisi pragmaestilística de les columnes de Pilar Rahola	41
5.1. La pragmaestilística: què i per què	41
5.2. Temàtica política	43
5.2.1. <i>La revolta del somriure</i>	43
5.2.2. <i>Avui, el vot</i>	50

5.3. Temàtica terrorista	58
5.3.1. <i>La polèmica</i>	58
5.3.2. <i>L'11-S de la premsa</i>	65
5.3.3. <i>Per entendre alguna cosa...</i>	73
5.4. Temàtica futbolística	80
5.4.1. <i>Qatar off</i>	80
5.4.2. <i>Quid pro quo</i>	87
6. Conclusions	94
7. Bibliografia	97
8. Webgrafia	98
9. Annexos	102

“La premsa és l’artilleria de la llibertat”

Hans Christian Andersen,

escriptor i poeta danès

1. Introducció

Ja fa dècades que el periodisme arrela amb força en la nostra societat. D'aleshores ençà, sembla impossible viure en comunitat sense tenir en compte els mitjans de comunicació que ens informen tant dels fets i esdeveniments que passen com del dia a dia de tots els ciutadans del món. Aquest treball de recerca pretén enfocar la seva perspectiva cap a un tipus determinat de mitjà comunicatiu, la premsa escrita. I, en concret, un tipus d'article d'opinió, la columna. Per filar més prim, les de Pilar Rahola al diari *La Vanguardia*.

L'elecció d'aquest tema ve donada per una qüestió purament subjectiva, ja que el periodisme és una de les activitats professionals que més han suscitat el meu interès. La curiositat ha conduït aquest treball pels camins del comentari de text, de manera que no només es tractaran els aspectes merament teòrics de la columna periodística, sinó també l'anàlisi pragmaestilística. El comentari és una bona eina per analitzar lingüísticament i estilísticament un text, de manera que sembla l'opció més adient per a posar en pràctica tot l'aprens. No obstant això, ja veurem que en les columnes de l'escriptora no només hi juga un important paper la llengua, sinó també la pragmàtica.

Per una banda, el fet que Pilar Rahola sigui l'escollida és perquè ella no és pas una periodista més, sinó que les seves intervencions són constantment marcades per la polèmica. Les seves opinions són fermes, contundents i clares. Tal i com ella afirma: "*sóc molt sòlida en les meves conviccions*". A més, tot el seu passat l'ha transformada en la persona que és avui: un animal televisiu, periodístic i literari, a l'estil de l'animal polític aristotèlic.

Per l'altra banda, *La Vanguardia* és un dels diaris de més tirada a nivell nacional, i l'escriptora hi escriu columnes des de fa uns anys. El seu passat històric i la seva evolució al llarg del temps acaben formant un dels mitjans més destacables de la premsa actual. Per això, aquesta fusió sembla perfecta per encetar una anàlisi seguint les pautes de la pragmaestilística.

Per començar, dues són les hipòtesis inicials que plantejo en el treball i que donen pas a tots els temes que s'hi tracten. Una té a veure amb l'estil característic de Pilar Rahola i l'altra amb la definició en si de columna i tot el que hi intervé en la seva elaboració.

En primer lloc, estableixo que l'experiència prèvia de Pilar Rahola influeix en la seva manera d'escriure columnes. Quan diem "experiència prèvia" fem referència a tota la

trajectòria anterior de la periodista, en la qual podem incloure una vessant política (com a membre d'un partit polític català), personal (com a una persona més, mare de tres fills, llicenciada en filologies catalana i hispànica...), periodística (com a articulista en nombrosos diaris d'àmbit nacional) i literària (com a escriptora de llibres de reconegut prestigi). Aquest concepte rep en anglès el nom de *background*. Per tant, la pregunta que ens sorgeix és la següent: com afecta el *background* de Pilar Rahola en la seva manera d'escriure columnes?

En segon lloc, considero que la columna periodística beu de les fonts del periodisme literari. És a dir, un tipus de periodisme influït essencialment per la literatura, de manera que aquesta li aporta un ric contingut en expressivitat, estil i fluïdesa. Quan parlem de la columna, ens referim a un dels subgèneres periodístics més eclèctics, ja que uneix en si mateix una vessant estrictament periodística i informativa amb la subjectivitat i experiència del seu escriptor. I en tot això trobem la influència comunament innegable de la literatura. D'aquí es deriva el fet que la columna sigui considerada un híbrid que va a cavall del periodisme i la literatura, un límit de difícil estipulació.

Amb tot això, he de dir que el treball consta de quatre pilars fonamentals: el primer d'ells és una breu introducció als gèneres periodístics, en la qual es pretén contextualitzar el treball i donar al lector els coneixements més bàsics per a la comprensió de la resta. A continuació, trobem un apartat que es basa en una descripció teòrica de la columna periodística, tot fent esment als tipus, a les característiques i a la seva redacció, entre d'altres. Seguidament, faig cinc cèntims sobre la història del diari per tal d'entendre una mica més l'univers periodístic que estem creant. Amb tots aquests paràmetres, és possible de comentar i analitzar una sèrie de columnes de l'autora utilitzant allò que hem après. Aquesta anàlisi, amb l'ajuda de la pragmaestilística, pren forma i ens mostra l'estil característic de Pilar Rahola que estem buscant.

En conclusió, m'assalten algunes preguntes generals que intentaré respondre al llarg d'aquest treball: què és una columna periodística? Quines són les seves característiques? Com se'n pot escriure una? Marca el diari algunes normes que no es poden transgredir? I, respecte a la columnista, té cap estil identificador? Quins recursos estilístics utilitza més? Se ceneixen les seves columnes a la definició del que són? Són periodisme literari o literatura periodística? Què s'amaga darrere de cada paraula que hi empra? Fa servir algun tipus especial d'estructura?

Amb tot això inicio aquest treball, en el qual pretenc llançar una idea fonamental del que cal saber sobre aquest subgènere periodístic. I, per posar-ho en pràctica, utilitzaré les columnes raholianes com a experiment lingüístic.

2. Introducció als gèneres periodístics

El periodisme té com a finalitat informar i opinar sobre esdeveniments mundans que creen un interès en el públic lector. Pretén, a partir d'aquests esdeveniments, donar a conèixer el rerefons de tot i analitzar-los des d'un punt de vista crític. En paraules de Mònica Terribas¹:

*“Un periodista no és sinó un transmissor del que els ulls dels altres no poden veure”.*²

Dintre de l'àmbit dels gèneres periodístics podem identificar dues clares vessants: els gèneres informatius, que pretenen transmetre la informació de manera objectiva i directa, i els gèneres interpretatius o d'opinió, que busquen transmetre una tesi subjectiva mitjançant la divulgació d'idees i la creació personal.

2.1. Subgèneres periodístics

2.1.1. Gèneres d'opinió

Els articles d'opinió constitueixen el pilar fonamental del gènere interpretatiu. Bàsicament, a grans trets, parlem de textos argumentatius que pretenen rebatre, convèncer o fer creure alguna idea amb la finalitat d'influir en el pensament del lector. Tanmateix, dintre del gènere d'opinió trobem també les cartes a la direcció, l'editorial i la crítica cultural.

Aquest tipus de gènere, en línies generals, segueix una estructura tripartida basada en la introducció, el desenvolupament i la conclusió d'una idea principal:

- Introducció: es fa una breu descripció del tema del qual es parlarà. És bàsic per tal de situar el lector en el context que pertoca.
- Desenvolupament: s'exposen els arguments a favor o en contra i es planteja la confrontació d'opinions.
- Conclusió: es resumeix la tesi principal reforçant-la amb aquells arguments de més pes.

¹ Periodista i autora de diverses publicacions sobre mitjans de comunicació de masses en relació amb el concepte d'identitat col·lectiva i l'esfera pública.

² RODRÍGUEZ, O. “Mònica Terribas: *“Em mou el servei a la societat i al meu país, i TV3 és el millor lloc per fer-ho”*”. <http://penedesfera.cat/wordpress/2011/08/29/monica-terribas/>. 6 d'octubre de 2015.

Per tal d'elaborar un desenvolupament ric i convincent és necessari aportar arguments de pes, mitjançant els quals l'autor exposa els seus coneixements sobre la matèria i intenta convèncer el lector. Ara bé, no es tracta de tenir grans coneixements, sinó de presentar els arguments de manera estratègica. Per això, hi ha diferents tipus d'arguments:

- Arguments basats en exemples. Els exemples donen suport a una generalització o idea principal i matisen el seu significat.
- Arguments per analogia. Es compara la realitat que l'autor està argumentant amb una realitat que posseeix certa similitud.
- Arguments d'autoritat. Ens adrecem a una altra persona o entitat la qual confirma o desmenteix allò que nosaltres exposem.
- Arguments de causa i efecte. Expliquem uns fets a partir de les seves causes i l'acció que aquestes provoquen.
- Arguments deductius. Si les premisses exposades són certes es pot garantir la veracitat de les conclusions.

A part de la utilització d'arguments de pes, també hi ha altres estratègies que enriqueixen el nostre article sense agredir, és a dir, que no utilitzin arguments agressius sinó que recolzin la nostra postura:

- Concessió: consisteix a afirmar que no només és vertader allò que diem, sinó que hi ha altres afirmacions correctes. Amb això aconseguim demostrar que les nostres afirmacions no són pas categòriques.
- Impersonalització: amb aquest recurs aconseguim desdir-nos directament del que diem i no enfrontar-nos amb aquells que opinen diferent.
- Contraargumentació: és un dels recursos més eficaços que consisteix a rebatre els arguments dels altres i capgirar-los per tal d'afavorir i reforçar les nostres pròpies conviccions.

A partir d'aquest esquema general, hi ha una sèrie de gèneres d'opinió que mantenen les seves peculiaritats i es diferencien pel seu contingut, la seva estructura o el tipus de lector al qual van adreçats.

2.1.1.1. Articles d'opinió

Quan fem referència als articles d'opinió parlem de l'exposició d'anàlisis, crítiques i valoracions sobre fets i temes actuals d'interès general. Poden estar escrits per col·laboradors habituals del mitjà de comunicació o per altres col·laboradors que hi treballen esporàdicament. A més, presenten una estructura molt diversa, segueixen una tipologia textual generalment argumentativa i el títol sol ser suggeridor. Hi ha diversos tipus d'articles, entre els quals convé destacar:

- **Comentari:** és un article breu i concís que té un espai propi al diari. La temàtica és totalment diversa i sol estar escrit per un periodista habitual del mitjà de comunicació. Pot aparèixer simultàniament amb una notícia sobre la mateixa matèria.
- **Columna:** és un article que ocupa una o dues columnes impreses al mitjà escrit. Està signada per un columnista fix que col·labora amb el diari i acostuma a ser un personatge de prestigi afí a la ideologia del diari. Generalment, sol seguir la línia editorial. És un dels gèneres periodístics més personal en el qual l'estil és també molt variat. Per aquest motiu, pot tractar qualsevol tema i el columnista és lliure d'expressar-hi la seva opinió (sempre i quan no transgredeixi les normes estipulades pel diari). L'eix central d'aquest treball gira entorn d'aquest tipus d'article d'opinió.
- **Col·laboració:** és l'article d'opinió més extens que hi ha. El diari encomana aquests articles a persones realment expertes en la matèria que hi aporten la seva opinió.
- **Tira còmica:** és una narració breu en forma de seqüència lineal que es desenvolupa a través de vinyetes. En moltes ocasions no necessiten incloure cap text perquè l'opinió de l'autor sobre l'actualitat es palesa directament amb els dibuixos. Per tant, és deduïble que en la major part dels casos serà obra d'un dibuixant o un guionista.

2.1.1.2. Cartes a la direcció

Un altre punt important són les cartes a la direcció, que formen una secció tradicional de gairebé tots els tipus de diaris. Tal i com indica el seu nom, els lectors s'adrecen al director del mateix diari per denunciar quelcom que els molesta, per manifestar la seva

opinió envers un tema en concret, per comentar allò que els preocupa, per felicitar algú per haver aconseguit allò desitjat...

Seguint les pautes establertes, no haurien de superar les vint línies (cosa que no sempre s'acompleix) i han d'anar signades per la persona que les escriu.

Allò que les diferencia dels altres subgèneres és que van firmades per aquelles persones que l'han escrita, per saber-ne el responsable, i han de ser breus per poder-ne incloure diverses cada dia. La temàtica és totalment lliure i es farà una selecció d'aquelles que posteriorment sortiran publicades.

2.1.1.3. Crítica cultural

Quant a la crítica cultural, constitueix una part de la secció cultural dels diaris en la qual s'analitza i es jutja una obra artística i/o cultural a la vegada que s'informa sobre la mateixa obra. Per això se sol enquadrar dins del gènere mixt, tot i que la seva funció principal és analitzar i per aquest motiu es manté com a gènere d'opinió.

Aquest subgènere interpretatiu presenta una estructura semblant en la major part dels casos: un títol sorprenent que doni alguna pista per saber què s'hi tractarà, la fitxa tècnica de l'obra que es criticarà tot seguit, apuntant els seus autors, la cronologia, el gènere de l'obra... i, finalment, el cos de la crítica, en el qual es planteja la tesi i es valora la creació artística.

Com el seu propi nom indica, les crítiques elaboren una anàlisi exhaustiva d'una obra. Per tal de considerar-se cultural la crítica ha d'avaluar i fer referència als àmbits de la literatura, les arts plàstiques, la música, els espectacles o altres temes diversos com la gastronomia o la moda.

2.1.1.4. Editorial

En últim lloc, l'editorial és l'article d'opinió o de fons que reflecteix l'orientació del diari i fa palesa la seva ideologia. És un text que mai va signat i sol publicar-se a la capçalera del diari. Com qualsevol text argumentatiu, segueix una estructura tripartida en la qual s'inclouen la tesi principal, els fets, els arguments, les dades, els judicis, les opinions i els contrastos.

Existeixen diversos tipus: l'editorial didàctic, que té com a objectiu instruir el lector sobre algun tema, l'editorial interpretatiu, que presenta unes conclusions que no són pas definitives i totalment demostrables, i l'editorial objectiu, que es limita a exposar dades comprovables.

3. La columna periodística

3.1. Origen i definició

Etimològicament, la paraula columna prové del llatí *columna*. Del mateix vocable han sorgit paraules com columnata, columnari, intercolumni o coronel. Quan parlem del terme columna, fem referència a un suport vertical que permet sostenir el pes d'una estructura. També utilitzem aquest mot per designar un monument commemoratiu o per a descriure persones, sent aquestes un suport per a un grup de gent, o per a denominar la formació militar composta per soldats en massa de molt fons.

Tanmateix, quan parlem de columna periodística no ens referim pas a cap de les accepcions abans esmentades. Segons afirma el DIEC2:

La columna és un gènere periodístic d'opinió que consisteix en un comentari firmat de periodicitat fixa i de localització estable.

No obstant això, definir la columna periodística pot fer-se des de diferents angles:

- Si prenem com a punt de partida el diari i la descripció del que és, aleshores obtindrem el significat ja exposat.
- Si volem trobar una definició normativa del que seria la columna és realment complicat, perquè precisament una de les característiques fonamentals d'aquesta és el seu caràcter bivalent, és a dir, la seva varietat en tots els sentits.

El catedràtic de ciències de la comunicació a la Universitat Complutense de Madrid José Luis Martínez Albertos assegura que la columna:

*“es una verdadera actividad editorial que cumple una cometido informativa en el segundo nivel de profundidad: explica las noticias, su alcance, sus circunstancias, sus consecuencias. El estilo propio de los comentaristas es el de la solicitud, bien en la línea del estilo objetivo o del estilo interpretativo dentro de los llamados estilos editorializantes. Asimismo, el comentario -o columna- es un artículo interpretativo, orientador, enjuiciador i valorativo.”*³

³ ESTEVE RAMÍREZ, F. i FERNÁNDEZ DEL MORAL, J. *Áreas de especialización Periodística*. Madrid: Fragua, 1999. Pg. 23.

En qualsevol cas, si parlem de manera realista, tal i com va dir Bartolomé Mostaza, escriptor i periodista zamorà: “*la columna val el que val la seva firma.*”⁴

De tot això se’n deriva el columnista. Anomenarem, a partir d’ara, columnista a la persona que escriu una columna de publicació periòdica en un mitjà de comunicació escrit com els diaris o les revistes convencionals o digitals a través d’Internet.

3.2. Objectius de la columna; funcions i disfuncions del columnista

La columna periodística té un munt d’objectius i, conseqüentment, de funcions per al columnista que van des d’informar, orientar i interpretar, fins a entretenir, convèncer i persuadir. Aquest gènere periodístic pretén orientar el lector aportant dades essencials que poden ajudar a la seva comprensió: “*el periodista ajuda els lectors a saber, l’editorialista els ajuda a entendre*”.⁵ D’altra banda, també interpreta, ja que la columna no ha de quedar-se com una exposició simple dels fets, sinó que ha d’aprofundir en les seves causes i possibles conseqüències. Totes aquestes funcions es poden conjuminar per seguir el tòpic literari horacià del *prodesse et delectare*⁶. A partir d’aquí la columna desenvolupa una de les seves funcions més significatives com és la de servir per al diàleg públic i el debat.

Tanmateix, si bé cada columnista pot decantar-se per una funció en concret, totes les columnes segueixen un esquema que defineix quatre objectius bàsics:

1. Explicar els fets. L’editorialista pot explicar als seus lectors en la forma que ell desitgi la importància dels fets del dia. Pot narrar com va succeir, quins factors hi van intervenir o de quina forma han afectat les novetats.
2. Presentar i analitzar els antecedents. A part de reconèixer la importància del fet, l’editorialista ha de contextualitzar-lo històricament, és a dir, relacionar-lo amb el que hagi ocorregut anteriorment. Així doncs, haurà de documentar-se a fons seguint alguns dels paràmetres que s’exposen més endavant.
3. Predir el futur. Després d’analitzar els esdeveniments presents, l’editorialista prediu el que pot passar l’endemà des d’un punt de vista actual.

⁴ És una cita de l’escriptor popularment coneguda que apareix en molt llibres i mitjans.

⁵ Committee on Modern Journalism (1967): *Periodismo moderno*. Mèxic.

⁶ El tòpic deriva de l’*Ars Poetica* del poeta llatí Horaci que es podria traduir com “ensenyar delectant”.

4. Establir judicis d'opinió. Se suposa que tots els editorialistes han de prendre una postura i defensar la seva tesi. Evidentment, aquí hi juga un paper fonamental la subjectivitat de l'escriptor i l'opinió que tingui sobre el tema tractat.

D'altra banda, les pàgines d'opinió d'un diari, i en concret les d'una columna, han de seguir els paràmetres esmentats anteriorment i no caure en el que anomenem disfuncions, és a dir, allò que un columnista no hauria de fer perquè no li pertany. Cal ressaltar que *“cuando el columnista ha desarrollado una especialidad y se apega a ella, y cuando escribe sobre un tema que ha estudiado y meditado, todo marcha sobre ruedas. La dificultad ha consistido en que algunos columnistas llegan a considerarse como especialistas en todo cuanto existe en el cielo, en la tierra y en cualquier parte. Van inflando su personalidad y tienen rasgos de omnisciencia. Comienzan a escribir como si fuesen el Oráculo desde su trípode.”*⁷ El columnista ha de vetllar per l'honradesa, la motivació personal, l'interès general i la convicció en si mateix. S'ha d'evitar el llenguatge totalitari, tecnòcrata i polític⁸, ja que no ajuda a la comprensió de l'article i no hi té cabuda l'omnipotència del periodista.

Per tot això, el columnista ha de cercar raons de pes per justificar la seva posició. Aquí entra en joc l'heurística, que conjumina tots els mètodes que serveixen per a descobrir, recercar i recollir de les fonts d'informació. El periodista pot trobar la informació a partir de la qual basarà les seves tesis en aquesta classificació heurística:

- Base documental. Qualsevol columnista ha de poder comptar amb un servei de documentació especialitzat en la matèria que tractarà. Aquesta base no només li facilitarà la cerca de material, sinó que també li sorgiran temes dels quals parlar.
- Bibliografia. El columnista ha de tenir presents la gramàtica de la llengua en la qual escriu, els diccionaris i enciclopèdies que puguin contenir informació de vital interès pel desenvolupament de la seva tasca i el manual d'estil del diari on escriu. Si parlem de *La Vanguardia*, haurem de parar atenció al *Libro de redacción* de La Vanguardia Ediciones.

⁷ ESTEVE RAMÍREZ, F. i FERNÁNDEZ DEL MORAL, J. *Áreas de especialización Periodística*. Madrid: Fragua, 1999. Pg. 24.

⁸ Ens referim a aquell llenguatge en el qual predomina l'estil declamatori, el propagandisme triomfalista o el falsejament i la deformació constants, entre altres.

- Hemerografia. Fa referència a totes aquelles notícies aparegudes als diversos mitjans de comunicació. De fet, moltes de les columnes que s'escriuen diàriament es basen en notícies relacionades amb l'actualitat immediata.
- Experiència personal. El periodista que escriu columnes, com qualsevol altre tipus d'article d'opinió, pot servir-se de les vivències personals per escriure-hi. Per a molts d'ells la columna forma part de casa seva i la utilitzen com un diari personal.
- Observació. Tot el treball del columnista haurà de basar-se en una observació prèvia dels esdeveniments més recents. Tot i que pugui semblar una futilesa, la realitat que l'envolta és digna de ser analitzada detalladament.
- Contactes. És un dels pilars fonamentals del periodisme actual. Mantenir contacte amb els protagonistes de l'actualitat política, econòmica, social... El periodista podrà agafar-ne la informació necessària pels seus comentaris.
- Reflexió. Evidentment, el columnista contractat haurà de plasmar-hi la seva opinió que ha estat prèviament pensada i reflexionada. La columna és plenament subjectiva i personal, tal i com veurem més endavant en la figura de la columnista analitzada.

3.3. Característiques de la columna

Les columnes periodístiques tenen uns trets diferenciadors que les converteixen en un tipus d'article d'opinió molt particular. A continuació enunciaré les característiques fonamentals que presenta tota columna periodística:

- Presència dels elements propis de la comunicació. És evident que quan s'elabora un escrit amb un destinatari en concret hem de parar atenció a tots els elements que conformen aquest acte comunicatiu. Així doncs, donarem especial èmfasi als tres elements següents:
 - Emissor. El periodista ha de tenir clara la seva postura i ha de fer-se notòria la seva presència en la columna.
 - Missatge. Les conclusions de la tesi a les quals se suposa que ha arribat el columnista han de quedar plasmades de manera clara per tal que la informació que conté el seu escrit quedi palesa en la ment del lector.
 - Receptor. El periodista ha d'escriure tenint en compte a qui s'adreça en aquells moments. Ha de tenir clar quin és el nivell de coneixement del

lector i ha d'establir amb ell un vincle important per tal que aquest no defugui de la lectura diària de la columna.

Amb això, és evident que a les columnes hi jugarà un paper fonamental la pragmàtica, aquella branca de la lingüística que estudia la llengua en relació al seu ús i als usuaris. De fet, la pragmàtica conforma un dels pilars del marc pràctic d'aquest treball.

- Brevetat. Una de les característiques essencials d'aquests articles periodístics és la seva brevetat. En aquest aspecte el redactor ha de tenir clares les idees principals que hi vol plasmar, de manera que utilitzarà els mitjans necessaris per explicar el que necessita sense allargar-se excessivament.

En concret, la columna diària que escriu Pilar Rahola a *La Vanguardia* ha d'ocupar aproximadament 2890 caràcters, límit marcat pel diari. Atès que no hi ha un límit pel baix, és lògicament comprensible que n'ha d'ocupar un espai mínim.⁹

- Periodicitat. Les columnes, enteses com a tal, poden aparèixer al mitjà diàriament o setmanalment, però sempre complint amb la mateixa norma.

Si hom para atenció a les pàgines de *La Vanguardia* podrà comprovar que les columnes de l'escriptora apareixen durant tota la setmana, a excepció dels dilluns. Així doncs, cada periodista d'opinió té un dia lliure en el qual no publica cap article.

- Autoria. Tota columna ha d'anar firmada pel seu escriptor, ja sigui un periodista o un personatge de prestigi. Altrament, direm que es tracta d'una columna institucional, és a dir, subscripta per la publicació. Tanmateix, aquestes columnes es limiten a donar informació objectivament. Les columnes de major interès, però, són les que inclouen comentaris de l'autor i són les que apareixen firmades.
- Espai fix. La columna, entesa com a gènere periodístic, apareix en la secció corresponent a l'opinió. Generalment, atès la seva estructura prefixada (té forma de columna), ocupa sempre els marges de la pàgina. Aquest espai comú afavoreix la familiaritat entre els lectors i columnistes, una relació molt important a l'hora del seguiment d'un periodista concret.

⁹ Informació extreta de l'entrevista realitzada a Pilar Rahola (Annex núm. 1).

Especialment al diari *La Vanguardia*, la secció d'opinió no té pas unes pàgines específiques per a ella. No obstant això, sí podem assegurar que segueixen l'ordre habitual dels articles i mantenen la mateixa relació amb les seccions anterior i posterior. Així doncs, l'opinió del diari la podem trobar just després de la secció de política i anterior a la de les tendències. Depenent l'edició del dia, aquestes pàgines oscil·len entre la 20 i la 30 la major part de les vegades. A més, la columna de Quim Monzó precedeix generalment la de Pilar Rahola, que es troba tot seguit i que precedeix, al seu torn, altres articles d'opinió.

- Temàtica variada i lliure. Els temes de les columnes són molt variats, ja que no existeixen marges en aquests articles. La idea és que es presentin temes interessants que puguin abordar-se des de l'absoluta serietat fins a les situacions més quotidianes sobre assumptes com la cultura, la moda, la societat o la política, entre altres. Així doncs, en el cas que el periodista no hagi acordat prèviament amb el diari el tema del qual parlarà, tindrà la llibertat d'escriure del que vulgui.
- Llenguatge i qualitat literaris. Hom sap que l'objectiu que persegueix aquest tipus d'article és entregar un moment més recreatiu que informatiu al lector, donant al periodista la llibertat d'anar a cavall de la literatura i el periodisme, perquè així fa arribar al lector el seu punt de vista sobre el tema que sigui. És difícil establir el límit entre aquests dos conceptes, ja que la columna periodística és un àmbit molt peculiar en el qual tots dos es combinen, donant com a resultat una columna.

L'articulista de les columnes analitzades assegura que és molt difícil tenir atrapat el lector diàriament. Per això, és convenient utilitzar un vocabulari encisador que sedueixi el lector des del primer dia. Aleshores, és comprensible que la literatura hi sigui present, com també ho és preguntar-se on estarà el límit entre el fet, representant de la realitat, i l'opinió, representant d'allò fantàstic.¹⁰

- Tractament tipogràfic especial. La presentació de la columna és diferent a la de la resta d'articles que es publiquen en el mateix diari, però sempre igual respecte a ella mateixa. Per tant, com ja hem dit, tindrà la mateixa extensió i sempre apareixerà a la mateixa secció i pàgines, així com també es presentarà amb la

¹⁰ Informació extreta de l'entrevista realitzada a Pilar Rahola (Annex núm. 1)

mateixa tipografia i la mateixa grandària, per tal que el lector la pugui reconèixer.

- To. El to dels columnistes pot ser seriós o lleuger, formal o informal, objectiu o subjectiu, etc. Per tant, l'estil pot ser molt variat, tot i que sempre l'enquadrarem amb el corresponent al periodista que escrigui. És molt comú que a l'hora d'escriure es barregin dues o més formes discursives típiques de la llengua. Tot això dependrà, com ja hem dit, de l'estil d'aquest periodista, del tema que hi tracti i de les pautes marcades pel diari.
- Estil concret. Si analitzem en detall qualsevol article diari d'opinió signat per un periodista en concret podrem observar els trets característics de les seves narracions i serem capaços d'establir un estil personal, ja que sempre estan escrites pel mateix autor. El marc pràctic d'aquest treball precisament rau en l'anàlisi en profunditat de les columnes de Pilar Rahola, de les quals intentarem extreure un estil característic.
- Llibertat d'expressió. No sembla tan obvi que tots els articles d'opinió gaudeixin de la màxima llibertat possible. En el nostre cas, l'escriptora afirma que *“quan un mitjà de comunicació arriba al punt de donar-te una columna diària és perquè d'alguna manera hi ha un respecte important i és molt estrany que et diguin res. Certament, tu tampoc et dediques a ficar el dit a l'ull en el teu mitjà de comunicació. Hi ha d'haver llibertat però també lleialtat. Jo no em dedicaré a malparlar de La Vanguardia escrivint a La Vanguardia, per exemple. Em sembla que és una cosa evident. I si hi ha algun tema sensible el tractaré amb més delicadesa. Però, un cop aquesta lleialtat s'ha establert, hi ha un gran marge en el qual tu pots ser enormement lliure”*.

3.3.1. Què caracteritza un bon columnista?

Paul Johnson¹¹ va proposar-se revelar el que defineix un bon columnista. Així doncs, assegurava que *“escriure una columna regular sobre qualsevol tema que se'ns acudeixi és un dels grans privilegis de la vida. Quan al 1907 li van demanar que redactés un article setmanal sobre literatura i vida per l'Evening News, Arnold Bennett va comentar que era “la realització d'un somni que he tingut durant molt temps”. Quan a Georges Orwell li van oferir una columna similar al Tribune, al desembre de 1943, va*

¹¹ És un conegut escriptor, historiador i periodista britànic de fortes arrels catòliques.

celebrar la seva deliciosa llibertat titulant-la “*Al meu gust*”¹². Johnson considera el fet d’emetre judicis sobre el món que ens envolta un dels pilars fonamentals de la columna. És inútil la informació que s’hi escriu si no s’utilitza per relacionar, explicar i jutjar la realitat. I, precisament, el columnista és un escriptor que jutja. Tanmateix, han d’existir cinc requisits perquè existeixi aquest bon columnista:

- El primer és el coneixement. Però no un coneixement catedràtic, sinó administrat regularment segons les necessitats de l’article. Així doncs, a mesura que esdevinguin els fets, l’autor haurà d’utilitzar allò que sap o del qual s’ha informat per informar, al seu torn, al lector. Assegurava Johnson que “*em sento estafat si acabo una columna sense haver adquirit algun tresor útil, interessant o inusitat, alguna cosa que no sabia i em satisfà saber*”.¹³ L’escriptor aclareix que aquest coneixement pot compondre’s de molts ingredients, entre els quals podríem destacar-ne el saber mundà, el viatjar i el conèixer gent. De fet, “*el bon periodisme sempre tracta sobre la gent*”¹⁴.
- El segon requisit són les lectures. És impossible escriure bé si manca el bagatge cultural. La lectura no només es refereix a allò literari, sinó també a altres temes relacionats amb la història, el cinema, l’economia o la religió.
- Potser un dels criteris més enrevessats, la tercera clau del columnista és l’instint per a les notícies. Per damunt de tot, el columnista és un periodista, i com a tal es dirigeix al lector que busca allò nou.
- El quart punt és la necessitat de varietat i d’oportunitat. El bon columnista ha d’abordar infinitat de temes, però ha de pensar-ne quins, quants i quan. Així doncs, ens trobarem amb columnistes que no tracten certs temes, o bé d’altres que decideixen parlar sobre alguns en certa època de l’any (parlar de religió al Nadal o de l’educació quan comença el nou curs). Per exemple, Pilar Rahola ens assegura: “*Jo no em sento gens còmode ni en el terreny de l’economia ni el dels esports perquè no conec cap dels dos i no en sóc experta ni en seré mai. [...] Quan alguna vegada he parlat d’esports començo dient: “jo no podria analitzar un partit del Barça”. Jo sóc molt culer, [...] però el que no faré és dir si hi ha un davanter o el defensor no sé què. [...] En el terreny de l’economia òbviament m’interessa el que diuen els economistes, [...] però no gosaria fer una anàlisi*

¹² JOHNSON P. *El arte de escribir columnas*. <http://www.conoze.com/doc.php?doc=3766>.

¹³ Ídem.

¹⁴ Ídem.

econòmica. D'aquests dos grans temes jo crec que no en parlo mai i que, quan en parlo, en parlo com l'observadora de fora".

- El cinquè i últim punt resideix en el caràcter del columnista. En rares ocasions es pot utilitzar la columna per promoure una causa personal. Així doncs, el columnista no ha d'utilitzar el seu espai per difamar i acusar sense proves. El mateix Johnson ho defineix dient que el columnista no ha d'explotar el seu poder amb fins personals. Tot això no té res a veure amb la característica de la llibertat d'expressió de la qual parlàvem fa un moment.

Paul Johnson assegura que aquests requisits han d'anar acompanyats d'un vocabulari ric d'alta expressivitat, unes bones fonts informatives i una exposició clara del contingut.

3.4. Temàtiques de la columna

Tot i que les columnes periodístiques poden presentar infinitat de temes relacionats amb el món que ens envolta, poso especial èmfasi en els temes de què parla Pilar Rahola. En fa la classificació següent:

- Temes d'urgència (o de l'actualitat immediata que no pots defugir). Quan la notícia és molt important i no pots defugir-la perquè el lector espera que en parlis. En una columna diària, com és el seu cas, el periodista ha de cenyir-se, indirectament, a les notícies que absorbeixen la realitat. El dia a dia, en certa manera, marca la direcció del tema del qual es parlarà. L'escriptora ens ho exemplifica:

"quan tu tens una columna diària i ETA acaba de dir que deixa les armes, tu no pots no parlar d'aquell tema, perquè allò és clau, el teu lector diari espera que tu opinis sobre allò".¹⁵

- Temes butxaca (o guardats). Són temes que de tant en tant defugen la notícia, però el periodista té especial il·lusió a parlar-ne. Així, ens diu Pilar Rahola:
"L'altre dia, per exemple, jo parlava de l'extinció dels elefants, perquè jo sóc animalista i els temes dels animals m'interessen molt. Però, a més a més, hi ha un problema gravíssim: hi ha una mitjana de 33000 elefants massacrats a l'any a l'Àfrica per robar l'ivori, i ara ja en moren més dels que neixen, per tant ja hem invertit la piràmide. Aquest és un tema que el puc escriure avui o el mes

¹⁵ Extret de l'entrevista realitzada a Pilar Rahola (Annex núm. 1).

*que ve, però el tinc a la reserva mental, i aquell dia que la realitat m'incomoda, [...] jo d'aquell tema en tinc ganes, perquè forma part dels meus temes, dels temes que jo estimo i que estan una mica lluny de la vida quotidiana i de la realitat més immediata".*¹⁶

- Temes anímics i personals. *"Això és molt meu, no tots els columnistes fan el que jo faig en aquest terreny. A mi m'agrada, (com que jo considero que la columna és casa meva) si en algun moment hi ha algun sentiment personal anímic que em colpeix molt, que em sacseja molt, crec que val la pena dir-ho, perquè estic tan tocada per aquell tema que mentiré si parlo d'una altra cosa".*¹⁷ Pilar Rahola, però, afegeix que no s'ha d'abusar de les emocions en l'àmbit públic: *"És un material fràgil, perillós".*¹⁸ Tanmateix, *"de tant en tant, obrir la porteta i dir: Bon dia, avui no els parlaré del 3% , no els parlaré de la independència, no els parlaré d'Israel i Palestina, no els parlaré dels elefants... Avui li vull dir que la meva filla s'ha volgut vestir de princesa a Halloween perquè diu que no vol anar lletja; o s'ha mort el meu pare i no sóc capaç de parlar d'una altra cosa que d'aquesta, o fa un any que va morir i començo a acceptar-ho".*¹⁹

3.5. Classificació i tipus de columna

Les columnes periodístiques, pel ventall tan gran de contingut que poden encabir, es poden classificar d'infinites maneres. Amb tot, és comunament acceptada la classificació que se'n fa a continuació, d'una banda pel seu contingut en si, i de l'altra per la seva intenció.

Segons el seu contingut, les columnes periodístiques es classifiquen de la següent manera:

- Columna informativa. Dóna a conèixer diversos fets la transcendència dels quals no els fa mereixedors d'un lloc independent en el diari. Sintetitzades, aquestes columnes es presenten en bloc per informar dels principals esdeveniments de la setmana. Segons el tema que tractin, aquestes publicacions poden ser de temes múltiples o especialitzats:

¹⁶ Extret de l'entrevista realitzada a Pilar Rahola (Annex núm. 1).

¹⁷ Ídem.

¹⁸ Ídem.

¹⁹ Ídem.

- Columna de temes múltiples. És una columna en la qual s'agrupen notícies que no són breus i no tan importants com per ocupar un espai més gran en el mitjà. Generalment, aquest tipus de columna no és d'autor, sinó resultat del treball de diversos periodistes. La seva presentació és amb títol únic i paràgrafs separats.
- Columna especialitzada. És breu i objectiva i, generalment, s'enfoca en una sola especialitat com la vida econòmica, els fets polítics d'última hora o els temes esportius. Aquesta quasi sempre és redactada per una firma coneguda.
- Columna d'opinió. Com el seu propi nom indica, comenta, satiritza, opina i aporta informació sobre l'ambient que envolta la notícia. Per tant, hi trobarem la inclusió de comentaris a càrrec del columnista, qui sol ser analític, agut i força irònic. El periodista, en aquest cas, recorre als seus contactes i matisa el fet des de noves perspectives. Segons el seu contingut, aquestes són les més comunes i abundants. Poden existir de molts tipus:
 - Columna personal o d'autor. Un escriptor o personalitat de prestigi opina o comenta assumptes d'interès general. Amb una regularitat prèviament establerta i de tema lliure, aquest tipus de columna busca la identificació i la complicitat amb el lector.
 - Columna de personalitats. Destinada a aquelles personalitats que poden ser d'interès per als lectors. És molt similar a l'entrevista que se li fa a les celebritats. Novament la diferència radica en qui l'escriu.
 - Columna monotemàtica. En ella s'hi analitza un sol tema. El seu autor s'identifica i fa el mateix amb el tema, col·locant el titular respectiu. En el text es descriu, valora, analitza i critica la realitat de la notícia. Aquest tipus de columna generalment apareix a la pàgina editorial o en pàgines específiques i els seus autors prefereixen l'estil seriós per a l'anàlisi.
 - Columna multitemàtica o de remenat. Consisteix a escriure paràgrafs curts i precisos sobre un tema en concret i mitjançant l'ús dels punts suspensius continuar la columna amb un altre tema completament diferent a l'anterior. És d'estil flexible, informal i creatiu. És molt típica en la premsa sud-americana.

- Columna de societat. Informa de fets mundanals, en relació amb rumors o detalls dels famosos. És molt semblant a la de personalitats, tot i que aquella adquireix un caràcter i un to més seriosos que aquesta.
- Columna crítica. Perquè sigui periodística ha d'abordar esdeveniments d'actualitat: llibres de recent aparició, successos polítics de gran importància o exposicions obertes al públic al moment d'aparèixer la columna.
 - Columna de ressenya. Habitualment és utilitzada per parlar sobre llibres, temes d'art, música...
 - Columna humorística. Encara que el seu propòsit segueix sent el mateix (opinar i informar), entreté el lector mitjançant la sàtira, l'enginy, la gràcia...

Segons la seva intenció, trobem aquesta classificació molt més senzilla:

- Columna analítica. Interrelaciona fets, investiga les seves causes i conseqüències i recull les reaccions que la notícia ha generat.
- Columna d'opinió. L'autor analitza i argumenta sobre uns fets, però, a més, els jutja subjectivament i manifesta una opinió que pretén que assumeixi el lector.

3.6. Estructura de la columna

Les columnes periodístiques presenten unes característiques estructurals externes i internes que configuren un propi model periodístic. Pel que fa a l'aparença externa, la columna ha d'estar regida pels següents elements:

- Consta d'un títol, que és el que ens indica el que es vol comunicar (ens suggereix el tema de la columna).
- Es presenta el nom de qui l'escriu.
- S'inclou un contingut, el missatge en si que es vol transmetre. És el moment en el qual s'expressa l'opinió o criteri de la persona encarregada de la seva producció.
- Va signat i ratificat pel periodista que hi expressa la seva opinió.
- En ocasions, els mitjans de comunicació diuen que el contingut és responsabilitat de qui l'escriu ("el mitjà no es fa responsable del que s'ha dit en el present").

- Últimament, s'inclou al final l'adreça electrònica del periodista o mitjà responsable.

Tots aquests aspectes anteriors són bàsics per a la seva redacció. Pel que fa a l'estructura interna, és a dir, a la disposició de la informació, direm que les columnes que analitzem segueixen l'esquema propi de l'argumentació. Així doncs, podem trobar molts tipus d'estructures:

- La més comuna i utilitzada és l'estructura tripartida lineal, és a dir, aquella que segueix els passos de l'argumentació tradicional (presentació del tema, opinió i anàlisi i conclusió).
- Les columnes, però, també poden seguir un plantejament circular i repetitiu. Aquesta estructura sempre segueix la mateixa tesi i aporta dades noves, però la pròpia introducció del tema ja ens deixa palesa l'opinió de l'autor que més endavant tornarà a expressar. Circular perquè dóna voltes al mateix tema i repetitiva perquè no deixa de dir el mateix amb unes altres paraules.
- Segons el plantejament i l'ordre dels arguments i la tesi, el text pot ser deductiu, si es presenta la tesi inicialment i a partir d'aquí es deriven els arguments, o inductiu, si els arguments es van presentant al llarg de l'article i finalment es presenta la tesi (que, paradoxalment, s'ha pogut deduir).
- No n'és el cas, però podria donar-se que el columnista escrivís un fet desconegut per nosaltres, ja sigui una anècdota, una narració que li han explicat... La qüestió és que si la importància de la columna es troba al final direm que presenta una estructura climàtica; si, pel contrari, allò substanciós es presenta a principi, aleshores obtindrem una estructura anticlimàtica.

3.7. Com escriure'n una? Pautes per a la seva redacció

Les columnes periodístiques no són pas un article que s'escriu mecànicament. El periodista ha de seguir una sèrie de passos per tal que tingui sentit allò que expressa. Així doncs, és important que tingui en compte els cinc paràmetres següents, ja que amb ells serà capaç de configurar el que el lector llegeix a casa seva:

- Agilitat. És de vital importància que la fluïdesa de les oracions sigui l'element principal de la columna, ja que es tracta d'un article dens que beu de la rapidesa.

- Condensació informativa. L'article es basa en oferir la major quantitat d'informació i comentaris en el menor espai possible, sempre i quan tingui sentit.
- Brevetat i concisió. Es tracta d'abordar el tema *al gra*, sense floritures ni desviacions.
- Senzillesa. És important que el llenguatge sigui entenedor, que convenci i que, al seu torn, entretingui més el lector. Ara bé, en aquest cas, senzill no és simple.
- Familiaritat. El columnista ha d'escriure com si els seus lectors fossin, pràcticament, els seus amics. Aquesta familiaritat, però, no ha de transgredir les normes de respecte; no s'han de traspasar els límits.

L'escriptora Pilar Rahola ens comenta a l'entrevista que té un ritual matutí que no canvia mai. Per a ella, és molt important saber on són els seus límits i tenir present constantment la humilitat com a principi bàsic en aquesta professió:

*“El primer que faig és mirar la premsa estrangera. És un hàbit meu. Acostumo a mirar diaris francesos, els diaris americans [...] i el diari israelià, [...] això m'ocupa una hora, una hora i mitja en la qual jo estic marcant distància del meu propi país, perquè és l'única manera que quan després aterres a les notícies d'aquí no t'absorbeixi i et pensis que allò és el món; el món sempre és molt més gran. [...] Un repàs general: Le Monde, La Repubblica italiana, el Washington i el New York Times, i a vegades l'Aretz o el Jerusalem Post. Aquests són amb els que em moc. [...] Un cop ja he fet això, aleshores repasso webs catalans i espanyols, repasso premsa de casa, miro el Twitter, penjo alguna cosa, miro el Facebook i després ja faig un repàs més local. [...] A partir d'aquell moment ja t'has configurat una idea de cap on aterraràs.”*²⁰

3.8. Breu història de la columna: els grans columnistes

Si ens atenim al sentit estricte de columna periodística, podria situar-se el seu naixement durant el segle XVIII a tota Europa, en general coincidint amb la difusió dels primers diaris. Després, durant el XIX, els columnistes es van multiplicar i la professió va passar de tenir poc prestigi a tenir-ne un d'elevat. Tanmateix, el terme columna apareix per primera vegada als Estats Units a finals del segle XIX com a resultat d'una metonímia; és a dir, la contínua referència a la disposició que aquest tipus d'escrits ocupava en el periòdic.

²⁰ Extret de l'entrevista realitzada a Pilar Rahola (Annex núm. 1).

En la història de la literatura hi ha hagut grans columnistes. Entre els més famosos, destaco:

- Walter Lippmann. Fou un escriptor i periodista nord-americà que va col·laborar amb el prestigiós diari *New York Herald Tribune*, en el qual va signar durant diversos anys una de les columnes més llegides i influents dels Estats Units. També va escriure al *Washington Post* una columna anomenada *Today and tomorrow*. Actualment, està consagrat com una de les figures cabdals del periodisme nord-americà del segle XX.
- Émile Zola. Fou un novel·lista francès considerat el precursor del naturalisme literari. És un gran exemple de periodisme de denúncia social, ja que les seves columnes i la seva influència sobre les generacions posteriors d'escriptors no va ser solament literària, perquè la seva actitud d'involucrar-se tant en la literatura com en la realitat social el va transformar en el paradigma de l'escriptor compromès.
- Ernest Hemingway. Fou un narrador nord-americà i l'escriptor de la cèlebre novel·la *El vell i la mar*, a més de periodista. Se'l considera un dels màxims exponents de la cultura americana del moment. Ell mateix va declarar que la seva labor com a periodista l'havia influït fins i tot estèticament, ja que es va veure obligat a escriure frases directes, curtes i dures, excloent tot el que no fos significatiu. El seu propi periodisme també va influir en el reportatge i les cròniques dels corresponents futurs.

Pel que fa a columnistes de l'actualitat, podem destacar-ne un a nivell hispanoamericà i un altre a nivell de Catalunya:

- Mario Vargas Llosa. És un escriptor peruà considerat una de les figures fonamentals del *boom* de la literatura hispanoamericana dels anys 60. Conegut per la seva novel·la *La ciutat i els gossos*, les seves columnes en diversos mitjans de comunicació (sud-americans, espanyols, francesos i anglesos) conformen l'exemple del columnisme de l'actualitat.
- Quim Monzó. Escriptor de ficció i un dels columnistes més populars de Catalunya. Es va donar a conèixer el 1976 en guanyar el Premi Prudenci Bertrana amb la novel·la *L'udol del griso al caire de les clavegueres*. A partir d'aquell moment ha dedicat la seva vida a escriure contes (*Olivetti*, *Moulinex*,

Chaffoteaux et Maury, El perquè de tot plegat, El millor dels mons) i a una de les seves grans aficions, el periodisme. Actualment escriu una columna diària a *La Vanguardia*.

3.9. La columna: literatura periodística o periodisme literari?

“La diferència entre literatura i periodisme és que el periodisme és il·legible i la literatura no és llegida”.

Oscar Wilde

La columna és probablement el gènere periodístic en el qual més es manifesta el *jo* de l'autor. Per tal de mantenir la seva popularitat, l'escriptor de les columnes se serveix d'un llenguatge i un vocabulari rics, entre els quals es poden observar diversos recursos propis de la literatura. D'aquí es pot extreure una de les grans qüestions pròpies de la literatura: què és real i què no ho és?

La idea d'unir periodisme i literatura és possiblement una unió involuntària per part de tots aquells escriptors que durant la seva vida van exercir les dues professions i que, com és habitual, aprofitaren els seus recursos en els dos àmbits, de manera que la línia que separa avui dia la literatura del periodisme és gairebé nul·la.

Una de les característiques fonamentals de la columna és que importa tant l'expressió com el seu contingut, la forma i el fons. La columna periodística és un producte literari per al consum de masses, és a dir, per a un públic ampli i que llegeix amb presses. D'això se'n deriva la seva brevetat: en poc espai ha de presentar-se el tema del qual es parlarà, desenvolupar els arguments i formular un paràgraf final, un paràgraf que vol deixar petjada. Per això, la columna pot combinar com cap altre gènere periodístic d'opinió la qualitat literària amb les opinions, la imaginació amb aquesta realitat ideològica o sentimental. És el perfecte vehicle per anar a cavall de la literatura i el periodisme.

Francisco Umbral, potser el columnista amb major èxit del segle XX a Espanya donada la seva popularitat i reconeixement literari, va definir la columna com "*el sonet del periodisme*". És clar que es referia al tipus de columnes que ell escrivia, és a dir, les

personals. Per això, va dir: "*el secret de la columna és com el secret del sonet. O es té, o no es té*".²¹

Per tal d'aclarir el que és o no és periodisme i/o literatura, enunciarem breument les característiques del llenguatge literari i del periodístic:

Llenguatge literari	Llenguatge periodístic
▪ Predomini de la funció poètica. ▪ Llenguatge connotatiu. ▪ Allunyament de la llengua comuna. ▪ Recursos estilístics (figures retòriques). ▪ Predomini del text retòric. ▪ Recursos tècnics (formes del diàleg, versificació...). ▪ Estructura externa variable. ▪ Estructura interna tradicional. ▪ Ambigüitat.	▪ Contingut variat. ▪ Aparició de codis lingüístics, extralingüístics i icònics. ▪ Classificació en gèneres periodístics. ▪ Predomini del text periodístic. ▪ Ideal de correcció, concisió i claredat. ▪ Lèxic precís i denotatiu (depenent el gènere). ▪ Oracions curtes i ordre lògic. ▪ Predomini de l'estil personal. ▪ Recursos estilístics. ▪ Predomini de la funció referencial.

²¹ Cites del columnista extretes de <http://pendientedemigracion.ucm.es/info/circulo/no35/robles.pdf>

4. Un breu recorregut per la història de *La Vanguardia*

4.1. Una història de tres segles

La Vanguardia és un dels diaris més compromesos amb el periodisme des de la seva fundació. De pocs d'ells es pot dir que enllacen la informació de tres segles plens d'història i ben diferents. És el diari català per excel·lència nascut al segle XIX que fou hegemònic durant tot el segle XX i que actualment es troba sota les directrius del seu fundador: el Grup Godó de Comunicació.

4.1.1. Els anys fundacionals

El diari *La Vanguardia* va néixer l'any 1881 com una iniciativa nova i lluitadora amb el període de la Restauració borbònica espanyola i, d'altra banda, per l'auge social de la Renaixença catalana. Juntament amb altres publicacions com *La Renaixensa* (1882), *El Noticiero Universal* (1888) o *La Veu de Catalunya* (1889), *La Vanguardia* fou un recurs més per demostrar la inexistència d'estabilitat del règim tan convuls que sacsejà l'Espanya del segle XIX.

El *Diari de Barcelona* (1792) havia estat encapçalant la primacia de la premsa catalana, però ben entrat el segle XX començà una llarga decadència imparable. *La Vanguardia* hi va veure una oportunitat d'èxit i, pocs anys després de la seva fundació, es consolidà com el diari català del moment. Aquest èxit fou possible gràcies als seus primers propietaris, els Godó, i a un director anomenat Modesto Sánchez Ortiz, un andalús vinculat al sagastisme madrileny²². Aquest mateix periodista va ser, de fet, el primer membre de la direcció del diari i el primer antecedent del seu llibre de redacció. L'any 1903 va publicar l'assaig *El periodismo*, que va encabir les primeres propostes dirigides a mantenir el rigor en els seus continguts i que s'assimilaven a les noves tendències emergents de l'època.

En canvi, el diari no fou fundat estrictament l'any 1888, com se sol dir, sinó que vuit anys abans un grup de persones liberals del Partit Constitucional (entre elles els germans igualadins Carlos i Bartolomé Godó Pié) van encetar l'etapa periodística que duraria fins als nostres dies. Quan parlem de l'any 1888 ens referim a una renovació del format, el disseny i els objectius del diari que va presentar certa analogia amb la premsa

²² Nom amb què es coneix els madrilenys que van defensar la figura de Práxedes Mateo Sagasta com a cap del govern espanyol durant la primera etapa de la Restauració borbònica (1874-1898/1901).

estrangera que imperava als països modernitzats. De fet, aquestes ganes de renovació van venir impulsades per la celebració, el mateix any, de l'Exposició Universal de Barcelona i els intents de donar prestigi a la llengua i cultura catalanes, fet que ve donat, com hem esmentat abans, pel moviment de la Renaixença a Catalunya.

En el primer editorial del diari ja renovat, el director pren com a referent el diari londinenc *The Times*. Tot seguit tenim un fragment d'aquest editorial amb les sentències més destacables:

*“[...] Cualquiera que vea el «Times», no necesita ver que está fechado en Londres para saber que es el periódico de una nación rica, poderosa y sabia. La vida de Inglaterra [...] se refleja en el gran periódico, así en su texto escogido, variado y ameno, [...] No intentamos nosotros hacer un «Times», sería pretensión vana y ridícula, pero si queremos que nuestro periódico [...] refleje en primer término y con la mayor exactitud posible la vida de Barcelona, luego la de Cataluña, y por último, la de España entera, [...] Para conseguirlo nos proponemos realizar sucesivas reformas en la confección de LA VANGUARDIA, [...] Hemos reorganizado nuestra redacción; hemos formado importante colaboración de escritores conocidos y reputados que enviarán a nuestro periódico trabajos originales e inéditos: hemos montado servicios especiales para LA VANGUARDIA, [...] y hemos establecido, por último, otros servicios de redacción, financiera, comercial, literaria y política para dar al periódico la variedad que el lector tiene derecho a exigir. [...] Estos serán, pues, nuestros principios de conducta. Imparcialidad y severidad. Aquellos actos que en nuestra conciencia sean desacertados, tendrán en nosotros desapiadados censores [...] Reciba, pues, la prensa de Barcelona un saludo cordialísimo de LA VANGUARDIA y préstennos nuestros lectores la ayuda que hemos menester en la empresa que en su obsequio acometemos.”*²³

Aquesta nova versió de *La Vanguardia* fou la fórmula que la conduí a l'èxit i que la uní amb la resta de premsa estrangera pel fet que volia vincular-se amb la cultura i la societat catalanes, uns principis que han aconseguit mantenir fins a l'actualitat. Si bé la primera etapa del diari va presentar trets de caire polític liberal, la intenció de la seva remodelació va raure en la seva conversió a un diari independent, professional, comercial, informatiu i de serveis.

²³ <http://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE07/HEM/1888/01/01/LVG18880101-001.pdf>

Ja influït pels corrents modernistes que sacsejaren Catalunya, Sánchez Ortiz va saber atreure figures destacables de la societat i la cultura com Santiago Rusiñol, Narcís Oller, Víctor Balaguer, Raimon Casellas o Frederic Rahola.

Així doncs, Ramon Godó, el que esdevindria més endavant comte de Godó, i el periodista Modesto Sánchez Ortiz van posar els sòlids fonaments de *La Vanguardia* moderna tal i com avui la coneixem.

4.1.2. Evolució del diari fins als nostres dies

No obstant, no va ser fins al començament de la Primera Guerra Mundial (1914-1918) que el diari *La Vanguardia* va registrar un bon desplegament informatiu. Fou el primer diari espanyol que va tenir corresponsals en els fronts dels dos bàndols bel·ligerants i que va cobrir, des de la informació i la interpretació, el conflicte internacional.

El diari català va arribar en aquella època a tenir una difusió diària d'uns vuitanta mil exemplars, una dada significativa tenint en compte l'índex d'analfabetisme i de lectura de premsa d'aquells temps. Tot l'esforç i la implicació dels periodistes va permetre desenvolupar un nou periodisme interpretatiu i d'orientació cap a altres mitjans creats posteriorment.

Al voltant dels anys trenta, *La Vanguardia* ja superava els cent setanta-cinc mil exemplars, cosa que ens demostrava el poder i la influència que exercia en l'opinió pública de Catalunya i Espanya. De fet, ja havia estat citada i era un referent a escala mundial, periodísticament parlant. Tanmateix, es registra un rellevant interès a partir dels fets del Sis d'octubre de 1934, un episodi controvertit de la història catalana republicana sobre el qual el diari va mantenir una postura respectuosa i la màxima imparcialitat possible²⁴. Es va representar a través de la magnífica crònica *Apuntes de una noche inolvidable* de Gaziél, publicada l'onze d'octubre de 1934. La direcció ja havia passat de mans de Sánchez Ortiz al mallorquí Miquel dels Sants Oliver, el qual, al seu torn, va passar-la a Agustí Calvet, més conegut com a Gaziél, que va situar el diari en primera posició respecte a la premsa espanyola dels anys de la Segona República.

²⁴ Hem de recordar que el sis d'octubre de l'any 1934 el president del govern autonòmic de Catalunya Lluís Companys va proclamar l'Estat Català dins la República Federal Espanyola. Això, poc temps després, provocaria la seva mort i la d'altres dirigents partidaris del secessionisme català.

Sota el mandat de Gaziol, *La Vanguardia* va travessar una època marcada per les idees liberals i moderades que havien imperat en el diari des dels seus inicis. Després del període de la Guerra Civil Espanyola en què la van dirigir María Luz Morales o Fernando Vázquez Ocaña, entre d'altres, l'empresa va tornar a mans dels Godó, després que la confiscassin durant els anys bel·licosos. En acabar aquest període, tot i havent recuperat l'empresa, la família Godó es va veure obligada a aguantar les limitacions de llibertat de premsa, d'opinió i de gestió que va dictar el règim franquista.²⁵

Aquesta època tan convulsa va veure com passaven molts directors per *La Vanguardia*. Fins i tot periodistes del diari es van rebel·lar contra les seves directrius i van arribar a publicar articles contraris al règim de manera indirecta.

4.1.3. L'etapa més recent

Una vegada van ser superats els períodes de guerra i postguerra tan durs per al diari, en els quals es van limitar els drets de l'empresa fundadora, *La Vanguardia* va recuperar la seva posició a la premsa espanyola i el seu prestigi en l'opinió catalana. Durant aquests anys el diari català va aplicar innovacions tècniques molt més significatives que en els períodes anteriors.

En l'últim terç del segle XX i començament del segle XXI, la premsa, i l'àmbit de la comunicació en general, ha vist avenços a gran escala. Dins del progrés professional de *La Vanguardia* dels darrers anys, en els quals destaquen la introducció de noves tintes per imprimir, el trasllat de les redaccions i les seus principals i la introducció del color (1971), l'any 1986 es va publicar l'edició experimental del primer llibre de redacció, és a dir, el document normatiu que regulava el tractament coherent i harmònic de la informació en relació amb la deontologia periodística actual. La reedició del llibre de redacció l'any 2004 va completar-ne la primera amb apartats com la figura del Defensor del Lector i el Consell Professional.

El catedràtic de periodisme de la Universitat Pompeu Fabra i Defensor del Lector de *La Vanguardia* Josep Maria Casasús i Guri conclou la seva introducció del llibre de redacció del diari amb les següents paraules, amb les quals pretén mostrar-nos la

²⁵ Com a curiositat, el govern del règim franquista, entre altres condicions que també va imposar, obligà el diari a afegir en el seu títol l'adjectiu *espanyola* i a acceptar els directors que nomenava el ministre de Governació. Així doncs, homes com Manuel Aznar i Josep Pla van posar-se al capdavant de la direcció de *La Vanguardia*.

història del diari català com una simple evolució paral·lela a la de la societat i la cultura del nostre país:

“La Vanguardia, como primera institución periodística de Catalunya, ha sido y es, a la vez, espejo y guía de las nuevas realidades experimentadas por sus lectores.

*Son los lectores de La Vanguardia quienes hacen su historia.”*²⁶

Actualment, el diari rep subvencions astronòmiques de la Generalitat de Catalunya que són tema de discussió habitual en el món periodístic i es troba sota la direcció de Màrius Carol.

4.2. El logotip del diari

El conegut dissenyador novaiorquès Milton Glaser²⁷ va rebre l'encàrrec de dur a terme el nou disseny del logotip amb motiu del canvi de format del diari al 1989. Glaser li va donar color (blau) i el va convertir, en conseqüència, en negatiu. També el retocà unint l'A amb la N i l'A amb la R, del que resulta un logotip més compacte.

28

4.3. La Vanguardia en l'era digital

Els nous mitjans periodístics digitals van permetre que el diari estrenés la seva presència força activa a la xarxa des del catorze de juny del 1995. D'ençà avui dia, el web rep milers de visites diàriament i ha canviat el seu format diverses vegades.

Actualment, el web presenta diverses pestanyes com “internacional”, “economia”, “esports” o “ocis”. A més, també permet consultar les diverses edicions del diari de Barcelona, Comunitat Valenciana o el País Basc, per exemple. En total, reuneix quinze pestanyes temàtiques i trenta sis edicions diferents, de les quals vint formen part de Catalunya.

²⁶ DIVERSOS AUTORS, *Libro de redacción*. Barcelona: La Vanguardia Ediciones i Editorial Ariel, 2004. Pg. 25

²⁷ És un dissenyador mundialment conegut per haver creat el logotip i campanya publicitària de *I love NY*.

²⁸ Logotip actual del diari *La Vanguardia*.

Un dels recursos més útils del web és l'hemeroteca, que ens ofereix una vista de totes les edicions del diari des de la seva sortida l'1 de febrer del 1881. Pel que fa a l'actualitat, el diari ens permet accedir a qualsevol edició que estigui més lluny d'un mes des de la data actual.²⁹

4.4. La versió catalana de *La Vanguardia*

L'edició catalana de *La Vanguardia* fou publicada per primer cop el dia 3 de maig del 2011. Per al seu llançament es va utilitzar una campanya amb el lema en català “Som com som”, protagonitzada per famosos com Carles Puyol, Quim Monzó i Martina Klein. El Grup Godó es mostrava tremendament feliç de la bona acollida per part dels lectors i d'aquesta manera ho expressava mitjançant un article en la Central de Ventas Publicitarias del Grup Godó anomenada Publipress Media:

*“El passat 3 de maig va ser un dia històric per a la llengua, la comunicació i la cultura catalana. [...] La històrica sortida al carrer de la doble edició de La Vanguardia, en català i en castellà, amb l'aparició de la nova edició en la llengua pròpia de Catalunya, es va saldar amb un rotund èxit: el diari que publica el Grup Godó va vendre més de 300.000 exemplars. [...] La flamant edició en català es va esgotar totalment en tres de cada quatre punts de venda, cosa que, a més d'un rotund èxit, posa de manifest l'absoluta normalitat amb la qual va ser acollida per la ciutadania. A l'èxit de la iniciativa no és aliè el model lingüístic, amb un català normatiu però obert a la innovació i el pressentiment del carrer. [...] de cap manera es tracta d'una mera traducció mecànica de l'edició en castellà. [...] L'acolliment també ha estat massiu entre els subscriptors: més de 20.000 reben ja a casa seva l'edició en català del diari.”*³⁰

Arribats a aquest punt, ens preguntem quina metodologia emprà el diari per traduir els seus articles. Doncs bé, Pilar Rahola ens comenta el següent quan li preguntem si ella les tradueix i en quin idioma les fa: “*En general en català, perquè em surt. Però jo sóc perfectament bilingüe i m'agrada escriure el català com també m'agrada escriure bé el castellà. És curiós que a vegades t'ho diu el tema. A vegades he acabat un article i no sé en quin idioma l'he escrit; m'ha passat més d'una vegada. Per exemple, el diumenge*

²⁹ És a dir, si el dia d'avui és 5 de juny del 2000, podem veure les edicions de *La Vanguardia* des del dia 4 de maig del 2000 fins als seus orígens.

³⁰ http://www.publipressmedia.com/index.php?option=com_flexicontent&view=items&cid=9%3Anoticias&id=94%3Alvcatala&Itemid=5&lang=es (traducció al català)

faig un article sobre el capteniment del PP sobre la compareixença d'en Mas. M'ha sortit en castellà. Però és que jo a en Rajoy no li puc parlar en català. És clar, jo tenia l'ordinador, anava tard, l'havia de fer i he posat el títol, i el títol era en castellà. Però és que ni m'hi he fixat. A l'hora d'anar a traduir me n'he adonat que estava en castellà i l'havia de fer en català. En general, com que un article és un parlar amb tu mateixa, és a dir, parles en veu alta sobre coses que t'amoïnen o que t'interessen, normalment em surten en català. Les emotives totes. No he escrit mai un article sobre emocions en castellà. No em sortiria. I els de política depèn. És clar, si el tema del qual estic parlant és de la independència gairebé segur, un 100%, que em sortirà en català; si estic parlant del Pablo Iglesias o de no sé què de Madrid em sortirà en castellà. [...] quan tu tens el full en blanc a l'ordinador i has pensat un títol i ja el poses i et surt en castellà és que aquell article és en castellà. I ja està. Ara [...] jo diria que el 80% són en català perquè jo em sento més còmoda. Ara, deixa'm ser sincera, els tradueixo jo. Nosaltres tenim un sistema d'ordinador que ens fa una traducció base, però jo la canvio, perquè tinc un punt literari que fa que m'agradi jugar amb les paraules. És clar, les traduccions automàtiques són fredes. [...] Una vegada parlàvem amb en Quim Monzó, que feia el mateix: jo el que faig és que poso el català. A més, és millor escriure'l en català perquè la traducció del català al castellà és millor que del castellà al català. El català és més subtil [...] Normalment el que fas és: fas la traducció base i sobre la traducció base comences a canviar expressions, frases [...]"³¹.

³¹ Extret de l'entrevista realitzada a Pilar Rahola (Annex núm. 1).

Edició del dia 1 de gener de 1950 (exemple de portada típica de l'època franquista)

Edició del dia 14 de febrer de 1971 (primera edició totalment en color)

DIAMARTS, 3 DE MAIG DEL 2011

www.lavanguardia.cat Número 66.516 1,20 euros

LA VANGUARDIA.cat

FUNDADA EL 1881 PER DON CARLOS I DON BARTOLOMÉ GODÓ

10 anys després

► Agents nord-americans liquiden Bin Laden després d'una dècada de fracassos

► Eufòria arreu dels Estats Units per l'èxit d'una missió que reforça Barack Obama

► El líder d'Al-Qaida vivia en una residència als afores de la ciutat d'Islamabad

NEWS: AL QAEDASAMA BIN LADEN IS DEAD

Festa grossa a Nova York. Un grup de bombers celebra a Times Square la fi de Bin Laden, poc després del discurs del president Barack Obama

El líder d'Al-Qaida, en un llac indotornat de l'Afganistan

El testament de Bin Laden: "Vengeu-me"

CONFIDENCIAL El líder terrorista deixa un escrit en què demana disculpes a la família i ordena venjança, segons ha sabut 'La Vanguardia' de fonts saudites

Osama bin Laden, el líder terrorista liquidat ahir per forces especials dels Estats Units després de deu anys de recerca infructuosa, va deixar testament escrit. I amb ordres molt clares per als seus militants col·laboradors: "Vengeu-me". En el text, segons ha pogut saber La Vanguardia de

Comando amb helicòpters i un cadàver llançat al mar

fonts saudites, el cap d'Al-Qaida també demana disculpes als seus familiars per haver-ne estat allunyat durant tots aquests anys que ha comandat l'organització responsable dels terribles atemptats del 11-S a Nova York i a Washington, i de l'11-M a Madrid.

INTERNACIONAL 3 A 28 I EDITORIAL

Informació: Francesc Peirón **Nova York** • Marc Bassets **Washington** • Henrique Cysneiros **Jerusalem**
Joaquín Luna **Casablanca** • Tomás Alcoverro **Beirut** • Jordi Joan Barrios **Nova Delhi**
Articles: Walter Lapeere • Fawaz A. Gerges • Michel Wievorka • Jordi Graupera

Edició del dia 3 de maig de 2011 (primera edició en català)

5. Anàlisi pragmaestilística de les columnes de Pilar Rahola

5.1. La pragmaestilística: què i per què

Hi ha moltes maneres d'analitzar un text periodístic i, en concret, una columna. No obstant això, la metodologia que s'emprarà en el marc pràctic del treball serà l'ús de la pragmaestilística, tenint en compte els objectius de qualsevol columna.

La pragmaestilística uneix dos conceptes que conjuguen a la perfecció el que es busca analitzar en les columnes de Pilar Rahola. Com ja sabem, la columna d'opinió és un híbrid entre literatura i periodisme, i per tant aquesta anàlisi és bona per identificar els continguts discursius, pragmàtics i estilístics que es poden trobar en l'anàlisi interpretativa de les columnes raholianes.

Abans, però, d'establir l'estructura general de les anàlisis hem de tenir clar a què fan referència les dues branques de la llengua que s'hi utilitzen. Per una banda tenim la pragmàtica, aquella part de la lingüística que estudia l'ús de la llengua en relació amb els seus usuaris, parant especial atenció als elements díctics i les interferències. La pragmàtica ens permet captar els elements extralingüístics que s'escapoleixen de l'anàlisi purament estilística de les columnes. Així doncs, és l'eina perfecta per conjuminar tots els aspectes lingüístics amb aquells factors extralingüístics que no es palesen amb una anàlisi d'aquest tipus. Ens trobarem amb elements com l'emissor, l'entorn o el receptor quan fem aquest enfoc pragmaestilístic.

Per una altra banda, l'estilística és essencial en qualsevol mena d'anàlisi textual, ja que estudia literàriament i lingüísticament tots els recursos expressius i d'estil de qualsevol composició. Si bé és cert que la pragmàtica ens ofereix una vista alternativa de les anàlisis, no podem deixar de banda una peça fonamental com és l'estilística. Amb tot això, intentarem analitzar des de les dues perspectives les columnes escollides per tal d'extreure'n les conclusions pertinents.

He escollit un total de set columnes per analitzar. Cadascuna s'analitza individualment i s'intenta, després, posar en comú amb la resta del mateix tema. Així doncs, és possible veure si hi ha una evolució estilística, si l'autora canvia la seva opinió, si la reforça amb nous arguments, si canvia el to i el registre...

Pel que fa a l'estructura d'aquestes anàlisis, he establert els següents paràmetres:

- En primer lloc, es troba la columna que s'analitza amb el diari i el dia en què fou publicada. El títol de la columna és compartit amb el de l'apartat i totes vénen numerades per a una millor comprensió i per no perdre el fil del comentari.
- Seguidament es fa una breu introducció al tema del qual es parlarà i s'informa de les possibles novetats respecte a les altres columnes que en parlin. Així doncs, els temes tractats són la situació catalana, l'atac terrorista a *Charlie Hebdo* i el sotmetiment dels grans clubs de futbol a les potències àrabigues.
- A continuació es fa una descripció de l'estructura que segueix la columna, des dels paràgrafs que la conformen fins al tipus d'estructura que presenta, ja sigui deductiva, tripartida, circular... És un bon punt per posar en pràctica tota la teoria que havíem explicat referent a la disposició de les columnes.
- Tot seguit es troba el cos de l'anàlisi amb un comentari seguint tots els paràmetres esmentats. Aquí entra en joc la capacitat d'anàlisi i la bona recerca que es fa en la columna de tots els possibles termes a explicar.
- L'anàlisi de les columnes tanca amb tres aspectes claus:
 - Els trets més significatius de la columna que es relacionen, en certs casos, amb la seva experiència prèvia. Es fa un breu resum d'allò més destacable per quedar-se amb els aspectes claus.
 - Una taula que permet establir una classificació de la columna tenint en compte tot el que s'ha vist i que incorpora els aspectes més essencials del marc teòric. Amb això, podrem classificar la columna segons el seu tipus, si aconsegueix o no les característiques típiques d'aquests articles, si hi trobem o no la presència de la literatura...
 - Per últim, la columna (aquí sí que respecta la seva forma original) amb algunes anotacions que permeten extreure'n conclusions d'una manera molt gràfica, cosa que facilita la seva comprensió.

5.2. Temàtica política

5.2.1. La revolta del somriure

“Amb el somriure, la revolta”, diu una bella cançó de Llach que, amb la mirada actual, resulta premonitòria. Certament, la característica més demolidora del procés català és justament la cara alegre i civilitzada que mostra. Hi ha un bonrotllisme festiu i magnètic que s'encomana allà on va i que ha esdevingut el segell del moviment.

- 5 D'alguna manera, els catalans hem descobert l'alegria com a arma política de primer ordre. I probablement per això, perquè es tracta d'una revolta del somriure, els adversaris ho tenen tan difícil per dissenyar estratègies de rebuig i per construir un contraargumentari eficaç. No és fàcil posar el frontó del no a tot, amb la seva inevitable cara de pocs amics, quan a l'altra banda hi ha un poble que protesta somrient. Somrient i cantant i fent castells i dibuixant paraules i vestint-se de colors i...
10 revoltant-se sense llençar ni un paper a terra. I per això ni funcionen les negatives, ni es frena l'impuls, ni res millora per als contraris al procés.

- Ans al contrari, el balanç de l'Estat respecte al no a Catalunya és una crònica de fracassos, perquè la cara de gos mai no funciona davant del somriure. El bonrotllisme
15 es palpa arreu, i bé ho sabem aquells que estem trepitjant el territori, on ens trobem una ciutadania que està encantada de viure el moment actual, orgullosa de formar part d'un moviment ciutadà únic i altrament històric, i amb una empenta realment notable.

- Fa un temps m'ho deia un amic madrileny, d'ànima lliure i esperit crític: “Us fa il·lusió ser catalans, i contra la il·lusió col·lectiva és molt complicat lluitar”. I afegia que, en
20 canvi, era molt difícil que, ara com ara, fes il·lusió ser espanyol. Siguí com sigui, el cert és que el moviment ciutadà, encarnat en l'ANC i Òmnium, juntament amb els partits i líders polítics que lideren el procés, han aconseguit que sigui tan important el fons i les idees que hi bateguen com la forma amb què les defensem. Pur noucentisme, passat pel sedàs del segle XXI.

- 25 Per això mateix, com més brutals són els atacs, com més Rosas Díez parlant de “delinqüents” o més Boadellas demanant la Brunete contra Catalunya o més micròfons dient-nos nazis i qualsevol altre disbarat, més catalans feliços de formar part de la banda alegre i festiva de la història hi ha. Aquest és el gran problema de l'exèrcit del no, que és lleig, és trist i fa molt mala cara, i entre la simpatia i l'antipatia, la majoria

- 30 *sap on vol estar. No cal dir que, a més, hi ha les idees, els drets, les voluntats, tot el que*
configura la densa raó catalana, però no és menor el magnetisme que produeix la
manera amb què l'estem defensant. Ho va dir el duc de Levis, el somriure ens manté
sempre més raonables que l'enuig, i Baudelaire va afegir que un gran somriure és un
bell rostre de gegant. Certament, d'això es tracta, del rostre d'una gegantina voluntat
35 *embolcallada en un gran somriure.*

La Vanguardia, 8 de novembre de 2014

La columna periodística que tenim davant fou escrita per Pilar Rahola, que va escriure sobre un tema crucial per a la vida política del moment. Hem de recordar que el govern de la Generalitat va promoure un referèndum el 9N per preguntar als catalans sobre el seu futur. També hem de fer especial esment al paper de l'Estat espanyol sobre la consulta sobiranista catalana, ja que aquest va desautoritzar la votació i actualment és considerada il·legal per una resolució del Tribunal Constitucional.

Tal i com veiem, la columna s'articula en quatre paràgrafs que conformen les tres parts bàsiques i essencials d'un text típicament argumentatiu. Així doncs, el primer correspon a la introducció del tema i la formulació de la tesi, el segon i el tercer a l'aportació d'arguments que reforcin la tesi proposta, i el quart no és més que una reafirmació de tot el que s'ha dit i una conclusió contundent. Tots tres presenten una longitud similar, cosa que no es correspon amb els textos argumentatius, en els quals el desenvolupament dels arguments ha de ser la part més elaborada. Podem assegurar que el text segueix una estructura circular, ja que la tesi s'exposa al principi i es conclou amb l'enunciació d'aquesta. A més, també es tracta d'una estructura repetitiva perquè la mateixa idea (l'oposició del procés català alegre i simpàtic amb el paper prohibitiu de l'Estat) es repeteix al llarg del text de forma idèntica, si bé afegint-hi algun element nou cada vegada.

El títol de la columna, tenint en compte els dies en què és escrita, ja n'avança el contingut. L'article està encapçalat per un sintagma nominal que presenta una contradicció aparent, pel fet que la connotació que rep *la revolta* no encaixa especialment amb *el somriure*. Només començant a llegir-la podem esbrinar que l'autora se serveix d'una frase extreta d'*una bella cançó de Llach que resulta*

premonitòria per titular l'article. Ja podem avançar que la periodista utilitzarà diverses cites per encapçalar els seus arguments. De fet, en aquesta primera part la frase permet introduir el tema del qual parlarà. Seguidament, trobem una de les expressions més discutides de l'article (l. 3):

“Hi ha un bonrotllisme festiu i magnètic que s'encomana allà on va i que ha esdevingut el segell del moviment”.

Pilar Rahola es permet la llicència de crear una nova paraula a partir de l'adjectiu *bo* i la paraula *rotllo*, un mot castellà mal emprat que conforma un barbarisme (la paraula correcta seria *rotlle*) i de caire col·loquial pel que fa al registre on s'enquadra l'article. Probablement no sigui el seu ús cosa de l'atzar, sinó que aquesta llicència per part de l'escriptora l'apropa al receptor i crea amb ell un vincle de confiança que utilitzarà en tota la columna. Tot seguit, trobem l'ús del plural de modèstia: *“hem descobert l'alegria com a arma política de primer ordre”* (l. 5); de fet, la periodista vol encabir-se dins d'aquest i, per tant, pluralitza l'acció. En la formulació de la tesi, l'autora hi introdueix una referència metalingüística respecte a l'argumentació *dels adversaris* (l. 7), els quals *ho tenen difícil per construir un contraargumentari eficaç* (l. 8). Destaquen especialment els acabaments que l'autora elabora per a cada paràgraf. Així doncs, se serveix d'un polisíndeton per reforçar de nou la seva tesi: *“Somrient i cantant i fent castells i dibuixant paraules i vestint-se de colors”* (l. 10). Finalment, el paràgraf és enllestit per mitjà d'una successió paral·lela d'estructures idèntiques que refuten l'actitud dels adversaris dels quals abans parlàvem i que són introduïdes per una conjunció copulativa: *“ni funcionen les negatives, ni es frena l'impuls, ni res millora per als contraris al procés”* (l. 11).

El segon paràgraf (l. 13) comença amb una conjunció adversativa que introdueix un nou argument de l'escriptora (*Ans al contrari*). Per tal d'apropar-se a la perspectiva del receptor, l'autora de nou utilitza un recurs estilístic pròpiament col·loquial com és l'ús d'una expressió idiomàtica: *“la cara de gos mai no funciona davant del somriure”* (l. 14). L'expressió és equivalent a d'altres com *cara de pocs amics*, *cara de jutge* o *cara de pomes agres*. Mitjançant el plural de modèstia que esmentàvem anteriorment, l'autora s'encabeix una vegada més en el gruix dels habitants de Catalunya (*ho sabem, ens trobem* [l. 15]). Si abans dèiem que tots els paràgrafs acaben amb una sentència potent, no n'és el cas en aquest.

En aquest punt de l'article l'autora fa un salt retrospectiu en el temps i se serveix d'un argument d'experiència personal per reafirmar el que deia. Les paraules en estil directe d'una persona que forma part d'aquest relat retrospectiu s'entrelliguen amb l'estil indirecte i conformen la seva opinió (l. 18):

““Us fa il·lusió ser catalans, i contra la il·lusió col·lectiva és molt complicat lluitar”. I afegia que, en canvi, era molt difícil que, ara com ara, fes il·lusió ser espanyol”.

En aquest tercer paràgraf és destacable l'ús seguit d'una locució temporal (*ara com ara*) i una expressió de l'idioma (*Sigui com sigui*) que comparteixen la mateixa estructura: adv + com + adv; verb + com + verb (l. 20). El final d'aquest paràgraf és possiblement el més colpidor i interessant, ja que l'autora es refereix a un moviment literari típicament català que ens connecta amb la situació política actual (l. 23):

“Pur noucentisme, passat pel sedàs del segle XXI”.

Això ja ens ha ocorregut al començament de l'article en la relació de la cultura musical amb la situació catalana. A més, en aquesta última frase trobem una expressió equivalent a analitzar detalladament (alguna cosa): *“passat pel sedàs”*. Tampoc no és casualitat la cita d'aquest moviment literari, ja que entronca directament amb els trets essencials d'aquest: no només és important el contingut, sinó també la forma en què s'expressa; a més, fou liderat per les bases elitistes de la societat, i en el procés català han tingut un paper fonamental les institucions que defensen l'estat propi.

El paràgraf concloent està introduït per un connector de conseqüència (*Per això mateix* [l. 25]), que no deixa de ser una manera d'anunciar la conclusió a la qual s'ha arribat una vegada s'han exposat tots els arguments de l'escriptor. És prou interessant observar com la periodista pluralitza noms propis de personatges de l'actualitat i fa ús de la metonímia (prendre el tot per la part o la part pel tot):

“com més brutals són els atacs, com més Rosas Díez parlant de “delinqüents” o més Boadellas demanant la Brunete contra Catalunya o més micròfons dient-nos nazis i qualsevol altre disbarat, més catalans feliços de formar part de la banda alegre i festiva de la història hi ha. Aquest és el gran problema de l'exèrcit del no”.

Així doncs, trobem Rosas Díez o Boadellas. Tot i que en català hauríem de dir Roses, el nom original de la política es manté i s'afegeix simplement el plural per indicar-ne

persones semblants a ella. En aquesta mateixa frase destaquen les construccions paral·leles encapçalades per les paraules *com més* i *o més*. Hi trobem, també, elidit el sintagma “la batalla de” (Brunete, que sí apareix al text [l. 26]), així com una connotació bel·licosa pel que fa al bloc que defensa Catalunya com una part d’Espanya (*l’exèrcit del no* [l. 28]). Per últim, l’autora acaba el seu article de la mateixa manera que el començava, és a dir, per mitjà d’unes cites cèlebres (l. 32), en aquest cas d’un famós mariscal i un poeta francesos. Les dues cites són introduïdes amb l’estil indirecte i, a partir d’aquestes, Pilar Rahola acaba la seva columna amb la conclusió següent que no fa més que reafirmar la tesi que prèviament havia plantejat (l. 34):

“Certament, d’això es tracta, del rostre d’una gegantina voluntat embolcallada en un gran somriure”.

A partir d’aquesta anàlisi pragmaestilística podem establir els trets més destacables de la columna i sí que hi podem trobar una influència clara de tota l’experiència prèvia de Pilar Rahola:

- Ús creixent de cites cèlebres de persones conegudes i, conseqüentment, la mostra d’un nivell de coneixement elevat. Les cites literàries i els referents de moviments literaris són propis d’una persona culta i entenimentada. Si bé no ho sabem amb exactitud, podríem afirmar que es deu al seu estudi en profunditat de la llengua i la literatura catalana i castellana.
- Apropament amb el receptor per mitjà d’expressions de caire col·loquial i pel plural de modèstia que hi empra.
- Recursos estilístics propis del llenguatge literari.
- És evident que les seves idees polítiques influeixen en l’opinió que plasma en la columna. Pilar Rahola l’interpreta com casa seva i, com a tal, els lectors que la llegeixen hi van. Per tant, aquesta “casa” ha de posseir molta veritat. Quan s’hi convida algú s’ha de ser molt autèntic, i això vol dir que el que s’escriu allà és el que un pensa amb molta honestedat.³²

³² Expressió i opinió extreta de l’entrevista realitzada a Pilar Rahola (Annex núm. 1).

Taula classificadora		
Acompleix les característiques de la columna?		
Classificació de la columna	Segons la intenció	Columna d'opinió
	Segons el contingut	Columna d'opinió personal
Classificació temàtica		Tema d'urgència
Segueix l'estructura típica de les columnes?		
La tipologia textual és argumentativa?		
Lèxic		Connotatiu
Presència de la literatura		
Presència de la pragmàtica		

La revolta del somriure

“Amb el somriure, la revolta”, diu una bella cançó de Llach que, amb la mirada actual, resulta premonitòria. Certament, la característica més demolidora del procés català és justament la cara alegre i civilitzada que mostra. Hi ha un **bonrotllisme** festiu i magnètic que s’encomana allà on va i que ha esdevingut el segell del moviment. D’alguna manera, els catalans **hem descobert** l’alegria com a arma política de primer ordre. I probablement per això, perquè es tracta d’una revolta del somriure, els adversaris ho tenen tan difícil per dissenyar estratègies de rebuig i per construir un contraargumentari eficaç. No és fàcil posar el frontó del no a tot, amb la seva inevitable **cara de pocs amics**, quan a l’altra banda hi ha un poble que protesta somrient. **Somrient i cantant i fent castells i dibuixant paraules i vestint-se de colors i...** revoltant-se sense llençar ni un paper a terra. I per això **ni funcionen les negatives, ni es frena l’impuls, ni res millora per als contraris al procés**.

Presentació del tema i formulació de la hipòtesi

Lila: Ús de cites cèlebres per donar arguments de pes i un relat retrospectiu en forma de cita per donar un argument d’experiència personal.

Ans al contrari, el balanç de l’Estat respecte al no a Catalunya és una crònica de fracassos, perquè **la cara de gos** mai no funciona davant del somriure. El **bonrotllisme** es palpa arreu, i bé **ho sabem** aquells que estem trepitjant el territori, on **ens trobem** una ciutadania que està encantada de viure el moment actual, orgullosa de formar part d’un moviment ciutadà únic i altrament històric, i amb una empena realment notable.

Reafirmació de la tesi i ampliació dels arguments

Vermell: Presència de mots incorrectes.

Blau fort: Ús del plural de modèstia.

Fa un temps m’ho deia un amic madrileny, d’ànima lliure i esperit crític: “**Us fa il·lusió ser catalans, i contra la il·lusió col·lectiva és molt complicat lluitar**”. I afegia que, en canvi, era molt difícil que, **ara com ara**, fes il·lusió ser espanyol. **Sigui com sigui**, el cert és que el moviment ciutadà, encarnat en l’ANC i Òmnium, juntament amb els partits i líders polítics que lideren el procés, han aconseguit que sigui tan important el fons i les idees que hi bateguen com la forma amb què les defensem. Pur noucentisme, **passat pel sedàs** del segle XXI.

Aportació de nous arguments

Verd: Utilització d’expressions idiomàtiques (frases fetes).

Per això mateix, com més brutals són els atacs, com més **Rosas Díez** parlant de “delinqüents” o més **Boadellas** demanant **la Brunete** contra Catalunya o més micròfons dient-nos nazis i qualsevol altre disbarat, més catalans feliços de formar part de la banda alegre i festiva de la història hi ha. Aquest és el gran problema de **l’exèrcit del no**, que és lleig, és trist i fa molt mala cara, i entre la simpatia i l’antipatia, la majoria sap on vol estar. No cal dir que, a més, hi ha les idees, els drets, les voluntats, tot el que configura la densa raó catalana, però no és menor el magnetisme que produeix la manera amb què l’estem defensant. Ho va dir el duc de Levis, **el somriure ens manté sempre més raonables que l’enuig**, i Baudelaire va afegir que **un gran somriure és un bell rostre de gegant**. Certament, d’això es tracta, del rostre d’una gegantina voluntat embolcallada en un gran somriure.

Reafirmació dels arguments esmentats i conclusió i reafirmació de la tesi inicial

Taronja: Estructures idèntiques i paral·leles.

Rosa: Ús de figures retòriques (metonímies, el·lipsi i polisíndeton).

La Vanguardia, 8 de novembre de 2014

5.2.2. Avui, el vot

“Tots els mals de la democràcia es poden guarir amb més democràcia”. Ho va dir Al Smith, el famós polític nord-americà, primer catòlic demòcrata que va intentar l’assalt a la presidència dels Estats Units. Si aquest és l’axioma bàsic per tal de resoldre la complexitat de les societats lliures, els reptes i els anhels dels seus ciutadans, és evident que el dia d’avui no representa un enfortiment de la salut democràtica que ens empara, sinó l’agreujament de la malaltia que ens ofega i ens retalla.

Avui, dia 9 de novembre del 2014, sortirem centenars de milers de catalans de casa per tal d’anar a fer una cosa que ens uneix més enllà de procedències, ideologies, llengües i sentiments: exercir el nostre dret a vot. Hauria de ser un dia normal, gairebé viscut amb la inèrcia de les accions repetides i conegudes, però les contingències en les que vivim l’han convertit en un dia excepcional. I amb aquest sentiment d’excepcionalitat, hem estat cercant el lloc on havíem de votar, que no era el de sempre, hem mirat el nostre DNI, no fos cas que el tinguéssim caducat, hem explicat als amics com ho havien de fer, i hem imprès la butlleta, no fos cas que no en trobéssim. I tot ho hem fet perquè avui, 9 de novembre, no sortim de casa per fer una cosa tan normal com votar, sinó per alçar la veu i el gest per tal de conquerir novament la normalitat del vot. Ho fem amb un caire festiu, perquè els catalans hem decidit viure el nostre procés nacional amb un agut sentit del civisme i de la festa, però amb la clara consciència que estem fent un gest de revolta. Ponent enllà, els qui usen les lleis com a presons de voluntats han impedit reiteradament que els catalans fóssim respectats com a poble, i han negat allò que identifica la democràcia per damunt de tot: el dret d’elecció. I així ha estat com hem vist amenaces del Govern central, presència policial inusitada, cartes de la delegada del Govern intimidatòries, discurs de la por, menysteniments, ús de les estructures de l’Estat, tot val per impedir, en ple segle XXI, que un poble voti.

Tanmateix, la grandesa del dia és que, sense moure’ns dels camins de la civilitat, hem decidit desobeir.

I aquí som, amb el vestit dels diumenges, el vot a la mà i l’alegria de participar d’una intensa voluntat col·lectiva. Demà s’obre una nova etapa en l’atzarós camí de Catalunya, i res no serà fàcil, però l’empenta del dia d’avui ens projectarà molt enllà en el calendari. Per això, perquè avui, nou de novembre, és l’avantsala d’un procés més llarg que ha de culminar en una votació amb totes les garanties legals, on els

35 *catalans decidirem el nostre destí, per això mateix avui ha de ser un gran dia. Feliç, divertit, compartit, compromès, revoltat dia. Un dia gran per a un procés que aspira a ser gegantí. Com va dir Goethe, només és digne de la llibertat qui sap conquerir-la. Feliç festa de la revolta civilitzada.*

La Vanguardia, 9 de novembre de 2014

La columna periodística que tenim davant la va escriure Pilar Rahola, que ens emplaça de nou al mateix tema crucial de la vida política del moment. Recordem, novament, que el govern de la Generalitat va promoure un referèndum el 9N per preguntar als catalans sobre el seu futur, tal i com ja havíem explicat a la primera columna dedicada a aquest tema.

Podem observar en trets generals que la columna està formada per quatre paràgrafs (un d'ells d'extensió sorprenentment curta) que conformen la introducció, el desenvolupament i la conclusió típics dels textos argumentatius. En canvi, si després llegim la columna veiem que la narració, en aquest cas, conforma gran part de l'article sencer. La seva longitud també es correspon amb l'habitual i l'estructura és plenament tripartida lineal, ja que l'autora ens presenta una tesi que es desenvolupa al llarg de tota la columna seguint l'esquema abans explicat. El primer paràgraf, per tant, és el plantejament del tema i la formulació de la tesi, el segon conforma l'aportació d'arguments i el tercer i quart són la posada en pràctica d'allò esmentat i la conclusió final. És curiós l'esquema que ha decidit seguir Pilar Rahola en aquesta columna. Els dos primers paràgrafs conformen la narració retrospectiva d'allò que els catalans que volen votar han fet; els dos últims corresponen a l'efectuació del vot en si.

Pel que fa a l'anàlisi, és destacable el títol de la columna. Si la llegim completament, podrem comprovar que en diverses ocasions es repeteix la mateixa estructura: avui [adverbi de temps] + SN. A més, és fàcilment comprovable que el circumstancial de temps que encapçala aquest títol respon únicament a un recurs emfatitzant per part de la periodista. En aquest cas, avança el contingut de l'article, perquè si hom veu el període que estava travessant Catalunya no li serà gaire difícil esbrinar-lo. Una cita del polític nord-americà Al Smith ens dóna peu per començar el tema que tracta (l. 1). Amb una intenció didàctica (l'autora ens explica qui és i hi afegeix informació complementària),

Pilar Rahola se serveix de la frase per encetar el seu argumentari. Una cita que conforma un argument d'autoritat, ja que se suposa que la figura important del polític s'ha de tenir en compte. L'únic argument que trobem en aquest paràgraf és purament lògic, ja que segueix l'esquema prefixat de l'argumentació (si A, llavors B):

“Si aquest és l'axioma bàsic per tal de resoldre la complexitat de les societats lliures, els reptes i els anhelts dels seus ciutadans, és evident que el dia d'avui no representa un enfortiment de la salut democràtica que ens empara, sinó l'agreujament de la malaltia que ens ofega i ens retalla”.

Aquest fragment (l. 3) està ple d'un llenguatge mèdic antitètic i connotatiu de vital importància per esbrinar l'opinió de la columnista. *Salut democràtica, malaltia...* d'aquesta manera, l'autora atribueix qualitats humanes a la democràcia i a la malaltia (procés que es coneix amb el nom de personificació); la primera perquè pateix els estralls d'una malaltia, i la segona perquè es troba, com ja hem dit, personificada. Evidentment, de tot això se'n deriva la postura de Rahola, que en aquest moment ja ha contraposat la cita d'Al Smith amb la situació política catalana.

El segon paràgraf (l. 7) comença amb l'esquema esmentat anteriorment: avui (adverbi de temps) + SN (*Avui, dia 9 de novembre del 2014* [l. 7]). En concret, la frase d'aquesta vegada serà repetida per l'autora en dues ocasions més, fet que connectarà la narració amb el dia del vot (al·lusió directa al títol *Avui, el vot*). Així doncs, l'autora enceta aquí la primera part de l'estructura del text en què explica com s'han preparat els catalans (l. 7):

“sortirem centenars de milers de catalans de casa per tal d'anar a fer una cosa que ens uneix més enllà de procedències, ideologies, llengües i sentiments: exercir el nostre dret a vot”.

Tota la narració que ve a continuació està encapçalada per un verb en futur en primera persona del plural. Això ens mostra dues coses: en primer lloc, que l'autora, tot i que se suposa que això ja ha estat fet, comença la narració amb una acció futura que dóna èmfasi al principi; en segon lloc, l'autora s'encabeix en el gruix de catalans que aniran a votar per mitjà d'un recurs ja vist anomenat el plural de modèstia, que estarà present al llarg de tot l'article (*vivim* [l. 11], *hem estat* [l. 12], *hem explicat* [l. 13]). Per tant, usa el temps de futur per narrar el present. També veiem en aquest fragment la utilització de la

catàfora com a procediment de cohesió gramatical, ja que la *cosa que ens uneix* (l. 8) és el fet d'*exercir el nostre dret a vot* (l. 9). Aquest recurs és utilitzat per mantenir l'atenció del lector. Una actitud pacificadora es fa palesa en la unió de les persones *més enllà de procedències, ideologies, llengües i sentiments* (l. 8).

El següent fragment de la columna (l. 9-11) ens mostra la decepció de l'escriptora: tot i que no hauria de ser tal i com ho estan vivint, els catalans faran tot el possible per votar i s'adaptaran a allò que convingui. Enmig d'aquesta frase trobem una incorrecció per part de l'autora: *en les que* (l. 10) mai no pot introduir una subordinada de relatiu. En tot cas, aquesta hauria de ser substituïda per "en les quals" o "en què". A partir d'aquí, les comes (l. 11-14) indiquen una enumeració que dóna força a les eleccions que esmenta. N'acceleren el ritme i les intensifica. Reforça la idea que els catalans no ho han tingut fàcil a l'hora d'anar a votar: cercar el lloc per votar, mirar el DNI, explicar què s'ha de fer, imprimir la butlleta i finalment votar. És destacable, dintre d'aquest fragment, dues construccions idèntiques (no [adverbi de negació] fos [verb ser en imperfet de subjuntiu] cas [substantiu] que [conjunció]) que encapçalen dues oracions explicatives (l. 13 i l. 14). Amb elles es pretén, com ja hem dit, explicar i intentar que res no surti malament (en les votacions).

Tot seguit trobem un fragment (l. 14-19) també força relacionat entre si. Hi ha dues frases que comencen de manera semblant i que donen motius i, per tant, arguments al fet de sortir a votar:

"I tot ho hem fet perquè avui, 9 de novembre, no sortim de casa per fer una cosa tan normal com votar, sinó per alçar la veu i el gest per tal de conquerir novament la normalitat del vot. Ho fem amb un caire festiu, perquè els catalans hem decidit viure el nostre procés nacional amb un agut sentit del civisme i de la festa, però amb la clara consciència que estem fent un gest de revolta".

Tot comença amb un pronom anafòric que recull tot allò dit anteriorment (*ho*) i remarca, novament, l'expressió referent al dia del vot, per tal que quedi clara i gravada en la ment del lector. La reiteració és volguda, ja que la repeteix perquè és un fet important; com ella diu, no és pas un dia normal. Sorprenen també la paradoxa en la qual cau la situació en general, ja que se suposa que votar és normal, però en canvi els catalans exigeixen la normalitat del vot. És destacable el canvi de categoria gramatical que es produeix entre les frases *una cosa tan normal com votar* i *la normalitat del vot* (*normal* [adjectiu],

votar [verb]; *normalitat* [substantiu], vot [nom]). La primera és un sintagma nominal amb una comparativa dins i la segona un sintagma nominal format per un de preposicional. La segona frase que hi trobem (l. 16) conté termes antitètics, ja que *civisme* i *festa* (aquests dos termes tampoc tenen gaire relació entre si, però s'entenen com allò contrari a la revolta) no quadren amb el significat de *revolta*. Els catalans es manifestaran (*revolta*) amb el vot en comptes de les armes (*cívica*).

L'expressió *ponent enllà* (l. 19), tot i que desconeixem el to que hi empra, marca una certa distància amb *els qui usen les lleis com a presons de voluntats*, tot utilitzant una certa ironia locativa (es refereix al Govern central) i una subordinada adjectiva substantivada per referir-se als contraris a la votació. És palpable la metàfora que compara les lleis amb aquestes presons de voluntats, una metàfora molt profunda (l. 19). I la frase acaba amb la mateixa estructura comentada més amunt: de nou s'utilitza una expressió catafòrica (*allò que identifica la democràcia per damunt de tot*) per referir-se *al dret d'elecció* (l. 21). En aquest cas, com al primer, l'autora vol mantenir el misteri i el neguit en el lector. El llarg paràgraf acaba amb una enunciació d'accions que l'Estat ha fet contra el vot dels catalans, emprant un vocabulari marcat pel temor (*amenaces, presència policial, intimidatòries, por, menyssteniments*). L'escriptora utilitza, en aquesta enumeració, una paraula no acceptada pel DIEC: *menyssteniment* (l. 23). La norma accepta el verb (menysstenir), però no pas el nom. En el seu lloc hem d'utilitzar *menyspreu*, que també accepta la seva variant com a verb. Aquest paràgraf acaba de manera contundent pel fet que veiem en contrast el fet de votar *en ple segle XXI* (l. 24). Rahola emfatitza amb aquesta última frase, col·locada enmig de la principal, la impossibilitat del vot en una societat aparentment avançada com la d'Espanya.

El tercer paràgraf (l. 25) és inusitadament breu. El connector adversatiu *tanmateix* dóna importància al que s'explica *a posteriori*. Aquestes línies volen posar de relleu que no és incompatible el fet de *desobeir* amb la *civilitat* que caracteritza la societat catalana; una apreciació que ja havíem deduït prèviament amb l'anàlisi del paràgraf anterior. Convé destacar la importància del fragment perquè l'autora dedica un paràgraf a una opinió que ocupa poc més d'una línia. És evident que la càrrega argumentativa del paràgraf és forta i vol emfatitzar-la.

El quart i últim paràgraf (l. 27) respon a la segona part de la columna, de la qual havíem dit que era la posada en pràctica dels preparatius que havia citat l'autora. *I aquí som*

l'introdueix; el verb *ser* en present d'indicatiu posa de manifest la voluntat d'aquell que vol votar. La darrera part de l'article posseeix una actitud profètica per part de la periodista, ja que preveu allò que passarà en un futur. Ara bé, és una previsió idealitzada, perquè no deixa de ser allò que li agradaria a ella. Trobem, per tant, un vocabulari de caire premonitori (*nova etapa* [l. 28], *atzarós camí* [l. 28], *l'avantsala* [l. 30], *destí* [l. 32]) i verbs en futur (*serà* [l. 29], *projectarà* [l. 29], *decidirem* [l. 32]). Novament i per última vegada, trobem l'expressió que emfatitza el dia de la votació (*avui, nou de novembre* [l. 30]). Abans d'acabar, l'autora desitja als catalans un *feliç, divertit, compartit, compromès, revoltat dia* [l. 32]; la contradicció de tots els adjectius respecte a l'últim és notòria.

Com ha fet per començar, l'autora se serveix d'una cita cèlebre, en aquest cas del poeta romàntic alemany Goethe, per conjuminar tota la seva idea respecte al tema: “*Només és digne de la llibertat qui sap conquerir-la*” (l. 34).

Finalment, desitja a tots els catalans, de nou, una *feliç festa de la revolta civilitzada* (l. 35), que ens emplaça a la relació contraposada dels dos últims termes, que ja havien aparegut anteriorment.

A partir d'aquesta anàlisi pragmaestilística podem establir els trets més destacables de la columna i sí que hi podem trobar una influència clara de tota l'experiència prèvia de Pilar Rahola:

- Ús de cites cèlebres que li confereixen un nivell de coneixement elevat. Aquest ús és propi d'una persona culta i coneixedora de la literatura i la política universals. D'aquí es deriva la possible deducció que la seva carrera ha pogut influir-hi. La seva carrera política prèvia, però, sí que es fa palesa clarament en la ideologia que s'hi mostra a la columna.
- Lèxic clarament connotatiu que ha inclòs vocabulari de diversos àmbits, que ha estat unit per mitjà de nombrosos recursos estilístics i que presenta un fort caràcter antitètic.
- Implicació directa amb els fets; la periodista s'inclou en la seva narració i, per tant, això dificulta l'aparició d'elements de connexió amb els receptors, entre els quals es troba ella mateixa.
- Gran presència d'elements narratius a l'altura de l'argumentació.

Taula classificadora		
Acompleix les característiques de la columna?		
Classificació de la columna	Segons la intenció	Columna d'opinió
	Segons el contingut	Columna d'opinió personal
Classificació temàtica		Tema d'urgència
Segueix l'estructura típica de les columnes?		
La tipologia textual és argumentativa?		≈
Lèxic		Connotatiu i ric
Presència de la literatura		
Presència de la pragmàtica		

Avui, el vot

"Tots els mals de la democràcia es poden guarir amb més democràcia". Ho va dir Al Smith, el famós polític nord-americà, primer catòlic demòcrata que va intentar l'assalt a la presidència dels Estats Units. Si aquest és l'axioma bàsic per tal de resoldre la complexitat de les societats lliures, els reptes i els anhels dels seus ciutadans, és evident que el dia d'avui no representa un enfortiment de la salut democràtica que ens empara, sinó l'agreujament de la malaltia que ens ofega i ens retalla.

Avui, dia 9 de novembre del 2014, sortirem centenars de milers de catalans de casa per tal d'anar a fer una cosa que ens uneix més enllà de procedències, ideologies, llengües i sentiments: exercir el nostre dret a vot. Hauria de ser un dia normal, gairebé viscut amb la inèrcia de les accions repetides i conegudes, però les contingències en les que vivim l'han convertit en un dia excepcional. I amb aquest sentiment d'excepcionalitat, hem estat cercant el lloc on havíem de votar, que no era el de sempre, hem mirat el nostre DNI, no fos cas que el tinguéssim caducat, hem explicat als amics com ho havien de fer, i hem imprès la butlleta, no fos cas que no en trobéssim. I tot ho hem fet perquè avui, 9 de novembre, no sortim de casa per fer una cosa tan normal com votar, sinó per alçar la veu i el gest per tal de conquerir novament la normalitat del vot. Ho fem amb un caire festiu, perquè els catalans hem decidit viure el nostre procés nacional amb un agut sentit del civisme i de la festa, però amb la clara consciència que estem fent un gest de revolta. Ponent enllà, els qui usen les lleis com a presons de voluntats han impedit reiteradament que els catalans fóssim respectats com a poble, i han negat allò que identifica la democràcia per damunt de tot: el dret d'elecció. I així ha estat com hem vist amenaces del Govern central, presència policial inusitada, cartes de la delegada del Govern intimidatòries, discurs de la por, menysteniments, ús de les estructures de l'Estat, tot val per impedir, en ple segle XXI, que un poble voti.

Tanmateix, la grandesa del dia és que, sense moure'ns dels camins de la civilitat, hem decidit desobeir.

I aquí som, amb el vestit dels diumenges, el vot a la mà i l'alegria de participar d'una intensa voluntat col·lectiva. Demà s'obre una nova etapa en l'atzarós camí de Catalunya, i res no serà fàcil, però l'empenta del dia d'avui ens projectarà molt enllà en el calendari. Per això, perquè avui, nou de novembre, és l'avantsala d'un procés més llarg que ha de culminar en una votació amb totes les garanties legals, on els catalans decidirem el nostre destí, per això mateix avui ha de ser un gran dia. Feliç, divertit, compartit, compromès, revoltat dia. Un dia gran per a un procés que aspira a ser gegantí. Com va dir Goethe, només és digne de la llibertat qui sap conquerir-la. Feliç festa de la revolta civilitzada.

La Vanguardia, 9 de novembre de 2014

Presentació del
tema i formulació
de la tesi

Conformen un
relat retrospectiu

Aportació d'arguments

Conclusió final i predicció i desig
de futur

Lila: Cites cèlebres que conformen arguments d'autoritat.

Vermell: Utilització de paraules incorrectes.

Blau fort: Ús del plural de modèstia. Presència de la pragmàtica.

Verd: Lèxic connotatiu pertanyent a diversos camps semàntics (sanitat, pau i festa, por, premonició). Els que pertanyen a l'àmbit de pau, festa i por es presenten de manera antitètica entre si.

Taronja: Estructures idèntiques i paral·leles.

Rosa: Expressions catafòriques i/o explicatives, jocs gramaticals i metàfores.

5.3. Temàtica terrorista

5.3.1. La polèmica

No és la seva primera polèmica, no endebades milita en la incorrecció política, i de fet el seu nom ha crescut a mesura que creixien els seus detractors. Va ser molt sonat, per exemple, el judici que va patir per una entrevista a la revista Lire, on va afirmar que “la religió més idiota del món és l’islam” i que “quan llegeixes l’Alcorà et cau l’ànima als peus”. El jutge el va absoldre perquè va considerar que, en un Estat laic, criticar la religió és part de la llibertat. De fet, no va ser aquesta la gran conquesta de la Il·lustració?

Ara, després de ser un dels escriptors més llegits de França, tant per la seva categoria literària com per la seva tendència a la provocació, Michel Houellebecq acaba de publicar una novel·la que promet ser una bomba: una simulació literària de com seria una França governada per l’islamisme. El títol, *Soumission*, i la trama, rotunda: l’islamista Mohammed Ben Abbas, del partit Fraternitat Musulmana, guanya les presidencials del 2022, gràcies a la conjura de la resta de partits contra el Front Nacional. A partir d’aquí, els fets es precipiten: la Sorbona passa a ser una universitat islàmica finançada per emirs, el rector té tres dones, els professors no islamistes són jubilats, la xaria no s’aplica però la minifaldilla està prohibida i les dones reben diners per retirar-se del mercat laboral. I tot plegat amanit per una societat francesa apàtica, que ha anat perdent la identitat i que està “galvanitzada per la seva adoració a esportistes, modistes, actors i models”, limitant-se a veure “reality shows sobre l’obesitat”. No cal dir que la polèmica ja ha enfrontat intel·lectuals com Finkielkraut, que considera la trama del llibre com “un futur que no és segur, però sí plausible”, amb líders de l’esquerra i d’organitzacions islàmiques. En el fons de la qüestió, la brutal crisi d’identitat de la gran França.

Certament, això d’Houellebecq és una provocació, i costa d’imaginar que el paradigma democràtic francès desaparegués fàcilment.

Però escric aquest article el mateix dia que el setmanari Charlie Hebdo, que va publicar les caricatures de Mahoma, ha patit una matança al crit de “venjarem el Profeta”. És a dir, novament la realitat li clava una plantofada a la ficció i ens recorda que el fanatisme és capaç de trencar tots els esquemes. La veritat és que l’islamisme és

- 30 una ideologia bèl·lica que té una clara intenció de domini, i encara que la novel·la d'Houellebecq sigui una hipèrbole, parteix d'una problemàtica molt seriosa que està posant en perill els valors occidentals. Avui ha matat més d'una desena de persones en una revista francesa. La matança no confirma la trama de la novel·la d'Houellebecq, però confirma la base de la seva preocupació: l'islamisme és pur totalitarisme, no ha nascut per pactar, ni conviure, sinó per vèncer, i l'únic camí és derrotar-lo en tots els camps si volem salvar la llibertat.
- 35

La Vanguardia, 8 de gener de 2015

La periodista, Pilar Rahola, va escriure un seguit d'articles relacionats amb aquesta temàtica: l'atac terrorista a la redacció de *Charlie Hebdo*, un setmanari satíric francès. Hem de recordar que els terroristes atemptaren en defensa del seu Profeta, ja que el setmanari havia publicat unes vinyetes humorístiques d'ell. Tot Occident va mirar amb mals ulls els islamistes, la religió dels quals és més qüestionada que mai. Posada, també, en qüestió la llibertat d'expressió, aquest tema sembla més actual que mai, tenint en compte els recents atemptats a la capital francesa.

Si observem l'estructura externa de la columna veurem com està formada per quatre paràgrafs d'extensió variable, sent el tercer d'una longitud molt inferior a la resta. Els tres primers conformen un text típicament explicatiu, és a dir, narratiu, amb la introducció, el desenvolupament i el desenllaç, amb algunes pinzellades d'argumentació entremig. El quart paràgraf conforma l'essència de la columna on trobem l'argumentació més contundent i la tesi i tema central de l'article (*l'islamisme és pur totalitarisme [...] que ha nascut [...] per vèncer*). Per tant, l'estructura és plenament climàtica i més aviat inductiva, ja que no és fins a l'últim paràgraf on s'exposa directament la tesi que ha estat defensada al llarg de la columna. Així doncs, dos grans blocs la configuren: en primer lloc, una narració que serveix com a excusa per explicar i argumentar; en segon lloc, l'opinió de l'autora i la seva tesi, que ve acompanyada del tema central.

El títol n'avança parcialment el tema, però no tot, ja que podem deduir que *La polèmica* fa referència a la publicació d'un llibre que la periodista explicarà més endavant. Aquesta polèmica ja apareix en la primera línia de l'article i se'ns presentarà a

continuació, però l'autora prefereix mantenir la intriga del lector fins ben entrat el segon paràgraf. De moment, en el primer se'ns parla d'algú que desconeixem per mitjà de catàfores continuades: *la seva primera polèmica, (ell) milita, el seu nom...* I, abans d'enunciar de qui es tracta, l'autora se serveix d'un bon exemple per encetar el tema que centrarà la seva atenció. Un exemple aparentment explicatiu que no aporta res en especial, però realment amaga un fort argument per analogia que després prendrà forma i sentit:

“el judici que va patir per una entrevista a la revista Lire, on va afirmar que “la religió més idiota del món és l’islam” i que “quan llegeixes l’Alcorà et cau l’ànima als peus”. El jutge el va absoldre perquè va considerar que, en un Estat laic, criticar la religió és part de la llibertat”.

És en aquest moment quan el lector pot esbrinar el tema del qual parlarà i l'opinió que desprendrà l'autora respecte l'islamisme. El primer paràgraf acaba amb una interrogació retòrica: *De fet, no va ser aquesta la gran conquesta de la Il·lustració?* (l. 6). Hi trobem, a més, un pronom anafòric que es refereix a la laïcitat i l'enunciació d'una època de la història francesa força moderna per al moment en què va néixer. I precisament el fet d'esmentar-la és probablement una estratègia de Rahola per fer-nos veure que la laïcitat ja està fortament arrelada a la societat occidental des de fa tres segles, cosa que no ens pot fer dubtar d'ella.

El segon paràgraf (l. 8) comença amb un adverbí temporal que marca les distàncies amb el final de la pregunta anterior (*Ara*). De nou, hi apareixen referències anafòriques al misteriós home (*un dels escriptors* [l. 8], *la seva* [l. 9]) la polèmica del qual ha titulat aquesta columna, que s'enuncia tot just després: Michel Houellebecq. I la seva polèmica és haver publicat un llibre *que promet ser una bomba*, un terme utilitzat expressament i que lliga amb els atacs terroristes. A partir d'aquí trobem dues enunciacions que s'encapçalen pels dos punts que adquireixen un caràcter causal i, pel mateix que passava anteriorment, mantenen la intriga i el misteri del lector, el mantenen enganxat. Tot seguit trobem l'ús d'una metonímia pel que fa a *una França* (l. 11) i l'aparició de l'el·lipsi verbal (l. 11), que s'expressa amb les comes:

“El títol, (és) Soumission, i la trama, (és) rotunda”.

Amb els segons dos punts l'autora explica tot el que succeeix al llibre, i en aquest moment el lector ha de fer l'esforç de convertir-se en un francès i entendre tot el que explica l'autora. La referència a partits polítics (*Fraternitat Musulmana* [l. 12], *Front Nacional* [l. 13]) i universitats (*la Sorbona* [l. 14, on, per cert, s'utilitza una el·lipsi]) francesos fa difícil la seva comprensió. Anteriorment, però, a això també trobem una el·lipsi pel que fa a les eleccions (l. 12), ja que únicament s'hi expressen *les presidencials*. Aquest recurs, en aquest cas, és utilitzat perquè Rahola dona per suposat que el lector ja sap a què es refereix. La qüestió amb la qual estàvem tot just abans és que l'autora enuncia breument alguns dels esdeveniments més interessants del llibre a través de la utilització del mateix signe de puntuació (els dos punts). En aquesta enumeració és òbviament deduïble que hi serà present un vocabulari marcat per l'islamisme, en concret pels càrrecs islàmics: *islàmica*, *emirs*³³, *xaria*³⁴. I tot això acompanyat d'una dura crítica a la societat francesa fàcilment extrapolable al món desenvolupat en general (l. 18):

“(la societat francesa) està “galvanitzada per la seva adoració a esportistes, modistes, actors i models”, *limitant-se a veure* “reality shows sobre l'obesitat””.

I, com qualsevol polèmica, no està exempta d'alguns detractors; l'autora ens mostra Finkielkraut (l. 20) com un d'aquests i, finalment, ens resumeix el que sembla ser el *leitmotiv* del llibre que realment suscita diverses opinions en els francesos: *la brutal crisi d'identitat de la gran França*³⁵ (l. 22). De nou, una frase amanida per la metonímia respecte al país gal.

El tercer paràgraf (l. 24) és força curt i ens enuncia la conclusió a la qual ha arribat pel que fa a la polèmica del llibre, que el titlla de provocatiu. Tanmateix, aquest paràgraf té una funció més important: actua de vehicle entre l'excusa per fer l'article i el vertader fons de la columna, on s'hi amaga la seva opinió i el tema central. Encapçalat per un connector, *certament* (l. 24), que permet continuar sobre un mateix punt i ampliar-lo, dona pas a allò crucial en la columna de Rahola.

³³ Entre els àrabs, governador d'una província, cap militar o príncep.

³⁴ Llei islàmica fonamentada en l'Alcorà i complementada amb altres normes jurídiques, que regula les activitats públiques i privades de tot fidel musulmà.

³⁵ Una *gran França* que en els últims anys ha acollit un gran nombre d'immigrants procedents de territoris islàmics i, actualment, es troba en crisi per l'enfrontament entre els seus habitants.

Així doncs, el quart i últim paràgraf (l. 26) concentra tota la informació referent a l'argumentari de Rahola. Un connector adversatiu (*Però*, l. 26) ens anuncia que tot allò que s'ha explicat no era el centre de la columna, sinó que aquest succint paràgraf guarda molta més relació amb ella que no pas l'anterior. La primera frase ens avança el motiu real d'haver escrit aquesta columna i, seguidament, mitjançant un connector disjuntiu, *és a dir* (l. 28), que permet reformular allò dit, Rahola emfatitza el fet que els esdeveniments a *Charlie Hebdo* no han estat cosa de ficció, com sí ho era el llibre. I precisament la hipèrbole que s'hi utilitza serveix de base per a explicar un problema realment important de la societat francesa. El vocabulari de temor i guerra que s'empra en aquest fragment és notori: *matança* (l. 27), *bèl·lica* (l. 30), *domini* (l. 30), *perill* (l. 32), *ha matat* (l. 32), *totalitarisme* (l. 34)...

És evident que el to que adquireix aquest segon bloc és molt més seriós que el del primer. Aquesta serietat es manifesta a través d'oracions senzilles, sense complicacions, que no contenen ni jocs de paraules, ni dobles sentits, ni tampoc gaires recursos estilístics. En aquest cas, l'autora se solidaritza amb les víctimes i fa palesa la seva opinió amb l'última frase de la columna que resumeix el tema central, la seva tesi i l'opinió personal:

“l'islamisme és pur totalitarisme, no ha nascut per pactar, ni conviure, sinó per vèncer, i l'únic camí és derrotar-lo en tots els camps si volem salvar la llibertat”.

Aquesta senzillesa de la segona part contrasta fortament amb la primera, on trobàvem nombrosos recursos (metonímies, el·lipsis) que mantenien l'atenció del lector. A la darrerria de l'article no es necessita mantenir-la, ja que la pròpia notícia, colpidora en si, posseeix la serietat suficient per ser llegida sense utilitzar recursos pragmaestilístics.

A partir d'aquesta anàlisi pragmaestilística podem establir els trets més destacables de la columna i sí que podem trobar una influència de tota l'experiència prèvia de Pilar Rahola:

- Gran ús dels recursos pragmàtics per mantenir l'atenció del lector.
- Presència de la tipologia narrativa amb trets argumentatius.
- Gran diferència estructural, estilística i de tonalitat entre els tres primers paràgrafs i l'últim.

- És palesa la seva opinió respecte a l'islamisme des de fa molts anys i, de nou, utilitza una excusa (l'atemptat al setmanari *Charlie Hebdo*) per criticar durament aquesta religió. La seva implicació és tal que arriba a publicar un llibre, *La república islàmica d'Espanya*, que se centra exclusivament en el moviment religiós en el nostre país. Pilar Rahola marca distàncies entre la civilitat d'Occident i la barbàrie oriental aràbiga.

Taula classificadora		
Acompleix les característiques de la columna?		
Classificació de la columna	Segons la intenció	Columna d'opinió
	Segons el contingut	Columna d'opinió personal
Classificació temàtica		Tema d'urgència
Segueix l'estructura típica de les columnes?		
La tipologia textual és argumentativa?		≈
Lèxic		Connotatiu
To i evolució del tema		To rabiós, no creu el que ha passat ³⁶
Presència de la literatura		
Presència de la pragmàtica		

³⁶ Ja veurem amb l'anàlisi de les altres dues columnes que responen a un procés de dol. En aquest cas, ens trobem davant la primera fase de negació i ràbia.

La polèmica

No és **la seva primera polèmica**, no endebades milita en la incorrecció política, i de fet **el seu nom** ha crescut a mesura que creixien els seus detractors. Va ser molt sonat, per exemple, el judici que va patir per una entrevista a la revista Lire, on va afirmar que “la religió més idiota del món és l’islam” i que “quan llegeixes l’Alcorà et cau l’ànima als peus”. El jutge el va absoldre perquè va considerar que, en un Estat laic, criticar la religió és part de la llibertat. De fet, no va ser aquesta la gran conquesta de la Il·lustració?

Ara, després de ser **un dels escriptors** més llegits de França, tant per **la seva** categoria literària com per la seva tendència a la provocació, Michel Houellebecq acaba de publicar una novel·la que promet ser una **bomba**: una simulació literària de com seria **una França** governada per l’islamisme. El títol, Soumission, i la trama, rotunda: l’islamista Mohammed Ben Abbas, del partit **Fraternitat Musulmana**, guanya **les presidencials** del 2022, gràcies a la conjura de la resta de partits contra el **Front Nacional**. A partir d’aquí, els fets es precipiten: **la Sorbona** passa a ser una universitat **islàmica** finançada per **emirs**, el rector té tres dones, els professors no islamistes són jubilats, la **xaria** no s’aplica però la minifaldilla està prohibida i les dones reben diners per retirar-se del mercat laboral. I tot plegat amanit per una societat francesa apàtica, que ha anat perdent la identitat i que està “galvanitzada per la seva adoració a esportistes, modistes, actors i models”, **limitant-se a veure “reality shows sobre l’obesitat”**. No cal dir que la polèmica ja ha enfrontat intel·lectuals com Finkelkraut, que considera la trama del llibre com “un futur que no és segur, però sí plausible”, amb líders de l’esquerra i d’organitzacions islàmiques. En el fons de la qüestió, la brutal crisi d’identitat de **la gran França**.

Certament, això d’Houellebecq és una provocació, i costa d’imaginar que el paradigma democràtic francès desaparegués fàcilment.

Però escric aquest article el mateix dia que el setmanari Charlie Hebdo, que va publicar les caricatures de Mahoma, ha patit una **matança** al crit de “venjarem el Profeta”. És a dir, novament la realitat li clava una plantofada a la ficció i ens recorda que el fanatisme és capaç de trencar tots els esquemes. La veritat és que l’islamisme és una ideologia **bèl·lica** que té una clara intenció de **domini**, i encara que la novel·la d’Houellebecq sigui una hipèrbole, parteix d’una problemàtica molt seriosa que està posant en **perill** els valors occidentals. Avui **ha matat** més d’una desena de persones en una revista francesa. La **matança** no confirma la trama de la novel·la d’Houellebecq, però confirma la base de la seva preocupació: l’islamisme és pur **totalitarisme**, no ha nascut per pactar, ni conviure, sinó per vèncer, i l’únic camí és derrotar-lo en tots els camps si volem salvar la llibertat.

La Vanguardia, 8 de gener de 2015

Presentació del tema i formulació indirecta de la tesi

Explicació i desenvolupament del tema

Conclusió del tema

Formulació de la tesi i conclusió final i reafirmació de la tesi

Lila: Presència d’expressions catafòriques, interrogacions retòriques i figures retòriques (metonímies, el·lipsis).

Vermell: Ús de vocabulari bel·licós relacionat amb el temor, del món de l’islam i de la vida política i cultural francesa.

Blau fort: Presència de cites que constitueixen dures crítiques i arguments contundents indirectes.

Verd: Utilització de connectors introductoris i per relacionar els temes del text.

Taronja: Paràgraf amb un canvi de to notori i plenament argumentatiu.

Rosa: Primer bloc de la columna amb trets narratius.

5.3.2. L'11-S de la premsa

Estem commocionats. Tres individus, amb aigua a l'ànima i merda al cervell, van entrar a la redacció d'uns humoristes i van disparar al cor de la llibertat. I ho van fer allà on la il·lustració va posar llum a la raó i va enviar els déus a casa. Europa, novament, ha estat atacada i la brutalitat de l'acte, tan a prop de tots nosaltres, ens
5 deixa indignats, abatuts, desconcertats i rabiosos. Proliferen els comentaris, es multipliquen les manifestacions, els ninotaires dibuixen un somriure trencat a la tragèdia i en el centre de les emocions, batega el dolor. I entre tots, apareix el titular: hem viscut l'11-S de la premsa.

Tanmateix, de què ens sorprenem? I, sobretot, per què ens fa més mal aquest atemptat
10 sagnant i cruel que els seus precedents? Fa poques setmanes aquests mateixos mortífers van entrar al pati d'una escola, van disparar als nens i van assassinar la infantesa. Cent trenta-dos nens assassinats. Qui escull el pati d'una escola com a camp de tir? Qui, si no el mal pur, considera que un nen és l'objectiu? I abans d'això, enverinament de les fonts d'aigua d'escoles de nenes, lapidacions, nenes segrestades
15 per ser convertides en esclaves sexuals, matances col·lectives, cristians massacrats, kurds cremats, decapitacions... Quant fa que aquesta bogeria totalitària ens diu que és una ideologia de mort que no respecta res ni ningú, i que considera tots els éssers humans, de qualsevol edat, religió, i condició com a objectius terroristes? Quant fa que ens avisen? Molt, tant que ja tenim milers de morts a banda i banda de tots els racons
20 del planeta i no hi ha res segur, perquè la trinxera de la seva guerra és el món.

Cal dir-ho molt clar: ens han declarat la guerra. A qui? A Europa, a Occident? No. Han declarat la guerra a la llibertat, i això ens inclou a tothom, també a tots els musulmans que volen viure lliurement. De fet, no sobra recordar que aquests tipus a qui més maten és a musulmans. La qüestió, amb tot, no se centra en els llops solitaris
25 que perpetren qualsevol bogeria, ni en les seves biografies derrapades cap a la maldat, sinó en el que hi ha al darrere. Mentre les teocràcies islamistes potenciïn amb milions de dòlars imams integristes a tot el món, tindrem executors de la mort. Mentre la ideologia totalitària tingui impunitat en molts països, tindrem executors de la mort. Mentre sigui normal que aliats nostres persegueixin cristians, jueus i etcètera, tindrem
30 executors de la mort. Mentre en la nostra societat practiquem el bonisme amb els integristes, tindrem executors de la mort. Mentre siguin més importants els diners del

petrodòlar que la ideologia que defensen els seus propietaris, tindrem executors de la mort. I, igual com vam fer amb Hitler i amb Stalin, si mirem cap a un altre costat, en tindrem molta, molta més de mort.

35 *Aquesta ideologia no és pactable, ni banalitzable. O la vencem, o venç el mal.*

La Vanguardia, 9 de gener de 2015

Aquesta columna reprèn el tema dels atacs terroristes i la llibertat d'expressió, en la línia de la columna anterior. Aquest tema està força arrelat a Occident tenint en compte els recents atemptats a la capital francesa per part de Daeix.

Si hom analitza externament l'estructura de la columna veurà que està composta per quatre paràgrafs. El primer correspon clarament a una introducció sobre el tema, que segueix les línies de l'anterior, el segon i tercer conformen el desenvolupament de la tesi, on trobem molts arguments, i el quart, bastant curt, engloba la conclusió que s'ha després de tota la columna i que, en definitiva, és força deduïble per tot el que l'autora ha aportat amb anterioritat. Per tant, per una banda podem assegurar que l'estructura segueix els passos habituals de l'argumentació, i, per l'altra, direm que aquesta estructura és plenament tripartida lineal i enormement deductiva, pel fet que la seva opinió i, per tant, la conclusió de la tesi s'esbossen paulatinament al llarg de tota la columna.

Ens podríem atrevir a dir que ens trobem davant d'un dels títols més impactants fins ara. Tot i que sintàcticament és senzill i sense complicacions (un sintagma nominal), el significat que guarda ens emplaça a un altre atac terrorista que quinze anys enrere va trastocar la vida dels novaïorquesos. L'atemptat terrorista a les Torres Bessones per part d'Al-Qaida serveix de motiu a Rahola per establir, ja d'entrada, una relació de similitud entre les dues situacions, que l'utilitzarà més endavant per elaborar un argument per analogia. Així doncs, l'articulista comença amb una introducció que ve encapçalada per una frase en primera persona del plural: *Estem commocionats*. Tanmateix, és difícil esbrinar quina és la seva intenció quan diu això: es refereix als periodistes? Utilitza el plural de modèstia per encabir-se en el grup de la societat? Comença, aleshores, la periodista a descriure la situació, tot emprant un vocabulari fins i tot barroer i vulgar (*merda*, l. 1):

“tres individus amb aigua a l'ànima i merda al cervell, van entrar a la redacció d'uns humoristes i van disparar al cor de la llibertat. I ho van fer allà on la il·lustració va posar llum a la raó i va enviar els déus a casa”.

Un fragment que trobem ple de metàfores (*aigua a l'ànima* [l. 1], *merda al cervell* [l. 1], *al cor de la llibertat* [l. 2]) i alguna personificació (*cor de la llibertat* [l. 2], *la il·lustració va posar llum* [l. 3]). Un fragment molt significatiu, ja que Rahola es posiciona, ja des del principi, en defensa de la llibertat, en concret la de la premsa, i en contra del terrorisme. Unes metàfores que serveixen per entendre, aclarir i fer comprendre la situació a tots els lectors. I ja des del primer paràgraf trobem una gran implicació per part de la periodista (presència total de la pragmàtica) a establir connexió amb els receptors. I tot això segueix fins al final del paràgraf; en aquest cas, Rahola fica la societat en un gran grup, *Europa*, que *ha estat atacada*. I se serveix d'uns grans recursos estilístics per donar èmfasi a la tragèdia, una tragèdia a la qual *els ninotaires* li *dibuixen un somriure trencat* (metàfora, l. 6). I amb tot això *batega el dolor* (personificació, l. 7), ja que (de nou ens assalta la pregunta: qui? Els periodistes? Les persones?) *hem viscut l'11-S de la premsa* (l. 8). Amb aquesta frase culmina el paràgraf, força colpidor i carregat d'una part literària que li confereix cert dramatisme; un dramatisme que, a parer de l'autora, és justificat. Convé subratllar totes les enumeracions que ha fet per donar rapidesa a l'assumpte i el vocabulari tràgic que hi utilitza: *van disparar* (l. 2), *ha estat atacada* (l. 4), *brutalitat* (l. 4), *tragèdia* (l. 7), *dolor* (l. 7).

I, com farà a partir d'ara, Rahola ens assalta amb preguntes, algunes d'elles sense resposta, perquè són purament retòriques, altres amb una de ben clara. La qüestió és que amb les primeres manté l'atenció del receptor. El segon paràgraf està encetat per un connector adversatiu (*tanmateix*, l. 9) que ens presenta la primera pregunta: *de què ens sorprenem?* I d'aquí se'n deriva una de les crítiques indirectes cap a tot Occident, ja que només es volca amb la tragèdia quan els seus estan afectats. Segueix amb una altra pregunta que té la impressió de tenir la resposta tot seguit (*per què ens fa més mal aquest atemptat sagnant i cruel que els seus precedents?*, l. 9).

Aleshores comença Rahola a narrar un dels altres atemptats d'aquests *mateixos mortífers* (l. 10). Amb això podem veure com les al·lusions a la mort són constantment repetides, en aquest cas un adjectiu substantivat. La periodista assegura que aquests *van*

assassinar la infantesa (l. 12), una personificació emprada perquè tots els lectors facin un acte d'empatia i pensin que si un dia són uns, al següent seran els altres. A partir d'aquí segueixen dues interrogacions (la segona, retòrica) que justifiquen, paradoxalment, l'acte injustificable que han comès. I aquesta justificació es produeix per fer entendre al lector que aquests terroristes no es guien per la racionalitat; de fet, Rahola els titlla de ser *el mal pur* (l. 13). A continuació, una bona enumeració d'actes de barbàrie total descriuen el que són capaços de fer aquests personatges:

“I abans d'això, enverinament de les fonts d'aigua d'escoles de nenes, lapidacions, nenes segrestades per ser convertides en esclaves sexuals, matances col·lectives, cristians massacrats, kurds cremats, decapitacions...”.

I, evidentment, totes les preguntes que es fa l'escriptora passen per utilitzar nombrosos pronoms interrogatius: *per què, qui, quant...* L'autora se serveix d'aquestes preguntes per desviar la crítica indirecta cap a tota la societat, ningú no en queda exempt. Ja fa molt que ens avisen, diu Rahola. Tot això, finalment, amanit amb l'últim recurs estilístic del paràgraf, una metàfora excel·lent, al mateix temps que esgarrifosa: *la trinxera de la seva guerra és el món* (l. 20).

El tercer paràgraf (l. 21) està encapçalat per una perífrasi d'obligació (caldre + infinitiu) que inclou el pronom catafòric *ho*, que ens avança l'estat de guerra en què viu el continent. Trobem, seguidament, una pregunta que podríem batejar amb l'adjectiu de “metalingüística”, ja que és la primera vegada que Rahola es pregunta per què utilitza el plural de modèstia. Evidentment, es tracta d'una qüestió feta a propòsit per endegar una sentència contundent (l. 21):

“ens han declarat la guerra. A qui? A Europa, a Occident? No. Han declarat la guerra a la llibertat, i això ens inclou a tothom”.

Amb aquest tothom pretén encabir tota la gent, totes les persones. De nou, una llibertat personificada, i efectivament un plural de modèstia que serveix per igualar a tothom. Aleshores, la columnista llença a l'aire un nou argument que beu de les fonts de la tolerància religiosa. En aquest cas, i és d'agrair per part seva, exclou *tots els musulmans que volen viure lliurement* (l. 22) d'aquest acte terrorista. Això no és pas un conflicte de religions, és un conflicte entre la civilitat i la barbàrie, tal i com ella afirma. Introdueix

Pilar Rahola un nou terme que utilitzarà sovint: *llop solitari*³⁷ (l. 24). I comença aquí de veritat un reguitzell d'arguments que sembla no acabar:

“Mentre les teocràcies islamistes potenciïn amb milions de dòlars imams integristes a tot el món, tindrem executors de la mort. [...] Mentre en la nostra societat practiquem el bonisme amb els integristes, tindrem executors de la mort. Mentre siguin més importants els diners del petrodòlar que la ideologia que defensen els seus propietaris, tindrem executors de la mort”.

Aquest fragment, ple d'arguments contundents i directes cap a qualsevol sector de la societat, està integrat per oracions idèntiques estructuralment: una oració subordinada adverbial de temps (encapçalada pel *mentre* [adverbi temporal] i amb verbs en subjuntiu) i una oració principal (que sempre és la mateixa: *tindrem executors de la mort*). A més, aquestes no deixen d'incloure una anàfora per reforçar el sentit i donar simetria. Tot aquest argumentari segueix un esquema lògic molt senzill: si A, llavors B. En tot aquest fragment trobem dos termes significants: en primer lloc, el *bonisme*³⁸ (l. 30), una nova paraula encunyada per la periodista formada a partir de l'adjectiu bo/bona. Tanmateix, alguns lingüistes asseguren que es tracta d'un neologisme. En segon lloc, el terme *petrodòlar* (l. 32), que ja està acceptat pel diccionari i que conté fortes connotacions negatives (són els dòlars que financen indirectament els terroristes). Aquest paràgraf acaba amb una advertència de l'autora en la qual se citen dos personatges històrics (Hitler i Stalin, d'ideologies totalment oposades, però que, paradoxalment, van conduir els seus països al mateix forat) per donar importància i afegir-hi un argument d'exemple que finalitza el contundent fragment. Es fa palès l'ús d'un vocabulari i un lèxic relacionats amb la mort, la guerra i el terrorisme, és a dir, en general, amb el temor i la por: *guerra* (l. 21), *maten* (l. 24), *llops solitaris* (l. 24), *executors* (l. 27), *mort* (l. 27)...

Finalment, el quart i últim paràgraf (l. 35) guarda la conclusió de la columna que s'ha anat forjant al llarg d'aquesta, d'aquí la seva breu longitud. És un article força deductiu i per aquest motiu la periodista no ha vist convenient exposar de manera explícita aquesta

³⁷ Tot i que no està recollit al DIEC, es refereix, en l'àmbit del terrorisme, a l'individu que comet atemptats pel seu compte, sense dependre directament de cap xarxa o grup organitzat. És l'equivalent a un terrorista individual.

³⁸ Tampoc està recollit pel DIEC, però fa referència a una conducta basada en la creença que els problemes es poden resoldre a través del diàleg i la tolerància. Sovint és usada despectivament o, com és el cas, irònicament.

conclusió. Ara bé, sí que ha volgut donar forma a dos termes nous i acabar amb una sentència decisiva (l. 35):

“Aquesta ideologia no és pactable, ni banalitzable. O la vencem, o venç el mal”.

Com es pot comprovar, ni pactable ni banalitzable són paraules acceptades per l’IEC. Són dos nous termes formats pels verbs pactar i banalitzar més el sufix -able que indica possibilitat. D’aquesta manera un verb passa a la categoria d’adjectiu (pactable: que pot ésser pactat; i banalitzable: que pot ésser banalitzat). Les dues últimes oracions estan unides entre si per la conjunció disjuntiva *o*, de manera que conté una significació força contundent.

A partir d’aquesta anàlisi pragmaestilística podem establir els trets més destacables de la columna i sí que podem trobar una influència de tota l’experiència i la trajectòria prèvies de Pilar Rahola:

- Gran presència de recursos estilístics, especialment figures retòriques com la metàfora.
- L’aparició d’interrogacions, algunes d’elles retòriques i sense resposta explícita.
- Repetició d’estructures sintàctiques idèntiques.
- Ús d’un to decisiu i dramàtic.
- Presència d’arguments fets de manera tradicional, agressius i contundents.
- La seva carrera política (la lluita contra el terrorisme sempre està present en la política) i periodística (ja parla a la columna de la relativitat: podria haver estat una altra la víctima) influeix enormement en l’opinió que deixa veure l’autora.
- Com a qualsevol altra persona, un atac terrorista a Occident afecta emocionalment, i per a ella no és pas diferent.

Taula classificadora		
Acompleix les característiques de la columna?		
Classificació de la columna	Segons la intenció	Columna d'opinió
	Segons el contingut	Columna d'opinió personal
Classificació temàtica		Tema d'urgència
Segueix l'estructura típica de les columnes?		
La tipologia textual és argumentativa?		
Lèxic		Connotatiu
To i evolució del tema		Decisiu, contundent i dramàtic, expressa tristesa ³⁹
Presència de la literatura		
Presència de la pragmàtica		

³⁹ Com ja hem dit, les tres columnes responen a un procés de dol. En aquest segon cas, ens trobem davant la segona fase de tristesa.

L'11-S de la premsa

Estem commocionats. Tres individus, amb aigua a l'ànima i merda al cervell, van entrar a la redacció d'uns humoristes i van disparar al cor de la llibertat. I ho van fer allà on la il·lustració va posar llum a la raó i va enviar els déus a casa. Europa, novament, ha estat atacada i la brutalitat de l'acte, tan a prop de tots nosaltres, ens deixa indignats, abatuts, desconcertats i rabiosos. Prolifera els comentaris, es multipliquen les manifestacions, els ninotaires dibuixen un somriure trencat a la tragèdia i en el centre de les emocions, batega el dolor. I entre tots, apareix el titular: hem viscut l'11-S de la premsa.

Tanmateix, de què ens sorprenem? I, sobretot, per què ens fa més mal aquest atemptat sagnant i cruel que els seus precedents? Fa poques setmanes aquests mateixos mortífers van entrar al pati d'una escola, van disparar als nens i van assassinar la infantesa. Cent trenta-dos nens assassinats. Qui escull el pati d'una escola com a camp de tir? Qui, si no el mal pur, considera que un nen és l'objectiu? I abans d'això, enverinament de les fonts d'aigua d'escoles de nenes, lapidacions, nenes segrestades per ser convertides en esclaves sexuals, matances col·lectives, cristians massacrats, kurds cremats, decapitacions... Quant fa que aquesta bogeria totalitària ens diu que és una ideologia de mort que no respecta res ni ningú, i que considera tots els éssers humans, de qualsevol edat, religió, i condició com a objectius terroristes? Quant fa que ens avisen? Molt, tant que ja tenim milers de morts a banda i banda de tots els racons del planeta i no hi ha res segur, perquè la trinxera de la seva guerra és el món.

Cal dir-ho molt clar: ens han declarat la guerra. A qui? A Europa, a Occident? No. Han declarat la guerra a la llibertat, i això ens inclou a tothom, també a tots els musulmans que volen viure lliurement. De fet, no sobra recordar que aquests tipus a qui més maten és a musulmans. La qüestió, amb tot, no se centra en els llops solitaris que perpetren qualsevol bogeria, ni en les seves biografies derrapades cap a la maldat, sinó en el que hi ha al darrere. Mentre les teocràcies islamistes potencien amb milions de dòlars imams integristes a tot el món, tindrem executors de la mort. Mentre la ideologia totalitària tingui impunitat en molts països, tindrem executors de la mort. Mentre sigui normal que aliats nostres persegueixin cristians, jueus i etcètera, tindrem executors de la mort. Mentre en la nostra societat practiquem el bonisme amb els integristes, tindrem executors de la mort. Mentre siguin més importants els diners del petrodòlar que la ideologia que defensen els seus propietaris, tindrem executors de la mort. I, igual com vam fer amb Hitler i amb Stalin, si mirem cap a un altre costat, en tindrem molta, molta més de mort.

Aquesta ideologia no és pactable, ni banalitzable. O la vencem, o venç el mal.

La Vanguardia, 9 de gener de 2015

Presentació del
tema i formulació
de la tesi

Lila: Presència d'alguna catàfora, interrogacions retòriques, enumeracions i figures retòriques (metàfores, personificacions).

Aportació d'arguments

Vermell: Mal ús del registre, lèxic vulgar.

Blau fort: Utilització del plural de modèstia.

Nous
arguments

Verd: Ús d'estructures idèntiques i paral·leles (anàfora).

Taronja: Encunyament de noves paraules.

Rosa: Presència de vocabulari relacionat amb la mort, el temor i el terrorisme.

Conclusió
final

5.3.3. Per entendre alguna cosa...

Res no està aïllat en aquest fenomen ideològic que ens ha declarat la guerra global. Malgrat que es parla de llops solitaris, seria un error considerar la tragèdia de París com un fet individual. I per ajudar a desmentir-ho, apporto algunes dades per entendre millor la ben travada teranyina gihadista.

- 5 *D'entrada, la biografia dels germans Kouachi, la derivada radical dels quals ens ofereix una dada fonamental: la seva radicalització va beure de fonts franceses. Fou el predicador Farid Benyetton, cap d'una cèl·lula parisenca de reclutament d'Al-Qaida, qui va convertir Chérif Kouachi, repartidor de pizzes i amant del rap, en gihadista. Del gimnàs a ser entrenador esportiu, i d'aquí a aprendre a utilitzar un kalàixnikov. El seu*
- 10 *germà Saïd va seguir-li les passes i va acabar entrenant-se en camps d'Al-Qaida al Iemen. El carnet que es van oblidar al Citroën, després de la matança, era seu. Si comparem aquestes biografies amb les d'altres gihadistes amb passaport europeu que han assassinat arreu, el patró és el mateix: el seu adoctrinament es produeix a casa, a qualsevol racó d'un barri de París, de Londres, de Barcelona... I els seus adoctrinadors*
- 15 *sempre mouen molts diners.*

- Recordem l'algerià Belgacem Bellil, veí de Vilanova, reclutat per convertir-se en suïcida. Va matar 19 soldats italians i nou iraquians a Nassiriya. Com ells, la pràctica totalitat de gihadistes, cosa que ens recorda un fet fonamental: l'ou de la serp nia a l'interior de casa nostra. I per poder garantir la democràcia, hem de treballar en la*
- 20 *doble direcció: defensar el dret al culte, i, alhora, lluitar amb duresa contra els ideòlegs radicals que segresten el cervell dels joves i els converteixen en màquines de matar. Sí a la religió musulmana; no als predicadors de l'islamofeixisme, per utilitzar el terme que va encunyar Glucksmann.*

I, de quines fonts beuen els predicadors? La resposta és coneguda.

- 25 *En el cas de París l'intel·lectual que va dissenyar l'estratègia del que ell mateix anomena "resistència sense líders" és l'autor gihadista més llegit al món, el sirí amb passaport espanyol Mustafa Setmariam Nasar, conegut com a Abu Mussab al-Suri. La seva biografia transcorre pel mapa dels atemptats més famosos, i el seu llibre de 1.600 pàgines, The global islamic resistance call, dona detalls de "la nova guerra", que*
- 30 *passaria per accions individuals, sense connexió amb ningú, per crear el terror a*

Occident, destruir la seguretat ciutadana i erosionar la democràcia. Ho considera “la nova gihad”, i crida tots els gihadistes a actuar en solitari. És el que ha passat a París i fa poc a Sydney.

35 *Aquesta és la qüestió, que darrere de la matança de París hi ha ideologia, diners, viatges, llibres, logística i una forta organització que dirigeix la idea, amb l’esperança que algú l’executi en qualsevol lloc del món. Llops solitaris? Molt al contrari: un gran ramat.*

La Vanguardia, 10 de gener de 2015

Només hem de seguir la columna diària de Pilar Rahola per veure que tres dies després de l’atac terrorista a la redacció de *Charlie Hebdo* encara escriu sobre el tema, ja que la seva importància és cabdal en el dia a dia europeu tenint en compte que el colpidor atemptat va en contra dels valors occidentals. I sembla ser que la venjança no té fi. Recordem que fa relativament poc el país gal va patir un tràngol amb els atacs terroristes al centre de la capital.

Si fem un cop d’ull a la disposició estructural de la columna veurem que la componen sis paràgrafs. En el primer d’ells, com és d’esperar, l’autora ens presenta el tema i elabora una tesi que desenvoluparà al llarg de l’escrit. El segon i tercer paràgrafs són tot el conjunt d’arguments que s’exposen per defensar la tesi inicial. Tots dos tenen una longitud semblant i responen al nus d’un text argumentatiu. El quart paràgraf, amb una línia, introdueix una pregunta que dóna peu a nous arguments que apareixeran al cinquè paràgraf, que precisament tancarà l’argumentari de l’escriptora. Finalment, el sisè paràgraf resumeix tot el que ha exposat breument (no ens hi havíem trobat anteriorment) i conclou amb la mateixa tesi que havia plantejat al primer, de manera que la dóna per vertadera. Aleshores, podem assegurar que, com passava amb l’anterior, la columna és plena d’arguments deductius que anticipen la conclusió a la qual s’arribarà. És una estructura tripartida i lineal, sense gaires complicacions.

Probablement ens trobem amb el títol més diferent de tota la resta. Per primer cop hi trobem tres punts suspensius i per primer cop, conseqüentment, la frase no està acabada. És evident que el propi títol conté un significat, i és que en tot aquest embolic, Pilar Rahola intentarà, a través d’aquesta columna, esclarir-nos tot el que ha succeït

darrerament i posarà, com se sol dir, els punts sobre les is. Aquest títol amaga, al meu parer, un tret molt important: l'ús de l'el·lipsi en l'encapçalament, força sorprenent i carregat d'un contingut sobreentès. Probablement fa referència a tot el que es viu a Occident en aquest moment, és a dir, *Per entendre alguna cosa...* de tota aquesta situació, d'aquests esdeveniments, de tot el que s'està dient.

Pilar Rahola recupera, en el primer paràgraf de la columna, un terme que ja havia utilitzat en anteriors. I, de fet, la seva tesi actual ja es troba recollida en algun dels arguments que havia exposat, però en aquest cas ha volgut fer-ne especial esment. La seva tesi gira entorn dels *llops solitaris* (l. 2) i del fet que actuïn, o no, aïllats de tot l'entramat terrorista. L'autora ha començat dient que no és així, que no actuen per separat. I és molt interessant observar com, per primera vegada, ella mateixa ens introdueix el desenvolupament del tema i ens diu el següent (l. 3):

“I per ajudar a desmentir- ho (considerar la tragèdia de París com un fet individual), apporto algunes dades per entendre millor la ben travada teranyina gihadista⁴⁰”.

El connector d'ordenació *d'entrada* (l. 5) introdueix el segon paràgraf i pretén ser una resposta directa al que tot just acaba de comentar la columnista. Tal i com afirma el propi títol, aquesta columna té la intenció d'esclarir el que ha passat, de fer entendre. Per això, ja en el moment de començar aporta dades purament objectives a l'argumentari. És deduïble que utilitzi números, dates o, en aquest cas, noms. Amb tot això, apareixen en aquest primer fragment una sèrie de personatges protagonistes d'aquesta història: *els germans Kouachi* (l. 5), *el predicador Farid Benyetton* (l. 6), *Chérif Kouachi* (l. 8)... Els dos punts utilitzats a la segona línia del segon paràgraf ens introdueix una explicació que ve acompanyada d'un joc de paraules amb les accepcions de la paraula *fonts* i el significat de beure. En aquest cas es tracta d'una construcció pròpia de l'idioma que relaciona el beure amb les fonts (possiblement d'aigua), tot i que realment aquestes fonts tinguin un significat relacionat amb l'origen (se suposa que les fonts són l'origen de l'aigua, per tant ho són també dels *germans Kouachi*. En aquest sentit són les influències, l'origen). Destaca la utilització de l'aposició (l. 8) en aquest fragment:

⁴⁰ Tot i no estar acceptat pel DIEC (sí ho està gihad), el TERMCAT sí que considera gihadisme i gihadista derivats de la paraula primitiva i, per tant, lícitament emprats en qualsevol situació.

“Fou el predicador Farid Benyetton [...] qui va convertir Chérif Kouachi, repartidor de pizzes i amant del rap, en gihadista. Del gimnàs a ser entrenador esportiu, i d'aquí a aprendre a utilitzar un kalàixnikov⁴¹”.

L'aposició és clau en aquesta explicació, ja que ens informa de la vida d'aquest terrorista, una vida d'allò més normal. És una aposició que impacta. I, després de narrar com el germà d'aquest primer va *seguir-li les passes* (l. 10), fa ús de la metonímia amb *al Citroën* (l. 11), recurs que hem trobat tot just abans amb *kalàixnikov* (l. 9). I totes aquestes coses fan que la columnista arribi a una mateixa conclusió, expressada tot seguit de dos punts explicatius:

“el seu adoctrinament es produeix a casa, a qualsevol racó d'un barri de París, de Londres, de Barcelona... I els seus adoctrinadors sempre mouen molts diners”.

Al següent paràgraf, el tercer (l. 16), Pilar Rahola se serveix d'un argument per analogia. I d'aquí se'n desprèn una bona conclusió que explica per mitjà d'una expressió idiomàtica, que en el fons no deixa de ser una gran metàfora: *l'ou de la serp nia a l'interior de casa nostra* (l. 18). Com ja hem vist, destaca l'abundància dels dos punts, tant explicatius com causals. I és precisament tot seguit quan trobem, dins d'aquestes causes, més metàfores, en aquest cas força bel·licosos i contundents:

“[...] que segresten el cervell dels joves i els converteixen en màquines de matar. Sí a la religió musulmana; no als predicadors de l'islamofeixisme⁴², per utilitzar el terme que va encunyar Glucksmann”.

I el final d'aquest fragment, que coincideix amb el del paràgraf, també és digne de menció. Com ja ha fet diverses vegades, Rahola defensa la religió musulmana, no pas *l'islamofeixisme*, un terme que, com ja ens anuncia, el pren del filòsof i assagista d'origen jueu André Glucksmann. Hem d'esmentar, també, la construcció sintàctica que utilitza per expressar la seva opinió: Sí + SPrep; No + SPrep (l. 22).

El fet que utilitzi un paràgraf breu per introduir més matèria no és pas un nou recurs de l'autora (ja ho vam veure en *Avui, el vot* i *La polèmica*). En aquest cas, és una pregunta. I la resposta a aquesta és el paràgraf següent, que està introduït per un sintagma

⁴¹ Paraula no recollida al DIEC però acceptada pel TERMCAT seguint les normes lingüístiques de transcripció fonètica al nostre idioma. És una altra manera d'anomenar una AK-47.

⁴² De nou, un terme no recollit al DIEC, ni tan sols discutit al TERMCAT. No obstant, Pilar Rahola l'utilitza molt. De fet, ha publicat un assaig recentment titulat *Prou!* que adverteix de l'islamofeixisme.

preposicional (*En el cas de París*) que determina la situació de la qual estem parlant. Ressalta l'ús de la lletra cursiva en la paraula *intel·lectual* (l. 25). Evidentment es tracta d'una connotació negativa cap a l'estratega de l'assalt, que se'ns presenta tot just després, de qui es dubta que ho sigui realment. A més, *intel·lectual* és un adjectiu que es troba substantivat. Juga amb el significat de la paraula, ja que l'*intel·lectual* és aquella persona que pensa, dedicada al coneixement. Pilar Rahola explica a partir d'aquí breument la vida d'aquest terrorista, que fins i tot ha escrit un llibre en el qual explica com sembrar el pànic a Occident. En l'últim fragment del paràgraf s'utilitza la paraula *gihad* (l. 32) en femení. Desconeixem, però, si l'autora ha transcrit directament les paraules del terrorista o ho ha fet expressament. La qüestió és que el mot només s'accepta en masculí.

La conclusió de la columna, com ja hem avançat, és diferent respecte les altres, ja que ens trobem per primera vegada amb un resum del que s'ha exposat i, en conseqüència, de l'opinió de l'autora:

“Aquesta és la qüestió, que darrere de la matança de París hi ha ideologia, diners, viatges, llibres, logística i una forta organització que dirigeix la idea, amb l'esperança que algú l'executi en qualsevol lloc del món. Llops solitaris? Molt al contrari: un gran ramat”.

Com ja veiem, el fragment (l. 34-37) està introduït per un pronom anafòric (*Aquesta*) que fa referència a tots els assumptes als quals s'ha fet esment abans. De nou, Pilar Rahola empra el terme *llops solitaris* amb el qual començava aquesta columna. Aquí, però, el posa en lletra rodona, ja que l'empra com a llenguatge comú. I, per acabar, Rahola hi juga, utilitzant seguidament *un gran ramat* que introdueix un nou joc de paraules amb el terme anterior, i que podríem considerar una metàfora en la qual trobem elidit el verb. A més, usa els termes *solitari* i *ramat* perquè ja coneix la relació antitètica que els uneix.

A partir d'aquesta anàlisi pragmaestilística podem establir els trets més destacables de la columna i relacionar-los amb tota la trajectòria de la periodista:

- Importància de la tipologia narrativa i les dades objectives per a deduir-ne els arguments, que sí conformen una part argumentativa tradicional i força

objectiva, que al seu torn es contraposa a la part subjectiva de l'article, que l'autora l'expressa una vegada ha presentat els arguments.

- Poca presència d'elements pragmàtics que relacionin l'escriptora amb el receptor. Tot i això, sí que hi trobem els dos punts com a recurs estilístic explicatiu i causal que manté la seva atenció.
- Presència d'estructures paral·leles i d'exemples que validen les seves teories (arguments per analogia i/o d'exemplificació).

Taula classificadora		
Acompleix les característiques de la columna?		
Classificació de la columna	Segons la intenció	Columna d'opinió
	Segons el contingut	Columna d'opinió personal
Classificació temàtica		Tema d'urgència
Segueix l'estructura típica de les columnes?		
La tipologia textual és argumentativa?		≈
Lèxic		Connotatiu
To i evolució del tema		Està acceptat. Intenta donar una explicació a tot el que ha succeït ⁴³
Presència de la literatura		
Presència de la pragmàtica		≈

⁴³ Ja ho hem vist, les tres columnes responen a un procés de dol. En aquest tercer i últim cas, ens trobem davant la tercera fase d'acceptació.

Per entendre alguna cosa...

Res no està aïllat en aquest fenomen ideològic que *ens* ha declarat la guerra global. Malgrat que es parla de *llops solitaris*, seria un error considerar la tragèdia de París com un fet individual. I per ajudar a desmentir-ho, apporto algunes dades per entendre millor la ben travada teranyina gihadista.

D'entrada, la biografia dels germans Kouachi, la derivada radical dels quals *ens* ofereix una dada fonamental: la seva radicalització *va beure de fonts franceses*. Fou el predicador Farid Benyetton, cap d'una cèl·lula parisenc de reclutament d'Al-Qaida, qui va convertir Chérif Kouachi, repartidor de pizzes i amant del rap, en gihadista. Del gimnàs a ser entrenador esportiu, i d'aquí a aprendre a utilitzar un *kalàixnikov*. El seu germà Saïd va seguir-li les passes i va acabar entrenant-se en camps d'Al-Qaida al Iemen. El carnet que es van oblidar *al Citroën*, després de la matança, era seu. Si *comparem* aquestes biografies amb les d'altres gihadistes amb passaport europeu que han assassinat arreu, el patró és el mateix: el seu adoctrinament es produeix a casa, a qualsevol racó d'un barri de París, de Londres, de Barcelona... I els seus adoctrinadors sempre mouen molts diners.

Recordem l'algerià Belgacem Bellil, veí de Vilanova, reclutat per convertir-se en suïcida. Va matar 19 soldats italians i nou iraquians a Nassiriya. Com ells, la pràctica totalitat de gihadistes, cosa que *ens* recorda un fet fonamental: *l'ou de la serp nia a l'interior de casa nostra*. I per poder garantir la democràcia, *hem de treballar* en la doble direcció: defensar el dret al culte, i, alhora, lluitar amb duresa contra els ideòlegs radicals que *segresten el cervell dels joves* i *els converteixen en màquines de matar*. *Sí a la religió musulmana; no als predicadors de l'islamofeixisme*, per utilitzar el terme que va encunyar Glucksmann.

I, de quines fonts beuen els predicadors? La resposta és coneguda.

En el cas de París *l'intel·lectual* que va dissenyar l'estratègia del que ell mateix anomena "resistència sense líders" és l'autor gihadista més llegit al món, el sirià amb passaport espanyol Mustafa Setmariam Nasar, conegut com a Abu Mussab al-Suri. La seva biografia transcorre pel mapa dels atemptats més famosos, i el seu llibre de 1.600 pàgines, *The global islamic resistance call*, dóna detalls de "la nova guerra", que passaria per accions individuals, sense connexió amb ningú, per crear el terror a Occident, destruir la seguretat ciutadana i erosionar la democràcia. Ho considera "*la nova gihad*", i crida tots els gihadistes a actuar en solitari. És el que ha passat a París i fa poc a Sydney.

Aquesta és la qüestió, que darrere de la matança de París hi ha ideologia, diners, viatges, llibres, logística i una forta organització que dirigeix la idea, amb l'esperança que algú l'executi en qualsevol lloc del món. *Llops solitaris*? Molt al contrari: *un gran ramat*.

Presentació del tema i formulació de la tesi

Aparició dels primers arguments

Aportació de nous arguments

Ampliació del tema

Arguments per al nou tema

Resum de la columna i conclusió i reafirmació de la tesi

Lila: Presència de catàfores i anàfores, figures retòriques (metàfores, metonímies, antítesis i el·lipsis) i expressions idiomàtiques.

Vermell: Ús de paraules no acceptades al DIEC, una d'elles (gihad) gramaticalment incorrecta.

Blau fort: Utilització del plural de modèstia.

Verd: Presència d'estructures idèntiques i paral·leles.

Taronja: Per primer cop, resum de la columna explícit.

Rosa: Lèxic marcadament connotatiu.

5.4. Temàtica futbolística

5.4.1. Qatar off

Dinar amb el vicepresident del Barça Javier Faus, en un intens mà a mà sobre Qatar i les seves coses. D'entrada em sorprèn la calidesa d'en Faus, renyida amb la fredor que aparenta des de la pantalla. Resulta ser un home afable, dotat d'un cert sentit de la ironia, fet a si mateix "a base de beques", recorda, orgullós del seu èxit professional, i dur faixador en l'art de convèncer. No sobrarà, doncs, ni una coma...

La trobada es produeix amb Qatar a la retina: d'una banda, en Faus, l'home que va aconseguir l'acord, "en un moment en què ho necessitàvem urgentment"; de l'altra, servidora, qui més durament ha criticat que el Barça sigui esponsoritzat per una dictadura teocràtica, enemiga dels drets bàsics i amiga del gihadisme internacional. El dinar, doncs, promet, encara que cap sang no arribarà al riu, primer perquè el clima de la trobada, amb l'agradable Gerard Guiu de mestre de cerimònies, és cortès i educat; segon perquè, tot just començar, Faus m'assegura que volen canviar de finançador, que han obert el mercat internacional, i que els dies de Qatar a can Barça s'acaben. És a dir, si aconsegueixen un acord suculent amb alguna gran firma, deixaran enrere aquest temps que alguns hem batejat com a "vergonyós" i el Barça deixarà de blanquejar el brut nom d'una dictadura per lluir una altra marca. I a partir d'aquí la conversa viatja pels camins de l'Estat Islàmic, aterra en la brutal guerra siriana, recorda els degollaments, el santuari qatarià per als líders integristes, i finalment acaba, per la meva part, amb la convicció que mai el Barça no s'havia d'haver tacat amb aquestes sigles vinculades a l'explotació de treballadors, segregació de dones, fanatisme islamista i gihadisme. Sigui en bona hora si Faus no m'ha venut la moto i això va de debò.

Encara que –em reitero– mai no havia d'haver passat. No obstant, he de donar-li la raó a un dels seus no obstant, quan em recorda que tothom negocia amb les dictadures del petrodòlar, i que el món de l'esport està literalment venut a elles. Certament, la FIFA es menjarà amb patates el Mundial de Futbol a Qatar, i a sobre bo i assegurant que la dictadura no ha comprat ningú, com si aquesta pràctica fos insòlita. I ho farà malgrat els informes d'Amnistia sobre les morts de treballadors explotats de forma extrema, la falta de seguretat i la manca de drets.

- 30 *És a dir, no importarà res, perquè el gran futbol no és aquest esport de valors i sana competitivitat que ens venen, sinó un monstre de fer diners sense entranyes. Per això mateix es tolera que l'Iran arribi a empresonar una jove pel simple fet d'haver volgut veure un partit de voleibol. Segregació, misogínia, repressió, vulneració de drets, fins i tot gihadisme, tot ho digereix el gran estómac dels capitosts del futbol, aquests que mouen la roda dels diners mentre la pilota roda. En fi, esperem que això del Barça sigui cert.*
- 35

La Vanguardia, 16 de novembre de 2014

És vox populi, i de fet ella ho declara obertament, que Pilar Rahola és aficionada al FC Barcelona. També és coneguda, però, la seva aversió contra les dictadures islamistes, ja que ataquen tots els valors de la periodista. Per tant, se serveix de tant en tant del futbol per criticar durament els seus negocis amb aquestes dictadures, que patrocinen els grans equips espanyols. Vegem, aleshores, de què parla quan el seu club predilecte té relació amb Qatar.

Abans, però, parlarem sobre la seva estructura. Quatre paràgrafs formen tota la columna. Com a text argumentatiu que és la columna respon a les tres parts de l'argumentació. Així doncs, el primer paràgraf configura la introducció al tema, en aquest cas i més precisament, la contextualització, tenint en compte que la columna, excepcionalment, és més aviat narrativa que argumentativa. Tot i això, el segon i tercer paràgrafs, on també s'hi troba explicada la narració, contenen alguns arguments en forma de dures crítiques. El quart i últim engloba la conclusió del tema, que en efecte també s'ha sobreentès al llarg de tota la columna. Amb gran sorpresa podem dir que l'article no té una tesi aparent, sinó que se serveix d'una reunió, en aquest cas l'excusa, per parlar d'un tema que continua vigent avui dia. En línies generals, el text té una estructura plenament tripartida i és lineal.

El títol ens avança el contingut de l'article. És el primer cop en què ens trobem amb un encapçalament en anglès. Això sí, el seu significat ens és ben conegut: l'adjectiu *off* vol dir apagat, i en aquest sentit, si traduïssim el títol al català ens quedaria alguna cosa semblant a: "La desconexió de Qatar" (no literalment, però sí que és la més genuïna).

Així doncs, aquest títol és emprat expressament perquè aquest xenisme és conegut internacionalment.

El primer paràgraf comença amb una frase que ens posa en coneixement de la situació. Cal remarcar l'acabament d'aquesta mateixa oració, que ens deixa entreveure ja la tendència ideològica de l'autora pel que fa a *les seves coses* (l. 2), ja que es pot entendre com lèxic connotatiu. Tot seguit, el connector *d'entrada* i l'ús de les primeres paraules de Faus: “*a base de beques*” (l. 4), que ens posen en situació. També força important l'última frase del paràgraf introductori (l. 5), que ens anticipa el que vindrà:

“*No sobrarà, doncs, ni una coma...*”.

A partir del principi del segon paràgraf Pilar Rahola ens presenta els assistents, tot incloent-hi una cita textual del propi Faus en estil directe (*en un moment en què ho necessitàvem urgentment*, l. 7) i una paraula incorrecta: *esponsoritzat* (l. 8). Tot i que està ben transcrita al nostre idioma, no està acceptada com a paraula, de manera que es tracta d'un barbarisme que, ben traduït al català, seria patrocinat (ja que *sponsor* en anglès és patrocinator). La paraula gihadisme, com ja havíem comentat en altres columnes, hi apareix, tot i que no sigui una paraula acceptada pel DIEC. Si podem pensar que la trobada incitarà Rahola perquè tregui a rel·luir alguns temes relacionats amb el FC Barcelona, ja ens avisa que *cap sang no arribarà al riu* (l. 10), i ens ho argumenta adduint una sèrie de comentaris que inclouen algunes coses interessants:

“*primer perquè el clima de la trobada [...] és cortès i educat; segon perquè, tot just començar, Faus m'assegura que volen canviar de finançador, que han obert el mercat internacional, i que els dies de Qatar a can Barça s'acaben*⁴⁴”.

I és evident que aquí s'inclou una de les sentències més importants de la trobada i que, de fet, donarà peu a l'autora per escriure aquesta columna. Dintre d'ella es troba una paraula incorrecta, *finançador* (l. 12), que hauria de ser “fiançador”, i una declaració d'intencions del directiu en estil indirecte (*m'assegura que...* l. 12). Aquesta gran afirmació inclou una expressió molt genuïna catalana com *can Barça*, que podríem titllar pràcticament d'eufemística. La columnista l'explica tot seguit molt més directa i taxativa:

⁴⁴ Tot i que Javier Faus afirma això, a hores d'ara (desembre de 2015) el FC Barcelona continua sent patrocinat per *Qatar Airways*. No obstant, sí hem de dir que el nivell de capital invertit ha baixat respecte al principi.

“És a dir, si aconseguixen un acord suculent amb alguna gran firma, deixaran enrere aquest temps que alguns hem batejat com a “vergonyós” i el Barça deixarà de blanquejar el brut nom d’una dictadura per lluir una altra marca”.

Troblem aquí a la Rahola més crítica de la columna, una Rahola lluitadora i en contra d’aquelles dictadures de les quals seguidament parlarà. En aquest punt trobem vocabulari relacionat amb la netedat: *blanquejar* (l. 15) i *brut* (l. 16). Més endavant també trobarem el verb *haver tacat* (l. 19). Una personificació (*la conversa viatja*, l. 16) introdueix la nova narració de la trobada, després de llançar les primeres crítiques contra les dictadures teocràtiques que es desprenen de la reunió. A partir d’aquí Rahola continua explicant tots els temes tractats i aprofita per criticar altres aspectes d’aquest patrocini. L’última frase del paràgraf (l. 21) tanca amb un desig de l’escriptora:

“Sigui en bona hora si Faus no m’ha venut la moto i això va de debò”.

És a dir, “tant de bo que Faus no m’hagi enganyat”. És destacable la utilització de l’expressió idiomàtica col·loquial “vendre la moto”, que en aquest cas és emprada amb una connotació més aviat negativa.

Al començament del tercer paràgraf, introduït per la locució conjuntiva *encara que* (l. 23), trobem un recurs amb el qual no ens havíem creuat: l’ús dels guionets per introduir un incís de la pròpia autora (*-em reitero-*, l. 23). Ressalta, tot seguit, el connector *no obstant* que trobem substantivat (*un dels seus no obstant*, l. 24), el pleonasma de complement indirecte (*li i als seus no obstant*, l. 23) i l’ús del terme petrodòlar, que ja havia sortit en columnes anteriors. Cal remarcar que l’argument que empra Faus (en estil indirecte i introduït pel *que*, l. 24) no és pas justificable, ja que respon al que anomenem una apel·lació a la hipocresia o *tu quoque* (en català, “tu també”), és a dir, un tipus de fal·làcia lògica:

“em recorda que tothom negocia amb les dictadures del petrodòlar, i que el món de l’esport està literalment venut a elles”.

A continuació trobem una dura crítica per part de l’autora en què s’utilitzen expressions col·loquials (*la FIFA es menjarà amb patates el Mundial de Futbol de Qatar*, l. 25), una certa tonalitat irònica (*com si aquesta pràctica fos insòlita*, l. 27) i l’argumentació típica de Rahola, en què aprofita sempre per atacar les dictadures teocràtiques islàmiques.

Finalment, l'últim paràgraf està introduït per un connector estructural que aclareix (*És a dir*, l. 30). I, de nou, la columnista ens interpreta el que ella considera que es desprèn de la trobada. Si bé abans s'explicava tot amb paraules boniques, fins i tot eufemístiques, Rahola enceta el paràgraf concloent amb una contundència característica d'ella. I per fer entendre el que vol transmetre se serveix de figures retòriques com la imatge i l'el·lipsi (l. 30):

“el gran futbol no és aquest esport de valors i sana competitivitat que ens venen, sinó [que és] un monstre de fer diners sense entranyes”.

I seguidament aporta un argument contundent d'exemplificació (*Per això mateix es tolera que l'Iran arribi a empresonar una jove pel simple fet d'haver volgut veure un partit de voleibol*, l. 31) i acaba amb unes sentències dures en les quals relaciona els patrocinadors dels grans clubs amb *segregació, misogínia, repressió, vulneració de drets, gihadisme* (l. 33)... Hi destaca l'ús de la paraula *roda*, en primer lloc com a substantiu (*la roda dels diners*, l. 35) i en segon lloc com a verb (*mentre la pilota roda*, l. 35). I, per acabar, una expressió (*en fi*, l. 35) ens fa retornar al tema del qual havíem partit des d'un principi, el fet que el Barça es plantegi deixar de ser patrocinat per una dictadura teocràtica.

A partir d'aquesta anàlisi pragmaestilística podem establir alguns trets característics d'aquesta columna que podem relacionar amb el passat i l'experiència de la columnista Pilar Rahola:

- Forta presència de la narrativa, en la qual s'introdueixen alguns arguments.
- Escassa presència de la pragmàtica i de la relació que comunament la columnista estableix amb el lector.
- Poc ús dels recursos estilístics literaris; utilització d'expressions idiomàtiques col·loquials.
- Aparició de l'estil directe i indirecte del diàleg.

Taula classificadora		
Acompleix les característiques de la columna?		
Classificació de la columna	Segons la intenció	Columna d'opinió
	Segons el contingut	Columna d'opinió personal
Classificació temàtica		Tema butxaca
Segueix l'estructura típica de les columnes?		
La tipologia textual és argumentativa?		
Lèxic		Lleugerament connotatiu
Presència de preferències personals		
Presència de la literatura		
Presència de la pragmàtica		

Qatar off

Dinar amb el vicepresident del Barça Javier Faus, en un intens mà a mà sobre Qatar i *les seves coses*. D'entrada em sorprèn la calidesa d'en Faus, renyida amb la fredor que aparenta des de la pantalla. Resulta ser un home afable, dotat d'un cert sentit de la ironia, fet a si mateix "*a base de beques*", recorda, orgullós del seu èxit professional, i dur faixador en l'art de convèncer. *No sobrarà, doncs, ni una coma...*

La trobada es produeix amb Qatar a la retina: d'una banda, en Faus, l'home que va aconseguir l'acord, "*en un moment en què ho necessitàvem urgentment*"; de l'altra, servidora, qui més durament ha criticat que el Barça sigui *esponsoritzat* per una dictadura teocràtica, enemiga dels drets bàsics i amiga del gihadisme internacional. El dinar, doncs, promet, encara que *cap sang no arribarà al riu*, primer perquè el clima de la trobada, amb l'agradable Gerard Guiu de mestre de cerimònies, és cortès i educat; segon perquè, tot just començar, Faus *m'assegura que* volen canviar de finançador, *que* han obert el mercat internacional, i *que* els dies de Qatar a *can Barça* s'acaben. És a dir, si aconsegueixen un acord suculent amb alguna gran firma, deixaran enrere aquest temps que alguns hem batejat com a "vergonyós" i el Barça deixarà de *blanquejar el brut* nom d'una dictadura per lluir una altra marca. I a partir d'aquí *la conversa viatja* pels camins de l'Estat Islàmic, aterra en la brutal guerra siriana, recorda els degollaments, el santuari qatarià per als líders integristes, i finalment acaba, per la meua part, amb la convicció que mai el Barça no s'havia *d'haver tacat* amb aquestes sigles vinculades a l'explotació de treballadors, segregació de dones, fanatisme islamista i gihadisme. Sigui en bona hora si Faus no *m'ha venut la moto* i això va de debò.

Encara que *—em reitero—* mai no havia d'haver passat. No obstant, he de donar-li la raó a un dels seus *no obstant*, quan *em recorda que* tothom negocia amb les dictadures del petrodòlar, i *que* el món de l'esport està literalment venut a elles. Certament, la FIFA *es menjarà amb patates* el Mundial de Futbol a Qatar, i a sobre bo i assegurant que la dictadura no ha comprat ningú, *com si aquesta pràctica fos insòlita*. I ho farà malgrat els informes d'Amnistia sobre les morts de treballadors explotats de forma extrema, la falta de seguretat i la manca de drets.

És a dir, no importarà res, perquè *el gran futbol no és aquest esport de valors i sana competitivitat que ens venen, sinó un monstre de fer diners sense entranyes*. Per això mateix es tolera que l'Iran arribi a empresonar una jove pel simple fet d'haver volgut veure un partit de voleibol. Segregació, misogínia, repressió, vulneració de drets, fins i tot gihadisme, tot ho digereix el gran estómac dels capitosos del futbol, aquests que mouen *la roda dels diners* mentre *la pilota roda*. En fi, esperem que això del Barça sigui cert.

La Vanguardia, 16 de novembre de 2014

tema i del context
Presentació del

Resum de la trobada i crítica

Noves crítiques

Aportació de més crítiques i conclusió

Lila: Presència d'un xenisme, un barbarisme i un pleonasme de CI.

Vermell: Ús de vocabulari relacionat amb la netedat.

Blau fort: Utilització de l'estil directe i indirecte del diàleg.

Verd: Presència de lèxic connotatiu, figures retòriques (metàfores, personificacions), ironies, substantivacions i jocs gramaticals.

Taronja: Expressions idiomàtiques, algunes de caire col·loquial.

Rosa: Ús dels guionets per afegir-hi un incís.

5.4.2. Quid pro quo

Sent entusiasta d'un club que va canviar el logo de l'Unicef per la marca d'una dictadura teocràtica, no estic en condicions de censurar els altres equips. La genuflexió del Barça als petrodòlars qatarians ens va deixar amb tot a l'aire, incloent-hi la dignitat, de manera que si el Madrid repeteix humiliació, i Florentino Pérez es ven
5 l'ànima pels calés islamistes, pocs culers podran obrir la boca. Tot i això, sí que és acceptable fer una reflexió que, amb l'excusa del futbol, ho incumbeix tot.

L'excusa ve en forma de notícia surrealista: el Reial Madrid eliminarà la petita creu de la corona del seu escut per “no molestar” els Emirats. De moment sembla que no obligaran els jugadors a seguir el Ramadà, però donem temps al temps, que el temps
10 està de carnaval. La qüestió no és nova, perquè ja fa molt que la venerable Creu Roja va eliminar la històrica creu del seu emblema a les zones islàmiques, i la va substituir per la mitja lluna vermella. I, no cal dir-ho, els equips d'ajuda israelians que treballen en zones de desastre no només esborren l'estrella de David sinó que amaguen la seva nacionalitat per poder exercir la solidaritat. Esclar que no ha de ser tan estrany, si es
15 té en compte que el simple fet de mostrar una creu és motiu de càstig penal en molts d'aquests països i fins i tot pot arribar a la mort. Ho és tant, de normal, que alguns dels qui llegiu això us deveu preguntar on és la sorpresa. “Ho fan per no molestar els musulmans”, dirà el més comprensiu.

Normal, molestar...? Perdonin però això no té res de normal.

Això és pura i dura intolerància, exercida des del poder econòmic dels fanàtics que dominen les nostres voluntats. Per quin motiu l'islam no pot tolerar la imatge d'una creu a l'escut d'un equip de futbol? I com casa que exigeixin protecció al seu culte als països no musulmans i, en canvi, no permetin ni el simple rastre d'altres cultes i religions? On és el quid pro quo, l'equilibri, el sentit de justícia? I en quin moment vam
25 decidir que fossin els intolerants els que marquessin les regles de joc? Perquè això de l'escut del Madrid i la resta de notícies semblants no tenen res a veure amb el respecte, sinó al contrari: és una pública, prepotent i abusiva falta de respecte. Ja està bé de genuflexions davant els intolerants, sobretot perquè no crec que així es faci cap bé a l'islam, donant per fet que el normal és imposar una única mirada del món. L'únic
30 islam possible és el que respecta els déus, les tradicions, la història, els cultes de la resta de la gent, i alhora es consagra el propi. L'altre islam, en canvi, avui encarnat en

aquests potentats del petroli jugant amb clubs de futbol, no hauria de ser ni acceptat, ni respectat, i molt menys subjugar a la seva imposició. Així ho va dir Arthur Schnitzler: “La tolerància de la intolerància és el pitjor dels crims. Ni tan sols la intolerància no és tan greu”.

35

La Vanguardia, 2 de desembre de 2014

Ja hem comentat en la columna anterior que l'autora se serveix del FC Barcelona per criticar les dictadures teocràtiques. La columna que ens ocupa tracta el mateix tema, però, el club implicat és el Reial Madrid.

Pel que fa a l'estructura de la columna, aquesta compta amb quatre paràgrafs. El primer correspon a la presentació del tema. El segon desenvolupa el tema; hi trobem grans arguments i força contundents. El següent, el tercer, amb només una línia, fa de nexa entre el seu argumentari i la conclusió i marca un punt d'inflexió. Finalment, el quart i últim paràgraf són una conclusió relativament llarga respecte a la llargària de tot l'article. Tanmateix, en aquesta conclusió l'autora continua aportant nous arguments i ataca durament allò que no li sembla correcte. Si observem la distribució de la informació veurem que l'estructura és plenament tripartida i lineal. A més, no hi trobem, com a l'anterior, una tesi aparent, sinó que l'opinió es trasllueix al llarg de la columna i la conclusió es dedueix; per tant es tracta d'una estructura deductiva on els arguments juguen un paper clau.

Si en algunes columnes anteriors el títol n'avançava el contingut, aquesta no n'és el cas. L'anterior també tenia un títol diferent i fins aleshores mai vist; aquesta també presenta un encapçalament desconegut per als lectors. Hi trobem una locució llatina: *quid pro quo*. Hem de comentar tres coses: en primer lloc, la locució llatina no ens permet esbrinar de què parlarà l'article; en segon lloc, el seu significat literal seria “alguna cosa per alguna cosa”; en tercer i últim lloc hem de dir que l'autora hauria d'haver-lo escrit en cursiva, ja que precisament les paraules llatines transcrits sense canvi han d'estar així. Aprofundint una mica, podem afegir que l'ús d'aquesta expressió no és l'original, ja que feia referència a una equivocació. Designava l'error gramatical d'usar el pronom *quid* (nominatiu) en lloc de *quo* (ablatiu). D'aquí l'error que suposa confondre una cosa

amb l'altra, o una persona amb una altra. Actualment, designa una situació on s'exigeix una cosa a canvi d'una altra equivalent. Constitueix la tesi de l'autora.

És prou interessant l'inici de la columna. La periodista s'excusa amb les primeres línies dient que, tot i que és una fervorosa seguidora del Barça i que precisament ells no poden parlar massa (recordem que l'anterior columna parlava sobre els embolics entre aquest club i les potències dictatorials islàmiques), sí que vol aclarir una sèrie de punts i donar a conèixer una reflexió que ha fet. Cal destacar l'ús de la frase feta *deixar amb tot a l'aire* (l. 3), una manera més subtil de dir "deixar algú amb el cul a l'aire". Com en l'anterior, també se cita el president del club (en aquest cas *Florentino Pérez*, l. 4), i se li atribueix una nova frase feta que incorpora en si mateixa una el·lipsi: *es ven l'ànima* (al diable) *pels calés islamistes* (l. 4). Finalment, acaba el paràgraf amb la justificació explícita de l'objectiu d'aquesta columna:

"Tot i això, sí que és acceptable fer una reflexió que, amb l'excusa del futbol, ho incumbeix tot".

El segon paràgraf (l. 7) comença precisament amb l'explicació d'aquesta excusa, que l'autora titlla de *surrealista*, fet que ens demostra l'ús d'un lèxic totalment connotatiu per part seva. Part d'aquesta excusa és la frase *"no molestar"* (l. 8), que va entre cometes perquè Pilar Rahola probablement no hi estigui d'acord. Ho entenem com un senyal de respecte cap a l'islam, ja que les dictadures teocràtiques no veuen amb bons ulls l'escut amb la creu. Tot seguit, ens trobem amb una frase de caire sarcàstic que no havíem vist fins ara de manera tan directa:

"De moment sembla que no obligaran els jugadors a seguir el Ramadà, però donem temps al temps, que el temps està de carnaval".

I aprofita per incloure-hi una expressió (*el temps està de carnaval*) que participa del sentit irònic de tota l'oració. A continuació l'autora estableix una relació anàloga amb fets semblants de la *Creu Roja* (l. 10) i *els equips d'ajuda israelians* (l. 12). En aquesta última relació ens creuem amb una correlació adverbial (*no només... sinó que [també]*) que introdueix dues accions fetes per aquests equips. Seguidament ens topem amb el mot *esclar* (l. 14), que sembla no ser correcte en la nostra llengua.⁴⁵ El més habitual, i

⁴⁵ PELLICER MORIST, J: "Esclar" no existeix".
<http://www.lavanguardia.com/participacion/cartas/20131127/54394561771/esclar-no-existeix.html>.

de fet l'única opció possible, és l'ús d'és clar, que aquí adquireix un sentit interjectiu o adverbial⁴⁶. El final d'aquest paràgraf és força remarcable, ja que hi trobem dues coses importants: per una banda, trobem l'adjectiu *normal* (l. 16) en cursiva, ja que l'autora en vol matisar l'ús, pel fet que no hi està d'acord (empra, de nou, la ironia). Hem de fixar-nos que en poc més de dues línies fa servir el mot normal tres vegades. També cal destacar que el pronom *ho* i el sintagma entre comes *de normal*, compleixen la mateixa funció, però l'autora n'ha volgut emfatitzar la seva participació a l'oració. Per una altra banda, per primera vegada ens trobem amb una Pilar Rahola que es dirigeix directament al lector amb les següents paraules (l. 16):

“ [...] *que alguns dels qui llegiu això us deveu preguntar on és la sorpresa. “Ho fan per no molestar els musulmans”, dirà el més comprensiu*”.

La columnista s'hi dirigeix tutejant-los. Fins i tot s'atreveix a vaticinar alguns dels pensaments d'aquests, però, lluny d'estar-hi d'acord, en el tercer paràgraf els desmenteix. Aquest paràgraf fa un replantejament d'aquesta opinió deduïda prèviament i canvia el grau de formalitat i es dirigeix als lectors tractant-los de vostès. Encara que no ho sabem amb certesa, podríem considerar que es tracta d'una fórmula per respondre aquesta pregunta. De fet, no és pas una pregunta, sinó que el signe d'interrogació està per mostrar el desacord total de l'escriptora sobre aquesta postura. El que sí sabem és que vol marcar distància per reforçar la idea que això no està bé.

El quart paràgraf (l. 20), que com ja hem dit correspon a la conclusió, és força llarg i inclou alguns arguments. El to és més agressiu que els anteriors i s'hi palpa la lluita inesgotable que ella porta contra aquestes dictadures. Un seguit de quatre preguntes de caire retòric completen el seu argumentari. Cal fer esment a la utilització del connector adversatiu *en canvi* (l. 23) i a l'ús de la locució llatina que dona títol a la columna: *quid pro quo* (l. 24). Ara ja sabem que Pilar Rahola l'ha emprada per establir l'acord que ha d'haver-hi entre el club madrileny i les forces del petrodòlar en què cadascú cedeix alguna cosa a l'altre. Cal remarcar, a més, l'anteposició dels adjectius *pública*, *prepotent* i *abusiva* (l. 27) quan fa referència a la *falta de respecte*. Es tracta simplement d'emfatitzar el seu significat perquè el lector s'hi fixi. De fet, hi utilitza un epítet per accentuar les característiques de la *falta de respecte*.

Aquest article de La Vanguardia en parla, i arriba a la conclusió que, tot i que el DIEC no l'accepta, el llibre d'estil del diari la pren com a bona paraula i en fomenta l'ús.

⁴⁶ Per a més informació veure l'article esmentat anteriorment.

I, si bé hem dit que tot el paràgraf constitueix la conclusió de la columna, podem assegurar que és a partir d'aquí quan es veuen les vertaderes conclusions de la columna. Ho sabem pel canvi de tonalitat i pel canvi de tema; es deixa de banda l'anècdota per parlar d'alguna cosa més general. Aquesta generalització precisament ens obra pas al final. Hi retrobem el mot *genuflexions* (l. 28), que també apareix al primer paràgraf (l. 2). Si una cosa ha d'unir els dos clubs és aquesta, la genuflexió *davant els intolerants* (l. 28), un adjectiu substantivat. Seguidament es mostra una sentència digna de ser remarcada:

“L'únic islam possible és el que respecta els déus, les tradicions, la història, els cultes de la resta de la gent, i alhora es consagra el propi. L'altre islam, en canvi, [...] no hauria de ser ni acceptat, ni respectat, i molt menys subjugar a la seva imposició”.

Pilar Rahola marca la diferència entre els dos islams. De nou ho fa mitjançant el connector adversatiu *en canvi* (l. 31) i aconsegueix així establir una relació distributiva entre les dues oracions. Finalment, l'escriptora se serveix d'un recurs estilístic que havíem vist amb antelació: les cites cèlebres. En aquest cas, una del narrador i dramaturg austríac Arthur Schnitzler (l. 34):

““La tolerància de la intolerància és el pitjor dels crims. Ni tan sols la intolerància no és tan greu””.

Aquesta frase constitueix, en certa manera, un argument d'autoritat per a l'article i el dota d'un final contundent. Hem pogut comprovar com l'autora les utilitza per plasmar la seva opinió al mateix temps que dona per acabat el seu argumentari.

Per finalitzar, amb aquesta anàlisi pragmaestilística de la columna podem establir les seves característiques bàsiques que relacionem amb l'experiència prèvia de la periodista de *La Vanguardia*:

- Ús important de la ironia.
- Presència, novament, de cites cèlebres.
- Els dos punts anteriors poden entroncar amb l'elevat coneixement que té l'autora dels recursos estilístics més efectius i de la metodologia necessària per convèncer el lector del que està dient. Certament, pot estar relacionat amb els estudis que va cursar Pilar Rahola quan era jove.
- Al·lusió pragmàtica clara i directa als lectors.

- Utilització d'interrogacions retòriques per llançar crítiques i nous arguments.

Taula classificadora		
Acompleix les característiques de la columna?		
Classificació de la columna	Segons la intenció	Columna d'opinió
	Segons el contingut	Columna d'opinió personal
Classificació temàtica		Tema butxaca
Segueix l'estructura típica de les columnes?		
La tipologia textual és argumentativa?		
Lèxic		Connotatiu
Presència de preferències personals		
Presència de la literatura		
Presència de la pragmàtica		

Quid pro quo

Sent entusiasta d'un club que va canviar el logo de l'Unicef per la marca d'una dictadura teocràtica, no estic en condicions de censurar els altres equips. La genuflexió del Barça als petrodòlars qatarians ens va deixar amb tot a l'aire, incloent-hi la dignitat, de manera que si el Madrid repeteix humiliació, i Florentino Pérez es ven l'ànima pels calés islamistes, pocs culers podran obrir la boca. Tot i això, sí que és acceptable fer una reflexió que, amb l'excusa del futbol, ho incumbeix tot.

L'excusa ve en forma de notícia surrealista: el Reial Madrid eliminarà la petita creu de la corona del seu escut per "no molestar" els Emirats. De moment sembla que no obligaran els jugadors a seguir el Ramadà, però donem temps al temps, que el temps està de carnaval. La qüestió no és nova, perquè ja fa molt que la venerable Creu Roja va eliminar la històrica creu del seu emblema a les zones islàmiques, i la va substituir per la mitja lluna vermella. I, no cal dir-ho, els equips d'ajuda israelians que treballen en zones de desastre no només esborren l'estrella de David sinó que amaguen la seva nacionalitat per poder exercir la solidaritat. Esclar que no ha de ser tan estrany, si es té en compte que el simple fet de mostrar una creu és motiu de càstig penal en molts d'aquests països i fins i tot pot arribar a la mort. Ho és tant, de normal, que alguns dels qui llegiu això us deveu preguntar on és la sorpresa. "Ho fan per no molestar els musulmans", dirà el més comprensiu.

Normal, molestar...? Perdonin però això no té res de normal.

Això és pura i dura intolerància, exercida des del poder econòmic dels fanàtics que dominen les nostres voluntats. Per quin motiu l'islam no pot tolerar la imatge d'una creu a l'escut d'un equip de futbol? I com casa que exigeixin protecció al seu culte als països no musulmans i, en canvi, no permetin ni el simple rastre d'altres cultes i religions? On és el quid pro quo, l'equilibri, el sentit de justícia? I en quin moment vam decidir que fossin els intolerants els que marquessin les regles de joc? Perquè això de l'escut del Madrid i la resta de notícies semblants no tenen res a veure amb el respecte, sinó al contrari: és una pública, prepotent i abusiva falta de respecte. Ja està bé de genuflexions davant els intolerants, sobretot perquè no crec que així es faci cap bé a l'islam, donant per fet que el normal és imposar una única mirada del món. L'únic islam possible és el que respecta els déus, les tradicions, la història, els cultes de la resta de la gent, i alhora es consagra el propi. L'altre islam, en canvi, avui encarnat en aquests potentats del petroli jugant amb clubs de futbol, no hauria de ser ni acceptat, ni respectat, i molt menys subjugar a la seva imposició. Així ho va dir Arthur Schnitzler: "La tolerància de la intolerància és el pitjor dels crims. Ni tan sols la intolerància no és tan greu".

La Vanguardia, 2 de desembre de 2014

Presentació del
tema

Explicació del tema i
aportació d'arguments

Replantejament

Conclusió carregada
d'arguments

Lila: Ús de llatinismes.

Vermell: Utilització de recursos pragmàtics.

Blau fort: Ús de cites cèlebres per enaltir els arguments.

Verd: Presència de la ironia, el joc de paraules, les figures retòriques (epítet) i el lèxic connotatiu.

Taronja: Ús de frases fetes pròpies del registre col·loquial.

6. Conclusions

Al llarg de tot el treball, especialment del marc pràctic, hem pogut comprovar com les dues hipòtesis formulades a l'inici s'han complert. Així doncs, podem dir que les columnes pertanyen al que anomenem periodisme literari i, per una altra banda, que l'escriptora Pilar Rahola rep una gran influència del seu *background*.

En primer lloc, les columnes són periodisme literari pel simple fet de comptar amb més característiques pròpies del gènere periodístic que no pas el literari. Tot i això, queda palesa la seva influència, i de fet és un dels subgèneres periodístics en els quals més s'hi manifesta. Per tant, si dèiem que la columna era un híbrid entre periodisme i literatura, en efecte és així, però respon més a l'activitat periodística. És evident, però, que el límit entre un i l'altra el marcarà el propi escriptor. En aquest cas, Rahola sí que hi fa palesa la literatura. Ella mateixa ens ho assegurava quan parlava de les seves columnes: *“crec que hi ha un periodisme literari. [...] A mi m'agrada [...] que tingui swing, que tingui música literària, no puc evitar-ho. Fins i tot en articles molt abruptes que tenen a veure amb les guerres polítiques més dures, no puc abandonar la literatura o la referència literària o citar algun autor que m'agrada o fer algun joc”*.

En segon lloc, pel que fa a la trajectòria de Pilar Rahola, hem pogut comprovar clarament que els seus pensaments i opinions, els seus estudis i la seva personalitat s'hi troben presents i, per tant, n'exerceixen una clara influència. La seva vessant política es veia especialment manifestada en les columnes dedicades a la situació catalana. Pel que fa a la literària hem trobat un munt de cites cèlebres i al·lusions a personatges d'un gran prestigi literari. Finalment, les vessants periodística i personal han estat presents a les columnes dedicades a l'atac terrorista, una barreja entre els sentiments personals i l'activitat periodística. Totes elles s'han posat de manifest en nombroses ocasions i el seu estil característic s'hi ha vist condicionat. No obstant això, podem afirmar que la vessant acadèmica i la literària són les que més s'hi han posat de relleu.

Altrament, ha estat curiós veure com, per casualitat, el mètode de l'anàlisi pragmaestilística ens ha conduït a parlar també de literatura i periodisme. Si hem vist com l'ús de recursos literaris fa més genuïnes les preguntes, també hem pogut comprovar que es relacionen amb la pragmàtica, ja que precisament aquests mateixos recursos s'han utilitzat, a més, per establir el grau de confiança necessari amb els

lectors. Per tant, podem dir que els recursos literaris han fet de la pragmàtica una part encara més notable de les columnes de Rahola.

I d'aquí es deriva un dels usos que fa la columnista de la pragmàtica. Els recursos pragmàtics serveixen precisament per apropar-se al lector i fer molt més entenedora la columna. Ajuda el contingut d'aquesta a ser més creïble i veraç vers el lector. I, a part d'això, se n'utilitzen d'altres per emfatitzar aquesta relació familiar i de confiança. Els més destacables són l'ús del registre estàndard amb trets col·loquials (bàsicament expressions idiomàtiques) i la creació de mots nous (mots que, tot i no existir, són ben coneguts per a tothom).

Així mateix, cal destacar més coses relacionades amb el marc teòric i el pràctic de les seves columnes. Si repassem detalladament els tres pilars fonamentals que hem tractat a la teoria podem respondre tots aquells dubtes que ens sorgien al començament. Amb això, la introducció dels gèneres periodístics ens ha situat on calia, l'estudi de la columna periodística ens ha permès saber quines característiques tenen, com s'estructuren, com es poden escriure... El recorregut per la història de *La Vanguardia* no ens ha aportat res per plasmar a les columnes, però sí ens han donat una visió general de les idees del diari, la seva evolució, les innovacions que han anat afegint i de quina manera marca les pautes als periodistes que hi escriuen. Finalment, en les anàlisis pragmaestilístiques he sabut encabir tot el que he après.

En concret, parlant d'aquestes anàlisis, hem de dir que les columnes raholianes presenten trets que es repeteixen. Primerament, podem dir que l'autora se serveix de mots i expressions d'altres llengües per exposar les seves opinions. Principalment castellanismes i anglicismes, encara que també alguna locució llatina. En segon lloc, destaca, amb aquests, l'ús de frases fetes i expressions idiomàtiques. En tercer lloc, i per donar a conèixer aquestes opinions, l'autora utilitza cites cèlebres, que demostrin el seu bagatge cultural i donen un plus de credibilitat a les seves paraules gràcies al prestigi dels personatges esmentats. Com a punt final, no hem d'oblidar-nos de l'ús que fa dels recursos estilístics. És en aquest camp on l'autora més s'esplaia i empra figures retòriques, jocs de paraules i gramaticals, un lèxic ric i abundant, ironies i sarcasmes... Totes aquestes idees conformen l'univers periodístic raholià i ens emplacen de nou a parlar del *background* de l'autora. És evident que aquestes tècniques han estat usades gràcies a un coneixement profund de la llengua i la literatura en general.

Abans d'acabar, però, com a darrera conclusió m'agradaria afegir que, a banda de la confirmació de les hipòtesis i dels trets essencials que hem extret de l'estil de Rahola, també ha estat per a mi un procés enriquidor. A través de l'anàlisi de les columnes he pogut comprovar que hi ha moltes maneres de fer-ho. Escollint aquesta he arribat a unes conclusions favorables per allò que buscava, però podria haver-ne triat una altra i extreure'n de diferents. L'ús, però, d'aquest tipus m'ha ensenyat a llegir els articles en general d'una manera diferent a la qual no hi estava pas acostumat. Ha estat per a mi una evolució i un gran creixement personal. En concret, m'ha ajudat especialment amb les columnes, ja que la condensació de la informació va moltes vegades lligada a la utilització d'uns recursos que ho permetin. Per tant, un article periodístic d'opinió com la columna és perfecte per a allò que he estudiat i m'ha confirmat que hi ha moltes visions diferents sobre les mateixes paraules. La qüestió és sempre buscar-ne una que, mitjançant la justificació, ens permeti arribar a unes conclusions com aquestes.

7. Bibliografia

DIVERSOS AUTORS, *Libro de redacción*. Barcelona: La Vanguardia Ediciones i Editorial Ariel, 2004.

ESTEVE RAMÍREZ, F. i FERNÁNDEZ DEL MORAL, J. *Áreas de especialización Periodística*. Madrid: Fragua, 1999.

GAZIEL. *Història de “La Vanguàrdia” (1881-1936) i nous articles sobre periodisme*. Barcelona: Empúries, 1994.

HUERTAS, J. M. *Una història de “La Vanguàrdia”*. Barcelona: Angle Editorial, 2006.

RAHOLA P. i CANTARERO R. *Entrevista realitzada a Pilar Rahola el dia 23 d'octubre de 2015*.

RAHOLA, P. *Carta al meu fill adoptat*. Barcelona: La Magrana, 2012.

8. Webgrafia

BORRONES, *La columna*. <http://www.borrones.net/generos/columna.html>. Novembre de 2015.

CASALS CARRO, M. J. *La columna periodística: de esos embusteros días del ego inmarchitable*. http://pendientedemigracion.ucm.es/info/emp/Numer_06/6-3-Estu/6-3-03.htm. Octubre, noviembre i diciembre de 2015.

COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA, *Col·legi de Periodistes de Catalunya*. <http://www.periodistes.org/ca/home.html>. Octubre de 2015.

CONOZE, *El arte de escribir columnas*. <http://www.conoze.com/doc.php?doc=3766>. Diciembre de 2015.

DÍAZ SERRANO, E. Lectorías. *Periodismo*. <http://lectorias.com/periodismocolumna.html>. Noviembre de 2015.

DICCIONARIS.CAT. <http://www.diccionaris.cat/>. Octubre, noviembre i diciembre de 2015.

DIEC2. <http://dlc.iec.cat/>. Octubre, noviembre i diciembre de 2015.

ENCICLOPÈDIA CATALANA. <http://www.enciclopedia.cat/>. Octubre, noviembre i diciembre de 2015.

ÉSADIR, Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. <http://esadir.cat/>. Octubre, noviembre i diciembre de 2015.

ESCOLA TECNOS, *Llengua i literatura catalanes. El text periodístic*. <http://www.xtec.cat/~fmota/segon%20batx/periodi.htm>. Octubre de 2015.

FERNÁNDEZ VIZOSO, M. *Complements a materials de 2n de batxillerat*. <https://valebloc.files.wordpress.com/2008/01/complements-a-materials-de-segon-de-batxillerat.pdf>. Diciembre de 2015.

GARCÍA, M. Brandemia_. *Los logotipos de los principales diarios españoles*. <http://www.brandemia.org/los-logotipos-de-los-principales-diarios-espanoles>. Noviembre de 2015.

GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE JUSTÍCIA. *Redacció de documents: mots connectors*.

http://justicia.gencat.cat/web/.content/home/serveis/llenguatge_juridic/de_quines_eines_disposo/criteris_linguistics_gene/mots_connectors.pdf. Desembre de 2015.

IES JUAN DE LA CIERVA, *El lenguaje periodístico. Los principales subgéneros periodísticos*. <https://ciervalengua.files.wordpress.com/2011/05/los-principales-subgc3a9neros-periodc3adsticos.pdf>. Octubre de 2015.

LA VANGUARDIA, *Hemeroteca*. <http://www.lavanguardia.com/hemeroteca>. Octubre, noviembre i desembre de 2015.

PUBLIPRESS MEDIA, *Neix La Vanguardia en català*.

http://www.publipressmedia.com/index.php?option=com_flexicontent&view=items&cid=9:noticias&id=94:lvatala&Itemid=5&lang=ca. Novembre de 2015.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. <http://www.rae.es/>. Octubre, noviembre i desembre de 2015.

ROBLES ÁVILA, S. Universidad de Málaga. *El último Umbral: análisis de contenido de sus columnas de opinión*.

<http://pendientedemigracion.ucm.es/info/circulo/no35/robles.pdf>. Novembre de 2015.

SERRA ADSUARA, S. Universitat Jaume I. Anàlisi pragmaestilística de columnes periodístiques: aplicacions a l'ensenyament secundari.

<http://repositori.uji.es/xmlui/bitstream/handle/10234/77006/-serveis-scp-publ-jfi-xvii-filologia-7.pdf?sequence=1>. Desembre de 2015.

SLIDEPLAYER, *La columna periodística*. <http://slideplayer.es/slide/3907338/>. Novembre de 2015.

TERMCAT. <http://www.termcat.cat/>. Octubre, noviembre i desembre de 2015.

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA.

https://wuster.uab.es/Web_Argumenta_Obert/unit_15/sot_1_00.html. Novembre de 2015.

UNIVERSITAT DE GIRONA, *ABCDSuperior*. <http://abcdsuperior.blogspot.com.es/>. Octubre de 2015.

UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA. *Servei lingüístic*.

<http://www.uoc.edu/serveilinguistic/criteris/ortografia/criteris.html>. Desembre de 2015.

UNIVERSITAT POMPEU FABRA, *Servei d'Autoformació en Llengua Catalana*.

<http://salc.upf.edu/gl/salc/3/32/327/te22001.htm>. Octubre de 2015.

VIQUIPÈDIA, *Gènere periodístic*.

https://ca.wikipedia.org/wiki/G%C3%A8nere_period%C3%ADstic. Octubre de 2015.